

CSÚCSTALÁLKOZÓ VARSÓBAN

**Aláírták a Varsói Szerződés
meghosszabbításáról szóló
jegyzőkönyvet**

A Varsói Szerződés tag-országi legfelsőbb szintű párt- és állami vezetőinek találkozója pénteken délelőtt 11 órakor kezdődött a lengyel fővárosban.

A 15 óra előtt néhány perccel véget ért ülésen megállapodtak a Varsói Szerződés időbeli hatályának meghosszabbításáról. Az erről szóló jegyzőkönyvet a nemzetközi és a lengyel sajtó csaknem 200 képviselőjének jelenlétében a küldöttségek vezetői írták alá ünnepélyesen.

Wojciech Jaruzelski, a LEMP KB első titkára, a Lengyel Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke disztribúciót adott a találkozó résztvevőinek tiszteletére. Az ebéden Wojciech Jaruzelski és Mihail Gorbacsov pohárköszöntőt mondott.

A küldöttségek pénteken lerótták kegyeletüket a lengyel nemzet felszabadítási küzdelmek harcosai és a Lengyelország felszabadításáért elesett szovjet hősök emlékének.

A képen Kádár János aláírja a dokumentumot

JEGYZŐKÖNYV

**A Varsóban, 1955. május 14-én aláírt
barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés
időbeli hatályának meghosszabbításáról**

A barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés tagállamai — a Bolgár Népköztársaság, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság, a Lengyel Népköztársaság, a Magyar Népköztársaság, a Német Demokratikus Köztársaság, a Román Szocialista Köztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége — elhatározták a jegyzőkönyv aláírását és a következőkben állapodtak meg:

1. cikk

A Varsóban, 1955. május 14-én aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés további húsz évre érvényben marad. Azon szerződő felek között, amelyek ezen időszak lejártá előtt egy évvel nem nyilvánítják ki a Lengyel Népköztársaság kormányának a szerződés felmondására irányuló szándékukat, a szerződés még tíz évig érvényben marad.

— A Bolgár Népköztársaság nevében:

- Todor Zsivkov,**
a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára,
a Bolgár Népköztársaság államtanácsának elnöke

a Csehszlovák Szocialista Köztársaság nevében:

- Gustáv Husák,**
a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára,
a Csehszlovák Szocialista Köztársaság elnöke

a Lengyel Népköztársaság nevében:

- Wojciech Jaruzelski,**
a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára,
a Lengyel Népköztársaság minisztertanácsának elnöke

2. cikk

Ezt a jegyzőkönyvet meg kell erősíteni. A megerősítő okiratokat a Lengyel Népköztársaság kormányánál kell letétbe helyezni.

A jegyzőkönyv az utolsó megerősítő okirat letétbe helyezésének napján lép hatályba. A Lengyel Népköztársaság kormánya minden egyes megerősítő okirat letétbe helyezéséről értesíti a szerződés többi tagállamát.

Készült Varsóban, 1985. április 26-án, egyetlen bolgár, cseh, lengyel, magyar, német, orosz és román nyelvű példányban, amely szövegek mindegyike egyaránt hiteles. A jegyzőkönyv hitelesített másolatait a Lengyel Népköztársaság kormánya eljuttatja a jegyzőkönyv valamennyi szerződő feléhez.

a Magyar Népköztársaság nevében:

- Kádár János,**
a Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkára

a Német Demokratikus Köztársaság nevében:

- Erich Honecker,**
a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának főtitkára,
a Német Demokratikus Köztársaság államtanácsának elnöke

a Román Szocialista Köztársaság nevében:

- Nicolae Ceausescu,**
a Román Kommunista Párt főtitkára,
a Román Szocialista Köztársaság elnöke

a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége nevében:

- M. Sz. Gorbacsov,**
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkára

**Magyar vezetők
üdvözlő távirata**

Kádár János, az MSZMP főtitkára és Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Babrak Karmalt, az Afganisztáni Népi Demokratikus Párt Központi Bizottságának főtitkárát, a Forradalmi Tanács Elnökségének elnökét Afganisztán nemzeti ünnepén.

Lázár György miniszterelnök Szultán Ali Kistmand-nak, az Afganisztáni Demokratikus Köztársaság Minisztertanácsa elnökének küldött üdvözlőlevelét. (MTI)

A betű művésze

Emlékezés Tótfalusi Kis Miklósról

Tótfalusi Kis Miklósra, a világhírű magyar betűmetszőre, a Janson elnevezésű nyomdai betű alkotójára, nyomdászra, könyvkiadóra, a teológia, a nyelv- és művelődés tudós művelőjére, a közművelődés úttörőjére emlékezik április 25-27-én Debrecen abból az alkalomból, hogy háromszáz esztendeje, 1685-ben jelent meg Amszterdamban Károlyi Gáspár magyar nyelvű Bibliájának általa nyomtatott kiadása. Az évfordulóra a Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya és Debreceni Bizottsága, a Magyarországi Református Egyház és a Debreceni Egyetemi Könyvtár nemzetközi konferenciát szervezett, amely április 26-án, pénteken délelőtt az Akadémiai Bizottság színházában kezdődött meg.

A tanácskozássra 10 országból 28 tudományos kutató és 170 magyar résztvevő érkezett. A vendégek között volt Godert Willem De Vos van Steenwijk, a Holland Királyság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete is. A résztvevőket Borsa Gedeon, a Régi Magyarországi Nyomtatványok főszerkesztője köszöntötte, majd dr. Szabolcsi Miklós, a Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának elnöke mondott megnyitó beszédet. Többek között hangsúlyozta: Tótfalusi Kis Miklós munkássága a magyar hagyománynak abba a vonulataiba illeszkedik, amely kiemelkedő mesterségbeli szakértelemmel, az anyaggal való bánni tudással és csöndes, de kitartó elhivatottsággal szolgálta a művelődés, a nemzet feléledésének ügyét. Kis Miklós azonban több volt egyszerű mesteremberről: mint a protestáns színezetű humanizmus, a filozófiai is alátámasztott teológiai gondolkodás jelentős képviselőjét is számunk tartjuk; a biblia értelmezőjét és újjáalkotóját, a szellem egyetemességre

törő hordozóját ünnepeljük személyében. Dr. Kocsis Elemér, a Református Kollégium főigazgatója dr. Bartha Tibor püspök megbízásából, a Magyarországi Református Egyház képviseletében üdvözölte a konferencia hallgatóit. Felelősként, hogy jóllehet, életében a református zsinat elmarasztalta Tótfalusi Kis Miklóst, már a következő nemzedék elismerte törekvéseinek helyességét. Rehabilitációja tehát nem ma kezdődött: áldozatkészsége, hazaszeretete, hite régóta példaként ragyog előttünk, amszterdami Bibliája a későbbi Biblia-kiadások alapjául szolgált. Azok közé a forradalmárokat közé tartozott, akiknek szenvedéssel kellett megpecsételniük az emberi haladásért folytatott küzdelmüket. Úgy tetszik, korunkban végre összebékül haladás és tolerancia, mint ezt a mostani konferencia is példázta.

A köszöntéseket követően megkezdődött a kétnapos konferencia, amelyen a program szerint 23 előadás hangzik el külföldi és magyar kutatóktól. Ezek a referátumok áttekintik Kis Miklós életútját, munkásságának főbb irányait, eszmérendszerét, életművének máig tartó hatását.

A megemlékezéshez kiállítás, táblaavatás és könyvpremier is kapcsolódik. A Helikon Kiadó az évfordulóra megjelentette az úgynevezett Dávid-zsoltárok Tótfalusi Kis Miklós által nyomtatott könyvének hasonmás kiadását, amely már kapható a boltokban. Az Egyetemi Könyvtár kiállításra mutatja be Kis Miklós életművét, az egyetem diszudvarán pedig Faragó István, Kemény Zoltán és Vagyóczky Károly Tótfalusi Kis Miklós-díjas grafikusművészek alkotásából nyílt kiállítás. Délután dr. Ács István, a városi tanács elnöke Tótfalusi-emléktáblát leplezett le a Nyomatató utcában.

A konferencia ma folytatódik.

Tótfalusi Kis Miklós-díjas grafikusok alkotásából nyílt kiállítás

Befejeződtek a képviselőjelölő gyűlések

Pénteken este Esztrában és Derecskén tartottak képviselői jelölőgyűlést, s ezzel Hajdú-Bihar megyében valamennyi választókerület állampolgárai megválasztották képviselőjelöltjeiket. (Az esztrai és derecskei gyűlésről hétfői számunkban tudósítunk.)

A városokban és községekben az elmúlt két hétben folyamatosan zajlottak a tanácstag jelölőgyűlések is, az 1699 tanács választókerület háromnegyedében már megtörtént a jelölés. Eddig 61 tanács választókerületben állítottak három jelöltet, három helyen pedig négy jelölt közül kell majd június 8-án tanácstagot választani a körzet lakosságának.

A Széchenyi utcai párházban

Csütörtökön megtartották a 4. számú országgyűlési választókerület második jelölőgyűlését Debrecenben, a Széchenyi utcai párházban. Borbély Miklós, a városi tanács elnökhelyettese köszöntötte a megjelenteket. Az elnökségben helyet foglalt dr. Ónodi László, a megyei és Környéki Gyula, a városi pártbizottság titkára, dr. Varga Pálné, a Hazafias Népfőnt városi bizottságának elnöke mondt beszédet és tett javaslatot a HNF megyei bizottsága nevében az országgyűlési képviselőjelöltek személyére: dr. Kereszti Csaba megyei főügyészre és Magyar Józsefre, a megyei pártbizottság titkárára.

A hozzászólók közül Tóth Gaspárné, Kovács István, Szabó Dániel, Erdős Kálmán, Marczai József, Nagy László, Molnár Mariann és Kántor Béla egyetértéssel fejezte ki a jelöltek személyével. Czene

József és Pekár Imréné Magyar József közéleti érdemeit méltatta. Virág Kálmán az ifjúsággal való foglalkozásra hívta fel a leendő képviselők figyelmét, míg Szentandrási Béla arra kérte a jelölteket, hogy a leendő képviselő minél többször látogasson el a Vargakertbe. Széka István elmondta, hogy sokat köszönhetnek dr. Postás Sándor jelenlegi képviselőnek. Petrovics József arra hívta fel a figyelmet, hogy a szükséges anyagi javakat meg kell próbálni arányosan elosztani. Tóth Gáspár a restanciák pótlására hívta fel a képviselőjelöltek figyelmét, így például a Széchenyikert kerkesedelmi hálózatának bővítésére.

A szavazás során mindkét jelölt százszázalékos bizalmat kapott, így a 4. számú országgyűlési választókerület képviselőjelöltjei: dr. Kereszti Csaba és Magyar József.

Bagdi István — Hajdúböszörmény gondjai közül a belvizproblémát emelték ki, mint sürgősen megoldásra várót. Tóthné Debreceni Erzsébet az „egy műszakos” tanítás érdekében szöjt és elmondta: még több tanteremre van szükség. A meleg hangulatú gyűlés kellemes színtöltő volt, amikor Lévai János szép virágcsokrot adott át Vilmányi Máriaának, a jelenlegi országgyűlési képviselőnek, és vastaps kísérette, amint megköszönte az elmúlt öt évben végzett munkáját. Baráth László arról szöjt, hogy a bösözrményi ember milyen dolgos, Karikás Antalé pedig a fiatalok lakásépítési gondjait ajánlotta a jelöltek figyelmébe. Jenet László Mihály Jánost javasolta képviselőnek, de ő korára való tekintettel nem vállalta e megtisztelő megbízatást.

Hajdúdorogon

A 12. számú országgyűlési választókerület második jelölőgyűlését csütörtökön este hét órakor tartották meg a hajdúdorogi művelődési házban. Deilinger Józsefné, a Hazafias Népfőnt városi bizottságának titkára köszöntötte a megjelenteket. Az elnökségben helyet foglalt Tóth Imre, a megyei pártbizottság titkára, Korényi Botondné, a Hajdúdorog városi pártbizottság első titkára, Struba József, a polgári, Szabó Lajos a görbeházi pártbizottság titkára, dr. Kocsis Miklós, a hajdúdorogi, Molnár András, a polgári és Gál Miklós, a görbeházi tanács elnöke, Kozma György, a hajdúdorogi, Beke Lászlóné a polgári népfőntbizottság titkára, Szolyka Mihályné, a hajdúdorogi választási elnökség elnöke.

Beszédet Papp Imre, a Hajdúdorog városi Tanács elnöke mondott, melynek végén a Hazafias Népfőnt megyei bizottsága nevében javasolta, hogy Karakas Lászlót, az MSZMP KB osztályvezetőjét és Vass Mihályt, a Hajdúdorog nagy-

községi pártbizottság titkárává válasszák meg képviselőjelöltnek. Bóti Tibor, a hajdúdorogi ÁFESZ munkájáról szöjt, Adam László hajdúdorogi választópolgár a két jelölt eddigi tevékenységét méltatta. Főrizs Sándor, a hajdúdorogi termelőszövetkezet elnöke az elmúlt évben végzett eredményes munkájáról adott számot és sürgette a telefon- illetve teleházak korszerűsítését. Szilágyi György Hajdúdorog életében a VI. ötéves tervben bekövetkezett fejlődésről beszélt, Takács János az elmúlt negyven év eseményeit méltatta, hasonlóképpen Gyuró László is a Hajdúdorogon bekövetkezett változásokat elemezte. A hozzászólók valamennyien támogatták a Hazafias Népfőnt jelöltjeit.

A hozzászólások után került sor a szavazásra. Karakas László és Vass Mihály mindkét jelölőgyűlésen megkapták a szavazatok százszázalékát, és így ők lettek a 12. számú Hajdú-Bihar megyei országgyűlési választókerület képviselőjelöltjei.

Boros Ferenc népfőnttitkár, Jenei Imre, a tsz párttitkára és Prebuk János iskolaigazgató.

Beszédet Ur Attiláné mondott, s tett javaslatot a már Hajdúszoboszlón és Hajdúszoboszlón elfogadott három jelöltre.

A felszólalók valamennyien egyetértettek a három jelöltséssel és a személyekkel is. Számos közérdekű problémát, javaslatot tettek szóvá. Rácz Gyula vasúti alul- vagy felüljáró építését sürgette, dr. Szeverényi Zoltán benzinkutát kért az eszaki autók nevében, Széman Sándor a telefonhiányt említette, Juhász Sándor kérte, hogy a 4. műtől leágazó sávot építsenek ki. Siklódi Péter a képviselők és választók felelősségéről beszélt, Prebuk János a lakosságnak azt a sérelmét tette szóvá,

hogy bár ott a gáz, a faluban mégsem élvezhetik. Martinecz Csaba az ÁFOR-telep és a község kapcsolattartóról beszélt, ifj. Kiss Gábor az eljárók számára helyi munkaalkalmak létesítését szorgalmazta, ifj. Nagy Lajos a városban és falun dolgozó szakemberek jövedelmkülönbségét tette szóvá, Porció László az egyetemi felvételeknél tapasztalható protekciózás ellen emelt szöjt. Idősebb Kiss Gábor a társadalmi munka szervezésében más rejlő tartalekokról és a falusi életmód előnyeiről beszélt.

A résztvevők egyhangúlag megszavazták az előterjesztett javaslatot, s ezzel a 13. számú választókerület képviselőjelöltje Léka Gusztáv, dr. Nagy Sándor és Szűcs Gábor lett.

Földesen

Csütörtökön este hét órakor tartották meg a 14. számú országgyűlési választókerület második jelölőgyűlését Földesen, a községi művelődési központ szüfólásig megtelt nagyteremben.

Bujdosó Géza, a kabai nagyközségi közös tanács elnöke köszöntötte a résztvevőket és tett javaslatot az elnökségre, amelynek tagjai voltak Kincses Lajosné, a példakladányi városi jogú nagyközségi pártbizottság első titkára, dr. Juhász István, a megyei tanács elnökhelyettese, Erős György, a megyei népfőntbizottság alelnöke.

Dr. Juhász István mondt beszédet és a Hazafias Népfőnt megyei bizottsága nevében javaslatot tett a 14. számú választókerület jelöltjeire: Mészáros Sándort, a nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezet elnökhelyettesét és dr. Deák Gézát, a földesi Rákóczi Termelőszövetkezet elnökét javasolta.

Ezt követően tizenegy hozzászólás hangzott el. Krizsan Mihály, a földesi művelődési központ igazgatója az oktatási intézmények fejlesztéséről és az ezzel kapcsolatos feladatokról beszélt. Hánási János bihartordai pedagógus sorolta az elmúlt időszakban megvalósult létesítményeket, de a falu fejlődése, a nagyobb igények továbbiakát is követelnék Kállai Árpád, a MAV-állomás dolgozója korszerűbb létesítmény elkészítését sürgette. Balogh Sándor, a bihertordai Ezüst-

kalász Tsz főagronómusa a gazdaságban folyó termelés növeléséhez kért támogatást a jelöltektől. Nagy Lászlóné földesi tanács dolgozó az idős emberekről való fokozottabb gondoskodást sürgette. Zágonyi Karoly, a kabai állomásfőnök a vasút-és útkereszteszűfólással kapcsolatos nehéz közlekedési viszonyok tette szóvá. Jámbor Imréné, a sápi tsz dolgozója közös gazdaságuk fejlődését ismertette. Tóth Sándor, a Rákóczi Tsz pártvezetőjének titkára a negyven esztendő eredményeiből a körzetre, illetve a községre jutó létesítményeket, Nagy József, a földesi Rákóczi Tsz műhelyvezetője a műszaki helyzetben bekövetkezett változásokat sorakoztatta fel. Jenei József földesi tsz-tag az egykori és a mostani munkaviszonyokat és lehetőségeket hasonlított össze, s kiemelte: a fegyelem, az akarat most is lehetne több és nagyobb egyes embereknél. Molnár Gergely, a nádudvari tsz főagronómusa a szövetkezetek műszaki fejlesztéséről, korszerűsítéséről, s ezzel kapcsolatos kért fokozott támogatást.

A jelöltek egyhangúlag támogató vita lezárása után szavazás következett. A nádudvari és a földesi jelölőgyűlés alapján a szükséges szavazatokkal Mészáros Sándor és dr. Deák Géza megkapták. Így ők lettek a 14. számú választókerület képviselőjelöltjei.

Zsákán

A zsákai művelődési ház nagyterme szüfólásig megtelt április 25-én este, hogy a 18. országgyűlési választókerület képviselőjelöltjeinek listáját a választópolgárok véglegesítsék.

Az elnökség tagjaira tett javaslatot először Házi Mihályné, a csökmői tanács elnöke.

Kálmán Mihály, az MSZMP megyei bizottságának osztályvezetője, Duró József, a zsákai pártbizottság titkára, Harmati Lajos, a csökmői pártvezetőség titkára, Puskás Lajos, a komádi nagyközségi pártbizottság titkára, Buk György, a HNF darvasi titkára, Uram Jánosné, az újirazi HNF elnöke, Csárdás Imre, a zsákai KISZ-bizottság titkára, Jordán Sándor, zsákai népfőnttitkár, valamint Deák Ferenc (Zsáká) és Frank László (Csökmő) választópolgárok alkották a gyűlés elnökségét.

Bényei Béla, a megyei tanács elnökhelyettese előadott beszédében kiemelte a megyei fejlődés és Zsáká és környéke fejlődésének összefüggéseit, majd javaslatot tett a HNF nevében a két képviselőjelöltre, Berg Lászlóné és Iliszi Józsefné személyében.

Az első hozzászóló Szabó József, Furta népfőnttitkára

Az Agrártudományi Egyetemen

Zsüfólásig megtelt a DATE egyik nagy előadóterme a 6. számú országgyűlési választókerület második jelölőgyűlésén csütörtökön délután. Dr. Kolozsvári Lajos, a Hazafias Népfőnt megyei bizottságának elnöke üdvözölte a megjelenteket. Az elnökségben helyet foglalt dr. Bényei Miklós, a városi pártbizottság titkára, dr. Virág Pál, a megyei tanács vb-titkára, Nadas Vilmos, a Hazafias Népfőnt városi bizottságának alelnöke, dr. Nagy Tibor, a DATE párttitkára és Nagy Zoltán, az intézmény KISZ-titkára. A jelölőgyűlésen választói beszédet dr. Kónya István, a KLTE egyetemi tanára mondott, és előterjesztette a Hazafias Népfőnt megyei bizottságának javaslatát a kerület képviselőjelöltjeire dr. Bognár Rezső és dr. Szász Gábor személyében. A levezető elnök bejelentette, hogy az előző napi jelölőgyűlésen Csorvási László egyetemi hallgató is kapott szavazatokat, így ő is — a két népfőntjelölthöz hasonlóan — röviden bemutatkozott a választási gyűlés közönségének.

Hajdúbösözrményben

A 11. számú országgyűlési választókerület második gyűlésére csütörtökön délután a hajdúbösözrményi Silye Gábor Művelődési Központban került sor.

Reszegi Lajos, a hajdúbösözrményi pártbizottság első titkára köszöntötte a résztvevőket, köztük az elnökségben helyet foglalt Fazekas Károlyt, a Termelőszövetkezetek megyei Szövetségének titkárárt, Lévai Sándornét, a hajdúbösözrményi városi pártbizottság titkárárt, Mazó Irént, a HNF városi titkárárt, dr. Kiss Mártont, a városi választási elnökség elnökét, Török Ferencet, a városi KISZ-bizottság titkárárt, Vilmányi Máriaát, a kerület jelöltek érdemeit hangsúlyozták. Többen is — így dr.

szelöjt, Nagy István nyugalmazott állami díjas tsz-elnököt, Bodnár Lajost, a Béke Tsz elnökét és Bereczki Gábor, a szocialista munka hőst, a Béke Tsz dolgozóját.

Patakvolgyi Rudolf, Hajdúbösözrmény tanácselnöke ünnepi beszédét követően bemutatta a Hazafias Népfőnt két jelöltjét: Elek Imrét, a megyei Textilfeldolgozó Vállalat igazgatóját és dr. Szabó Imrét, a megyei tanács elnökét.

A hozzászólások során Mihály János, özv. Mezei Antalné, dr. Poór János, Kovács Lászlóné, Répánszki András és Bodnár Lajos a képviselőjelöltek érdemeit hangsúlyozták. Többen is — így dr.

Hajdúszoboszlón

Szerdán este tartották meg a 13. számú országgyűlési választókerület második jelölőgyűlését a hajdúszoboszlói művelődési házban, ahol nagy számban jelentek meg nagyhegyesi lakosok is.

Az elnökségben foglalt helyet dr. Kolozsvári Lajos, a megyei népfőntbizottság elnöke, Szendi Sándor, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának vezető titkára, Bartha János, Hajdúszoboszló diszpolgára, Czike Gábor, a városi népfőntbizottság elnöke, Pinczés János, a választási elnökség elnöke, Kincses Béla, a városi KISZ-bizottság titkára, Turai Lászlóné pedagógus, Szulyovszky János, a nagyhegyesi népfőntbizottság titkára, Arva Imre, a Búzakalász Tsz tagja és Birinyi András, a téglagyár dolgozója.

Pántya György, a városi pártbizottság első titkára nyitotta meg a gyűlést, majd Ur Attiláné, a városi tanács elnöke mondt beszédet és tett javaslatot a megyei népfőntbizottság nevében a jelöltekre: Léka Gusztáv, a Nagyalföldi, Kóolaj- és Földgáztermelő Vállalat üzemigazgatója, dr. Nagy Sándor, a SZOT titkára és Szűcs Gábor, a városi pártbizottság nyugdíjas első titkára személyében.

Kiss József Nagyhegyes eredményeiről beszélt és megemlítette, hogy orvosi rendelőre, iskolabővítésre és belvizrendezésre lenne szükség a községben. Mohácsi Lászlóné kérte a leendő képviselőt tekintse szüfögyének a fedett uszoda mielőbbi befejezését, áruház és sportcsarnok építését és a telefon-

Ebesen

A 13. számú választókerület harmadik jelölőgyűlését csütörtökön este az eszaki kultúrházban tartották meg. Megnyitót itt is Pántya György mondt. Az el-

nökségben dr. Kolozsvári Lajos, Szendi Sándor foglalt helyet, valamint a helybeliek közül Juhász Ferenc pártbizottsági titkár, Portörő János tanácselnök,

Nem lehet mindent pénzért megvenni

Ki számít manapság gazdagnak?

„Ha én gazdag lennék” — szól az ismert dal refreje, és kinek ne lenne hasonló délelgetett álma, persze modernebb változatban: mondjuk mit tenne, ha egyszer kihúznák a lottón évek óta görcsös ragaszkodással megtett számai, bejönne a totó, vagy egy váratlan örökség. Ma már a karikagyűrűt mint „pénzszert” szerencsére megették az idő. Van viszont kiskert, háztáji, újítás, gmk, hosszú külföldi kiküldetés, paraszolvencia... Ugye, hogy nem mindig a szerencsés csillagzat alatt született emberek adománya a gazdagság? Pénzre — mármint az átlagosnál többre — mindenestre nehezebb szert tenni, mint azt elkölni.

CSAK A MUNKA

Találomra kopogtatok egy takaros családi ház ajtaján Váncsodon. Szabó Barnánét, a helyi termelősövetkezet elnökhelyettesének feleségét találom odahaza.

— Én ugyan itthon vagyok, de unatkozni nem szoktam. Sertés, baromfi van a ház körül elég, évente húsz hízót adunk le. Bizony felkelek éjszaka is a kislábához. Falun nem nyolc órát dolgozik az ember, ránk sötétdik, mire bejövünk a jószágoktól.

— Tehetősek az itteni emberek?

— Én úgy látom, hiába emelkednek az árak, gombamód szaporodnak az új házak, fürdőszobával, központi fűtéssel. Meg is nézik az emberek, kinek van több, és nem irigységből, de azért adnak rá: az övék még sebb legyen, mint a szomszédé. Viszont itt, falun meg is dolgoznak érte. Hiába van kocsi, a jószágok mellől nem lehet elmenni kirándulni, hiába a kényelem, ha itt helyben a tévén kívül alig van más szórakozás. Az itteni városból hozott programokkal nem vagyok elégedett: miért gondolják, hogy a vidékieknek minden jó?

Szabó Barnánéknál három gyerek van. A legidősebb fiú Magyarhomorogra nősült; addigra elkészült a háza.

Takarékoskodtunk, meg aztán együvé ment a kereset. Úgy gondoltuk, az indulásnál segítjük a fiatalokat, aztán a házat már ők tették lakhatóvá, hátra volt a festés, parkettázás. A másik két gyereknek is hasonlóképpen szeretnénk segíteni, aztán jöhet a pihenés. Tudja, mire vágyom? Ha a férjem nyugdíjba megy, üdülni járunk majd, megnézzük Magyarországot szép tájait. Úgy szeretném Pesten megnézni a Mátyás-templomot! Munkában telt az életem, eddig nem jutott rá idő.

Szerintem ma már nehezebb meghatározni, mi számít manapság luxusként — mondja Szabó Albertné, a vegyesbolt vezetője, miközben térül-fordul, mert nagy a forgalom. Általában kenyérért térnek be így délidőben, egy csapat iskolás gyerek arra vár, hogy zsebpénzét csokira, kólára költhesse. — Ma már minden negyedik-ötödik háznál van kocsi, régen meg kerékpár sem volt. De az például luxus — legalábbis szerintem —, hogy a család elmeessen üdülni.

Mennyit forgalmaz az üzlet? Mit vásárolnak főként az emberek?

Havonta 250–300 ezer forint a bevétel, ünnepek előtt csak a napi forgalom 20–22 ezer forint. Van, aki fizetésekor ezer forintot hagy itt, mert egész hónapra bevásárol. Hiánycikk a savanyúság, keresik, igénylik. Úgy látszik, manapság kevesebbet főznek be odahaza.

— Itál?

— Mit mondjak? Fogy...

MI A LUXUS?

Nagy Gyula, a termelősövetkezet gépkocsivezetője.

Szerintem luxusból nagyon is sok van, kezdve az autóval. Mindazt annak tartom, ami nélkül meg tud lenni az ember. De legyen bármilyen drága egy-egy dolog, aki teheti, megveszi úgy is. Mi ilyesmirel nem álmodunk. Két kislányom van, harmincöt éves koromra jutottam oda, hogy kész lett a házunk. A megélhetésre nem panaszkodom, de legfeljebb csak ezután engedhetünk egy kicsit a nadrágszíjon, lehet szó kikapcsolódásról, utazásról — ezt is inkább csak a gyerekek kedvéért, hogy többet lássanak a világból.

Kiss Vincéné pedagógus:

Nem lehet pénzben mérni, ki a gazdag ember, s ki nem az. Nem irigylem, akinek olyan sok van; egyáltalán nem biztos, hogy ettől jól is érzi magát. Nyugodtan, szépen élni, megengedni egy kis örömet magunknak, sokkal fontosabb. Mi is építkezünk, de ez nem mehet mindenek a rovására. Manapság egy háromszobás, összkomfortos családi ház egyáltalán nem nagy igény egy kétygeres család számára. Az sem, hogy könyvet vegyünk, önművelésre szakítsunk időt, egy-egy pesti utat vagy belföldi kirándulást megengedjünk magunknak. Így nem luxus a kocsi, különösen, mert sokaknak munkaeszköz. Áldozok arra is, hogy hetenként fodrászhoz menjek, de az már baj, hogy ezért utazni kell, mert helyben nincs. Ilyenkor egyúttal a nagyobb bevásárlást is elintézem, beszerzem a szükséges gyógyszereket, mert itt, Váncsodon, sajnos, még kamillateát sem lehet kapni. Szeretek jól és jól főzni a családnak, ez is alapvető dolog. Persze, a takarékoskodás, beosztás ellenére szükség van kiegészítő jövedelemre, pedagógusról lévén szó, ezt nem szükséges magyarázni. Azt hiszem, aki itt tehetősebb, alaposan megdolgozik érte. Hogy mire vágyom azon kívül, ami van? Több kikapcsolódásra, egy külföldi útra például.

Örülök, hogy Váncsodon nem az anyagi javakat hajszoló, egyedül azt becsülő emberekkel beszélgettem. Nagyon is a földön járó vágyaik vannak. Csupa olyan, ami munkával előbb-utóbb elérhető.

D. Karádi Katalin

Négy szerencsés fiatalember

FIATAL MŰSZAKIAK A LEHETŐSÉGEKRŐL

Az életben szerintem a keres. Van, aki szerencsés, mert olyan munkahelyet s 4600 forintból, de két gyermekkel — a feleségem gyerekeivel — lakásrezsivel, tudására és az energiájára. A Tungsram hajdúböszörményi alkatrészyárában négy fiatalemberrel beszélgettem. Négy szerencsés fiatalemberrel, akik ha nem is mindennel, de elégedettek: olyan munkát végeznek, amit semmiért nem cserélnének fel.

Sikerélményünk is volt

Ferenzi Tibor a fejlesztési osztályon dolgozik, mérnök:

— Kazincbarcikán végeztem vegyipari és automatizálási szakon 1978-ban. Mikor szeptemberben ide jöttem dolgozni a fizikai laboratóriumba, itt mindenki kezdő volt.

— Akkor kitől tanult?

— Mindenkitől. Elindultunk a gyárban, és nagy lendülettel belevetettük magunkat a tanulásba. Hajtottunk, mert mindent meg akartunk ismerni. Ez tartott úgy négy-öt hónapig.

— Volt haszna a nagy hajtásnak?

— Kialakult a kritikai érzékünk, volt véleményünk, s azt el is mondtuk.

— S az eredménye?

— Ma már tudom, nagyon okosan foglalkoztak velünk az idősebbek, a gyár vezetői. Soha nem törtek le, hogy rossz, amit akarunk, szelektáltak a javaslatainkat, és így néha sikerélményünk is volt. En szerencsés voltam, mert mikor katonának vittek, akkor is sokat itthon lehettem, így bejártam a gyárba, semmiről nem maradtam le. Persze, volt egy idő, amire nem szívesen emlékszem. Az igazgatóváltás időszak. Rossz volt a légkör, a hangulat, mi laborosok is egyöntetűen beadtuk a felmondásunkat. Nánásra akartunk menni, az ott felkínált munkában nagy pers-

pektívát láttunk. S hogy mégis itt maradtam, annak az az oka, hogy az új igazgató leült a műszakiakkal és elmondta, hogy mi a terve a gyárral. És tetszett. Ma már olyan gárdánk van, hogy szinte mindent meg tudunk csinálni. Két éve, hogy stabilizálódott a helyzetünk, s szinte csodákat tettünk.

— Mondjon egyet.

— Kettőt is. Készítettünk egy olyan iztőberendezést, ami a jelenleg használatosnak a tisztesesét tudja. Vagy az általunk elkészített szekunder spiralizáló berendezés. Minden nagyképeség nélkül mondhatom, világszínvonalú.

— Tehát minden csodálatos.

— Nem. Van, ami bosszant, de ez nem a gyár, s nem a Tungsram hibája. A fejlesztő mérnökök általános anyagi elismeréséről van szó. En nem panaszkodom a fizetésemre, mert a körülményekhez és a lehetőségekhez képest elismernek. De az bosszant, hogy egy vitelagszínvonalú berendezés fejlesztő munkájáért háromnegyven forint célprémiumot tűznek ki.

— Külföldre kijut?

— Nem. Pedig nem ártott volna megnézni például a svájci Palma cég spiralizáló gyártását, vagy egy néhány szakvásárt. Nem titok, ilyenről rengeteg ötlettel lehet hazajönni.

Megmutathatjuk, mit tudunk

Kulcsár Imre géptervező mérnök, szintén a fejlesztési osztályon dolgozik:

— Mikor Miskolcon végeztem, sokat gondolkodtam azon, hogy ott maradok a környéken, de nem akartam egy óriási gépezetben a százdik névtelen lenni. Gondolkodtam azon is, hogy el-

megyek pénzt keresni — tehát nem éppen a szakmába vágó munkahelyre, de végül is ide jöttem. Bőszörményi vagyok, s azt hiszem, jól döntöttem.

— Nem bánta meg?

— A munka nagyon izgalmas, a társaság jó, a pénz kevés. Ha egyedül lennék,

biztos ki tudnék jönni a kezdtem, s így alakult. Bízalmat kaptam, s mondhatom, ez nagy hajtóerőt jelentett a munkában. A jelenlegi igazgató nagyon fontosnak tartotta, hogy a gyárban minden szervezeten menjen. S ma az ilyen kivánságoknak a számítógéppel tudunk eleget tenni. A célunk a számítógépes termelésirányítás létrehozása. Nem kis feladat, s meg van vele dolgunk, pedig a helyzetfelmérésen túl vagyunk. Hogy tisztán lássa: nálunk Bőszörményben évente 850 millió spirál készül, de legalább ezerfajta van. Ezeknek a spiráloknak mind ilyen-olyan kartonjuk volt eddig, most az összes adatot betaroltuk a gépbe. Sziszifuszi munka, az igaz, de megéri. Ha készen leszünk, javul a kapcsolat az üzemek, az irányítók s a vezetők között, vagyis minden gyorsabban, pontosabban fog menni.

— A munka tehát izgalmas, érdekes, csak lassan látni az eredményét.

— Ezt nem lehet gyorsan csinálni, s ha befejeztük, akkor sem lesz vége, mert az ilyen rendszereket általában lehet tökéletesíteni.

Van céloom, munkám

— Irigyl a pénzes embereket?

— Nem, csak igazságtalannak tartom a munka nélkül szerzett jövedelmeket. S az egyenlősít is.

Fekete László rendszer-szervező gépészmérnök a szervezési osztályon.

— Miskolcon végeztem 1983-ban. Az én utam nem volt olyan sima, mint a kollégáimé. Nem ide jöttem először dolgozni, hanem Kisvárdára, mivel odaváló vagyok. Igaz, hogy csak fél évig voltam azon a helyen — ott is a Tungsramnál —, de össze sem lehet hasonlítani. Illúziókijózanítóknak hívtam. Szóval elég pesszsimistán indult az életem. Nekem nem volt azonnali feladat, bennem nem bíztak meg, mint például Debreceni Antiban, vagyis vegetáltam, s hogy vége legyen, léptem egyet. Szerencsére itt rövid idő alatt viszszanyertem az optimizmusomat, mert van céloom, van munkám, amit szeretek csinálni.

— Együtt dolgoznak Debreceni Antallal a termelésirányítás szervezésén?

— Együtt, de még sokan vagyunk, akik ezt csináljuk.

— S anyagilag?

— Az az igazság, hogy szeretnék pénzt keresni, de ez munkaidőben nem megy. A szervezési kulturálatlanságunk miatt pedig munkaidő után sem. Mert hiába akarok én másodállást vállalni, ha az ilyenfajta munkára, amit én kínálni tudok, nem tartanak igényt.

— Van olyan elképzelése, amit a munkájával kapcsolatban szeretne valóra váltani?

— Az utazás. Tudom, hogy csak hasznunkra lenne, ha néha mi is eljuthatnánk külföldre.

A négy fiatalember lelkesen mesélt a munkájáról. Bevallom őszintén, jó volt hallgatni. Annyi panaszt, annyi sirámot hallottam már, hogy egy kis öröm a munkában jölessen. Jölessen még akkor is, ha tudom, hogy ezeknek a fiataloknak a szerencsét pont a vállalat „szerencsétlen” időszaka hozta meg.

Iván Gizella

BUDAPEST. ELKÉSZÜLT A NYUGATI PÁLYAUDVAR DÍSZKIVILÁGÍTÁSA

Rugalmasabb

Kisvállalk

Általános tenden

Társadalmi-gazdasági hatások hatásának séhez 2-3 év igen k...
raí lenne tehát a...
közös működésé...
gi tapasztalataiból...
menő következtetés

Orsz...
Megnevezések 198...
dec.

Kisvállalatok
Kiszövetkezetek
Ipari és
szolgáltató
szöv. szakcsop.
Általány-
elszámolásos
Önálló gazdasági
munka-
közösségek
Vállalati
gazdasági
munka-
közösségek

Forrás: Pénzügyminis...
nak beszámolója és...
könyve

A rendelkezésre...
tok alapján meg...
hogy a kezdeti bi...
ság után az utóbbi...
ban az új típusú...
egységek számának...
dése felgyorsult.

Finanszírozási m

Az eddig létrej...
lalkozási formák a...
ta gazdálkodó...
tegrált részeként...
kiegészítik, javítják...
gazdaságát, struktú...
eddig tapasztalato...
kítúnik, hogy az új...
ti formák fejlesztés...
vállalatok, szövetk...
vábbi kezdemény...
várható. Ez az elvár...
ményezés a jövőbe...
lesz reális, ahol...
kiseb befektetett...
jelentős eredménye...
tök. Ezt a vállalato...
vetkezetek jelenleg...
tőkeszegénysége...
Önálló kisvállalat...
eddig nagyvállalat...
kódó egységek sz...
val jött létre, ami...
tanácsok finanszíro...
hétségeit is tükröz...
nyem szerint nem...
mértékű az önálló...
des a kiszövetkeze...
tében sem, ugyanis...
dó egységek...
hán...
része itt is az any...
ból való kiválással...
Ez azt bizonyítja...
nagy vagyonnal...
személyek még tar...
pénzüik tőkésítésé...
biznak eléggé az...
adta előnyökben.

Az egyik legnagyobb...
kiváló gazdálkodá...
zet a vállalati...
munkaközösség. Sz...
erőteljes növeked...
ami várhatóan a...
ben is így lesz. A...
mélyek által alakít...
sági munkaközössé...
ma egy kicsit elma...
rakozástól. Vé...
szerint nemcsak...
vonatkozásban, h...
nőségileg sem vált...
hozza fűzött remér

Árkartell?

Itt elsősorban a...
lok, hogy a ko...
növekedése követ...
jogosan elvart „ár...
csökkentés) a szo

Alig csökken a

A kisvállalatok...
csökkentését jelen...
tében az adn...
létszám leépítésé...
Az általam me

25 éves a vidám park

Negyedszázados jubileumát ünnepli a debreceni vidám park, hivatalos nevén a Nagyerdei Kulturpark. 25 évvel ezelőtt, 1960. május elsején a következő tudósítást olvashatták a Napló hasábjain: „Április 30-án délután 3 órakor ünnepélyes keretek között nyitották meg Debrecenben a nagy társadalmi összefogással épült Ludas Matyi Vidám Parkot”.

A ma embere számára a vidám park és a Nagyerdő neve egybefonódik, sőt igen sokan úgy vélik, e park építői is „ludasok” abban, hogy a híres-nevezetes debreceni Nagyerdő fái megtrikáltak. E tévhitet szeretnénk eloszlatni; 25 évvel ezelőtt ezen a területen nemhogy erdő, de még csak egy facsemete sem volt, mint ahogy nem volt itt közvilágítás s járható út sem. A parképítők érdeme, hogy — összefogva a tanács, a párt- és KISZ-bizottság, a honvédség s valamennyi debreceni nagyvállalat „társadalmi munkásaival” — értékes fákat, növényeket telepítettek a szórakoztató komplexum területére.

A Kulturpark az első világháború idején még csupán a lőtér céljait szolgálta, ekkor létesítették a golyófogónak használt úgynevezett nagydombot ezen a területen. Az eltelt negyedszázad alatt alaposan megváltozott a táj arculata; ehhez Debrecen lakossága 474 000 társadalmi munkaórával járult hozzá. A kezdeti évek üzemeltetési gondjait leküzdve a vidám park egyre több üzemegységgel gyarapodva várta látogatóit. A nyitás napján már üzemelt az úttörővasút, a mindmáig közkedvelt lovasforgó, autósforgó, láncos hinta, hajóhinták, céllövöldék. Az úttörővasút pályája tovább épült, majd 48 személyes óriáskerék, elvarázsolt kastély, hullámforgó, játék automaták kezdték meg működésüket.

A Nagyerdei Kulturpark a város és a környék lakosságának kedvenc szórakozó- és pihenőhelye évenként több mint 300 000 látogatót fogad — immár a szombati napokon is, teljes nyitva tartással.

k. i.

„Magyar Lírai jegyzet

A Déri Múzeum délelőtti valaha is szent ünnepnapjai voltak. A nagyerdei század nagy klasszikus matinékon léptek fel. A Déri és az Ady első évtizedét élte példás baráti egyesülések nyitották a kassza teremben; olyanok voltak amelyekre a képek a mestert is eljötték állításon kerültem közelbe Vaszary János már túl a naturalitáson kor élte hallatlanul színes festői korszak lejtőit találkozik Csók Istvánnal. Az a vén mester azt mondta, hogy őt voltaképpen kis pusztágregesi példát indította el a piketűrszínházjátása lévén, a vakat festett, hogy lehetett irigyni.

Ezek a tárlatok a pusztai mozgású Kápolás, Dienes János Csók Kálmán és teremtés.

A via

Az elmúlt nyáron az egyik bihari jártam, s nézeltem a művelődési otthonok különös dologra em fel. Az egyben úttörő korban zenéltek maguk amikorra véget ért szám, hallom, hogy hurutos hangon kezd beszélni a gyűgy szervezők bériai hadifogó a vörösök oldalán mondat után a szöveg, ismét vetkezett. Kérdés taloktól: ki a imént? „Csak nekik nem tudták, a tudták. Végre ki elmondta, hogy ránok emlékezése tük össze a fiatalok ezelőtt valahánélkedőre készül, hanem annak a ménynek a lehet szó. Aztán zajlott a verseny rőltek a szöveg számokat vettek szalagra.

Az eset elgott. Vajon az, hány hasonló eset hatott le és től napjainkban is? ismételhető — ben pótolhatatlan — hangvétel meg, ahelyett, zeti múltunk, munk bescs, tumaik gyarapítás.

Miért éppen ott eszembe eset? Azért, mert ban helyezték a helyére az Országos Könyvtár egyik szárnyán nemcsak korszerű ményeket és jobbfeltételeket jelen zeti könyvtár hanem azt is, h — végre — a sulás közelébe jgi óhaj: létrejz zeti hangtár is. Nemzet 1983. f számában olvas lemre méltó cíl milyen hangz mennek tönkre el amiatt, mert nincsen semmi gó, szervezeti ny az arra érdeme mezekről, ma lekről, hangos tekről. Főveti nemzeti hangtár kításának eld szükségét, hozzá ennek alapvető f Országos Széchen tár megfelelő kö közé történő e Most, hogy ez újraéledhet a re lán lesz — lehet mi a nemzeti létrehozásából. tés nem történt.

„Magyar táj, magyar ecsettel”

Lírai jegyzet egy tárlatvezetéshez

A Déri Múzeum vasárnap délelőttjei valaha is a művészet ünnepnapjai voltak Debrecenben. A nagyteremben a század nagy klasszikus írói matinékon léptek dobogóra. A Déri és az Ady Társaság első évüzenetét élte akkor, példás baráti egyetértésben. Tárlatok nyíltak a két oldal-teremben; olyanok pedig, amelyekre a képekkel együtt a mesterük is eljött. Ilyen kiállítás kerületi személyi közelbe Vaszary Jánossal, aki már túl a naturalitáson, akkor élte hallatlanul könnyed, színes festői korszakát. Feltehetően találkozásom volt Csok Istvánnal. Az akkor hetvenes évek mester azt mesélte el, hogy őt voltaképpen egy kis pusztai paraszti indította el a piktúra felé, aki játszópatyánsa lévén, olyan lovakat festett, hogy meg lehetett irigyelni.

Ezek a tárlatok hoztak a pusztai mozgású Káplár Miklós, Dienes János, G. Szabó Kálmán és természetesen

Holló László közelségébe is, aki akkoriban a képzőművészeti osztály elnöke volt. Mindezek az életre szóló hatások hívják el ma is az ő képek varázskörébe vasárnaponként, s ha kézfogásuk, testi közelségük nem is, szellemük valamiképpen él, meg elevenül. Allunk, sétálunk, s kinyílnak előttünk tájak: itt Rudnay romantikus hegyi tablója, régi vármokk, amott Káplár nagy hortobágyi vázsa — magyar tájak, magyar ecsettel. És zene szól hozzánk, versek illeszkednek rájuk.

Itt, most, ma valami új varázslat, a művészi hatás valami új, összetett formája segít életre kelteni ezeket a képeket. Mondhatnám, szimultán módon, a műalkotások többségével. A képek előterébe a rendező kéz tizenkét székelt helyez el, szabályos V alakban. Középen egy gondonka szól meg, aztán sorban egy-egy vers a XX. század klasszikus lírájából —

szinte rá a képekre. A zenei hangok és a poézis ritmikája színeket, formákat segít életre. A belső akusztikus élmény vizuális élménnyel párosul a látogatónak. Megelevenül a Holt vidék, A téli Magyarország. Tornyai János képeken már-már feketébe játszó borulata a József Attila-sorra: „Vihar gubbaszt a lombokon”, és hozzácsúsz a gondonka mely zokogása Mező Mária ujjai alatt.

Az Alföld Irodalmi Színpad közreműködése ezen a tárlaton Thuróczy György és Mező Mária elképzelésével és vezetésével úgy érzem, mely benyomást tett a hallgatókra, nézőkre a vasárnapi zenei irodalmi tárlaton. A kis csarnok megtelt érdeklődőkkel. Erdemes az ilyen újszerű kezdeményezésekre felfigyelnünk. Es gondolom, sokan örülnek annak, hogy május 18-án — a hírek szerint — újra láthatják, hallhatják a Déri Múzeumban.

Kiss Tamás

A viaszhenger üzenete

Az elmúlt nyáron történt: az egyik bihari faluban jártam, s nézelődtem a művelődési otthonban, amikor különös dologra figyeltem fel. Az egyik szobában úttörő korú gyerekek zenéiték magáról, s amikor véget ért egy szám, hallom, hogy fáradt, hurutos hangon egy férfi kezd beszélni arról, hogyan szervezkedtek a szibériai hadifoglyilágerben a vorosok oldalán. Néhány mondat után abbamaradt a szöveg, ismét zene következett. Kérdésem a fiataloktól: ki beszélt az üzenet? Csak néztek rám. Ők nem tudták. Mások sem tudták. Végre aztán valaki elmondta, hogy veteránok emlékezéseit gyűjtötték össze a fiatalok évtékeket elzelve valamilyen véltékedőre készülve, alighanem annak a gyűjteménynek a maradvékáról lehet szó. Aztán mert lezajlott a verseny, letörtölték a szöveget, zene-számokat vettek föl a szalagra.

Az eset elgondolkasztott. Vajon az országban hány hasonló eset játszódhatott le és történik még napjainkban is? Meg nem ismételtető — sok esetben pótolhatatlan értékű — hangvétel semmisült meg, ahelyett, hogy nemzeti múltunk, történelmünk becses dokumentumait gyarapította volna.

Miért éppen most jött eszembe a tavalyi eset? Azért, mert mostanában helyezték el végleges helyére az Országos Széchényi Könyvtárat a Vár egyik szárnyában, s ez nemcsak korszerű körülményeket és jobb munkafeltételeket jelent a nemzeti könyvtár számára, hanem azt is, hogy talán — végre — a megvalósulás közelébe juthat a régi óhaj: létrejöhet a nemzeti hangtár is. A Magyar Nemzet 1983. február 26-i számában olvastam figyelemre méltó cikket arról, milyen hangzó értékek mennek tönkre, vesznek el amiatt, mert mindmáig nincsen semmiféle átfogó, szervezeti nyilvántartás az arra érdemes hangfelvételekről, magnófelvételekről, hangosfilmrészletekről. Főveti a lap is a nemzeti hangtár megalakításának elodázhatatlan szükségét, hozzátéve, hogy ennek alapvető feltétele az Országos Széchényi Könyvtár megfelelő körülmények közé történő elhelyezése. Most, hogy ez megtörtént, újraéledhet a remény: talán lesz — lehet — valami a nemzeti hangtár létrehozásából. Az alapvetés nem történne előzmé-

nyek nélkül. Egyetemünk, iskolánk, különféle intézményeink régóta foglalkoznak hangfelvételek gyűjtésével. A Magyar Rádió és a televízióknak nagyon értékes hangarchívuma van. A Petőfi Irodalmi Múzeum vagy a Néprajzi Múzeum hangtárkincsei adva vannak. Pécsen — az ottani múzeum kebelén belül — létrehozták az önálló hangmúzeumot néhány évvel ezelőtt. Debrecenben pedig több mint tíz éve létezik hangarchívum a városi könyvtár kebelén belül, amelynek gyűjteményét országos hatáskörű intézmények is számon tartják, ha már. És még sok más lehetőség is van, amely nem ismerem. Mindent összefogni, a gyűjtést szervezetté tenni, elvégezni a szükséges szelektálást, másolatokat készíteni a legfontosabb értékekről s azokat megfelelő körülmények között tárolni, felfrissíteni, közreadni — ehhez kellene a nemzeti hangtár.

Emléksünk még rá, amikor évekként elzölt véletlenül előkerült egy lappangó viaszhenger, amely Kossuth Lajos hangját őrizte. Szencziószám-ba ment a felfedezés, és ráirányította a figyelmet a hangfelvételek megőrzésének fontosságára. A Kodály, Bartók és mások korabeli néprajzi gyűjteményeit őrző viaszhengerek hangminősége miatt senki nem sopánkodik, azok legfőbb értéke az, hogy egyáltalán vannak.

A magnetofon megjelenésével hazánkban az ötvenes évek derekától kezdve új szakasz kezdődött a hangrögzítés terén. Ahogyan terjedt a mag-nózás, egyre több készülék jutott iskolák, intézmények, magánosok kezébe, s ennek arányában szaporodtak a korabeli, kortörténeti értékű felvételek. Ezeket azonban még soha, senki nem szedte szerbe-számba, s igen nagy a valószínűsége annak, hogy többségük időközben már elveszett.

Van itt azonban még valami, ami nem csekély gondot okoz! Még ha lenne is szervezett nyilvántartás, országos és megyei, helyi katalógus, módszeres gyűjtés, karbantartás, közreadás, akkor sem mondhatnánk el, hogy végleg megoldottuk a hanganyagok őrzését. A hanganyagok időszerűsége, zonyos idő után elporlik, tönkremegy. A magnószalagok felvételeit időnkénti átmásolással is leg-

feljebb 60–80 évig lehet megőrizni a technika jelenlegi színvonalán. A gyűjtő intézmények éppen ezért szó szerinti hűséggel legépeltek a felvételeket, hogy legalább a szövegük maradjon meg. Egyetlen lehetőség volna arra, hogy végérvényesen megmaradók felvételeket készíthessünk: a fém-matricákra való másolás. Ez azonban nagyon drága. Egy lemezoldalnyi fémmatrica előállítására (20–30 percnyi anyag fér rá) 8–10 000 forintba kerül. Marad tehát egyelőre a gyűjtés, a megőrzés, az értékmérés szerényebb lehetősége. Azaz: maradna, ha legalább volna valamilyen átfogó kezdeményezés arra, hogy végre intézményesen mentjük, őrizzük, apoljuk a nagy értékű, ritka felvételeket. Ha az egykori Népművelési Minisztérium 1954-ben még úgy ítélte is meg, hogy hanglemézmúzeum föllállítását „még nem tartjuk szükségesnek”, azóta sokat változott a helyzet. Talán még helyileg is lehetne valamit kezdeményezni. Talán az, egyetemek, főiskolák, középiskolák, a pártarchívum, a Déri Múzeum, a művelődési központ, az úttörőház, a városi és a megyei könyvtárak próbálkozhattának valamilyen szervezett terepfőderítéssel, lappangó értékek fölkeresésével és számbavételével, s ha bírják anyagilag: a legértékesebb felvételek lemásolásával és őrzésével is. Nem kell bizonygatnunk, hogy társadalmunk négy évtizedes múltjának vizuális és auditív dokumentumai milyen sokat jelenthetnek az utánunk jövő nemzedékek valós ismereteinek gyarapítása, a nemzeti öntudat és önismeret elmélyítése szempontjából. Mindenütt vannak már művelődési házak, könyvtárak, klubok, sok helyen kifejezetten magnóklubok is működnek. Es vannak magángyűjtők is, akik a legnehezebb szenvedélyek egyikének hódolva igen értékes hanggyűjteményt „vadásztak” már össze rádióból, tévéből, lemezekről és előből. Itt is lenne mit keresnie a megőrző, értékmérő szándéknak!

Valahol, valamilyen módon el kell már kezdeni e tereken is közösségi, nemzeti értékeink felkeresését és megőrzését! Ezt úzeni nekünk — testamentumként — a sercegő viaszhengerek anyaga, nemzeti kultúránk kincsestára.

Taar Ferenc

Egy tudós portréja BECK MIHÁLY

Ki tudja: talán a Szegei környéki olajfinomító rejtélyes tartályainak, gyakran fellángoló (sok műszaki-működési hibát sejtető) tüzeinek is szerepe volt abban, hogy Beck professzort már gyermekként rabul ejtette a kémia, a vegyészet tudománya. Inkább, persze: a varázsa, hiszen a tudományos érdeklődés általában nem tizenéves korban születik. Annyi bizonyos, s ezt a professzor határozottan állítja, hogy tizenkét-tizenhárom éves korában már tudta: számára a legizgalmasabb világ az anyagok titkait faggató kémié.

Lehet, a falusi kiskereskedő apa műszaki érdeke, technikai ügyessége is ott van valahol az eredők között, s közvetve szerepet játszik Beck Mihály életútjának alakulásában. Abban, jelesül, hogy pályafutását 1944-ben a szegedi vegyipari technikum polgárként kezdte meg, s ezzel a döntésével-választásával végérvényesen meghatározta pályája szakmai irányultságát. A technikai érettségi után, 1948-ban a szegedi egyetemre került: előbb hallgatóként, utóbb tanárként.

Erős, komoly technikus képzésre emlékszik, kitűnő munkatársakkal, tudósokkal dolgozó egyetemi kémiai tanszékre. 1968-ig tanít-kutat Szegeden, kandidátusi fokozatát is ott szerzi meg. Hatvannyolcban egyik munkatársával együtt, Debrecenbe jön, a Kossuth Lajos Tudományteremtő Természettudományi Karára, a fizika-kémia tanszék vezető professzorának (Imre Lajos professzor utódaként). Az elmúlt tizenhét esztendőben kiválóbbnál kiválóbb tanítványokkal vette körül magát. Állami Díját is, most április negyedikén tanszékvezető professzori minőségében kapta meg.

A tudományos pálya területei és vonzatai

Melyik irányból közelítsük meg tudósi portréját? Szakmai területeiről, érdeklődési körének természetéről-alakulásáról, szakmai eredményeiről kérdezném mindenkélt.

Tudományos pályám kezdete óta a komplex kémia, vagyis a koordinációs kémia szakterületem vonz leginkább. Kezdetben a komplex vegyületek stabilitási kérdéseivel érdekelt, utóbb főképpen kinetikai problémákkal. Ez a terület ma már meglehetősen kutatott, hiszen komoly gyakorlati jelentősége is van (például, hogy a gyakran mérgező átmeneti fémionok nemkívánatos hatását bizonyos vegyületekkel semlegesíteni lehet), de amikor én a kutatásaimat megkezdtem, akkor ezzel a témával nem nagyon foglalkozott itthon más. Körülbelül egy évtizede munkánk — s ez most a tanszék közös kutatási tevékenységét is jelenti — konkrét gyakorlati eredményekkel is jár: olyan szerek kifejlesztésében munkálkodunk, melyek a mezőgazdaságban, mikroelemtrágyaként használhatók. Legújabbban az egzotikus kinetikai problémákat kutatom.

A tudományos eredményességet, a kutató-tudós munkájának sokoldalúságát a szakmai siker számos tényezője is jelzi: külföldi tanulmányutak, illetve vendégprofesszori megbízások. Beck Mihály daniái, finnországi, svájci egyetemeken, kutatóintézetekben dolgozott: kutatott és tanított. Tavaly egy esztendő Amerikában töltött, vendégprofesszorként több város több egyetemén tartott előadásokat. Közben levelező, majd rendes tagja lett a Magyar Tudományos Akadémiának, tiszteleti tagja a Finn Tudományos Akadémiának.

Mindemellett tudományos rektorhelyettese a Kossuth Egyetemnek, több társadalmi megbízatása van, nemrégiben például a fiatal műszaki értelmiség helyzetéről tartott előadást, e héten, pedagógusoknak, az áltudományok „szakmai” titkairól. Egy bölcsészkar kollégája mondta róla: — Beck professzorral az irodalom legfrissebb jelenségeiről is el tudok beszélgetni. Mig ő velem, vegyészetről, soha! A professzor pedig: — Irodalmi érdeklődésem édesanyámtól örököltém.

Ez már az arckép másfajta színeit-vonásait mutatja: érdeklődő, nyitott, szakmai kívüli problémákra is fókuszoló, határozott közéleti érdeklődésű ember az állam díjas vegyészprofesszor.

Az áltudományok „titkai”

En ezt úgy gondolom, hogy túl sok mindennel foglalkoztam és foglalkozom, s hogy lassan már úgy érzem, az a kikapcsolódás, az a hobbi: ha kutathatok! Biztosan tudom, hogy nem kellene ennyivel foglalkozni, de hát én egy gyenge jellem vagyok, és nem tudok nemet mondani. Amit viszont biztosan állítok: a tanítás, az oktatás, melyet sokan megterhelő és időrabló tevékenységnek vélnék, nem tartozik számomra a főleges teherterületek közé. Sőt, úgy tapasztalom, közel húszéves pedagógusi munkám alapján, hogy a tanítás, az előadások határozottan segíthetik a kutató munkáját: egy-egy probléma részletes kifejtése, megvilágítása gyakran irányítja a figyelmet addig esetleg kelloen át nem gondolt kérdésekre, területekre is.

Ugy véltem, a professzornak az áltudományokról nemrégiben a népszerű Korunk Tudománya sorozatban megjelent könyve is a kellemes, pihentető kikapcsolódásnak szánt elfoglaltság eredménye, ám kiderült: annál jóval több!

Eleinte valóban kikapcsolódásnak gondoltam, de ma már annyit bosszankodom, ha ezen a területen újból és újból szét-nézek, hogy régen nincs szó kikapcsolódásról. Itt van például ez a képes magazin, az előbb lapoztam át. Az egyik cikkben arról van szó, hogy az ágy alá tett tükrökkel irányíthatók a Föld káros sugárzásai. Tehát, a cikk szerint, hogy rákot kapunk-e vagy sem, az attól függ, hogy milyen ágyban fekszünk! S ez a képtelenség ma megjelenhet nálunk! Nem tudom, kinek nagyobb a felelőssége, a nyilatkozónak vagy az újságírónak. Az újságíró nagyon sokat segíthet, de ugyanannyit árthat is a tudományos közgondolkodásnak. Nem feltétlenül arról van szó, hogy szakszerű műszaki, tudományos ismeretei legyenek: inkább korszerű és megbízható tudományos gondolkodásmódja, ami bizonyos kritikai érzékkel is társul. Vagy itt van mellettünk, néhány száz méterre a fürdő, ahol újabban mágneses kezelést reklámoznak. Mondhatják nekem persze, hogy mit értek én, a vegyész, az izületi problémákhoz, miért szólok bele? Az izületekhez valóban nem értek, de tudom, hogy mire képes a mágnes. Tudom azt is, hogy például a Bánffy-hajszeszt ezek használják és reménykednek. Amerikában tiltják mindenféle hajnövesztő reklámozását és forgalmazását, mert nyilvánvaló, hogy jelenlegi ismereteink szerint az elvesztett hajhagymákat nem lehet pótolni. A Bérés-csepp! Az ember végső kétségbeesésében mindent megpróbál, ez érthető és természetes. A hit nagy erő lehet. A baj az, ha minden egyebet, minden egyéb orvosi beavatkozást, gyógyszerrel ezekkel, a hit erejére nagymértékben számító készítményekkel akar pótolni valaki. Más mellett — lehet. De más helyett — vétek! Nézzé az áltudományok kétségtelen tömeghatásának egy téves szillogizmus az alapja. A premissza: a nagy felfedezéseket sohasem ismerték föl és el a saját korukban. Ezeket a felfedezéseket sem akarják elismerni. Tehát: ezek nagy felfedezések. Hibás és téves gondolatmenet. A tudomány hivatásos képviselői nem a laikusok ellenségei, egy-egy tudományterületen belül jóval több az ellenségeskedés, a féltékenykedés. Nem is arról van szó, hogy egy orvos, például, azért nem használja némelyik „csodaszert”, mert a maga szakmai tekintélyt félti. Csúpan arról van szó, amit mondtam: az képtelenség, hogy emberek csakis a csodaszerekben bízzanak, s a tudomány valóságos eredményeit teljesen figyelmen kívül hagyják.

Alapkutatás és gyakorlati eredményesség

Gyógyszerekről esett szó, s a téma egyéb vonatkozásaiban szorosban kapcsolódik Beck professzor és intézete kutatói munkájához: egyébiránt pedig a professzor tudomány-szervező tevékenységéről is tájékoztató.

A DOTE Gyógyszertani Intézetével közösen végzünk kutatásokat egy igen gyors hatású vérnyomáscsökkentő készítménnyel. Ez a vegyület ugyan toxikus, tehát mérgező a cianid-tartalma miatt, de egy trükkkel harmadadára csökkenthető az adag, így a káros mellékhatások kiküszöbölhetők. Kapcsolatban állunk a Kőbányai Gyógyszer-gyárral is, bár mindenkéltől alapkutató-sokkal foglalkozunk!

A tudomány-szervező módszer, a gyakorlati eredményesség, használhatóságát is figyelembe vevő szándék más, említett területre a mezőgazdaság. Több, alkalmazásra váró készítménye van az intézetnek.

De problémáink is, ezzel kapcsolatban. Most ugyan reményünk van arra, hogy a nádudvari HAGE egyrészt gyártja, másrészt alkalmazza is egyik vegyületünket, s ez a megoldás látszik a legcélravezetőbbnek. A gondjaink összefüggnek a magyar kémiai ipar általános megítélésével. A magyar kémiai ipar általános megítélésével. A magyar kémiai ipar nem tudta volna megépíteni. De például a kozmetikai ipar gondjait meg tudná oldani: csak megfelelő alapanyag és receptúra kell. Vagy a bősérményi Izzó most olyan ügyben vásárol svájci berendezést, amelyben nekünk már vannak tényleges eredményeink, s mondjuk kétféle forinrtért alkalmazhatók is. Van ebben a magatartásban logikus biztonságra törekvés, de van, az ipar részéről, általános bizalomhiány is, jócskán. Ez viszont más terület, más téma már.

Portrénk, szükségképpen, csak vázlatos lehet. Évtizedek munkája, a tudósi pályakép, az életút vonásai, alakulása csúpan legáltalánosabb jellegzetességeiben mutatkozhat meg, e néhány lapon.

Adhatnánk ezért címül azt is: Töredékek a tudós életéből — az Állami Díj okán.

Cs. Nagy Ibolya

BÖLÖNI FARKAS SÁNDOR:

Napnyugati utazás – Napló

Újra megjelent a híres útleírás, amelynek írója a reformkor egyik legérdekesebb személyisége volt. A mű mostani kiadásában először olvashatjuk a teljes nyugat-európai útnaplót s az író naplóját. Ez utóbbi életsorsának, csalódásainak és reményeinek ritka művészi erővel és írói képzelettel formált megörökítése. Bölöni írói pályája a múlt század tízes éveiben kezdődött. Tehetségét korán felismerték, Kazinczy nagy ígértetnek látta, az eljövendő magyar Schillernek nevezte. A kevés vagyonú székely nemes család fia jogot tanult Kolozsváron, s haláláig az erdélyi főkörmányzósek csekély fizetésű hivatalnokaként dolgozott.

A nyugati nyelvekben jártas író harmincöt éves volt 1830-ban, amikor páratlan szerencsére érte: egy erdélyi gróf magával vitte nyugati utazására. Élete nagy elménye lett ez, amelyről nagy terjedelmű feljegyzéseket készített. Elvi megfontolások arra készítették, hogy részletesebben az Amerikáról szóló részeket dolgozza ki. A polgári egyenlőség, a lelkiismereti szabadság, a függetlenség kivívása a hazai értelmiség egy része előtt vonzóvá tette Amerikát. Bölöni számíthatott rá, hogy művét érdeklődéssel fogadják. Nem ez volt az első tudósítás a polgári társadalomról, hazai folyóiratok elég sok beszámolót közöltek Angliáról, Franciaországról korábban is. Bölöni azonban az első magyar, aki utazóként saját tapasztalatai alapján tudósított az észak-amerikai polgári demokráciáról, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy közvetett módon a hazai viszonyokat bírálja s a változtatás szükségességét sugalmazza. Európai tapasztalatairól egy fejezetet írt, Amerikával huszonnyolc foglalkozik. Lenyűgözte Párizs és London varázsa, sokszínű, gazdag élete. Mohó kíváncsisággal figyelte, mi valósult meg a felvilágosodás eszméiből. Amulva látta Angliában a technikai fejlődés eredményeit, de felmérte a polgári életrend súlyos hátrányait is. „... a nagy rész koldul és éhen hal... a melkucán rongyot, szegénységet, éhezést és elkényszeredett népet látsz... A vagyon csak néhányánál van, a többi szigorog (szorong) és rongyos.”

„Remegő érzés” fogta el New York kikötőjében. Bár Amerika „bámuló törvényeiben” meg ne csúszna, „bár ezen helyet valóban a szabadság s az elnyomott emberiség menedék helyeinek” találja. Amit tapasztalt, felülmúlta várakozását. A feudális rendiség fullasztó kötöttségeiből érezte irónak Amerikában az akkori idők legfejlettebb államformáját, a polgári köztársaságot volt alkalma megismerni. Ujjongó lelkesedéssel foglalta össze tapasztalatait. Mindenki egyenlő, csak polgár, semmi más. „Nincs privilegium, nincs nemesség! nincsenek titulusok, ordók, céhek! Nincs titkos policia.” Amulattal szemlélte a polgári demokrácia rendjét, intézményeit nem győzte magasztalni, s hazájának jövőjét szerette volna látni bennük. Az európai és az amerikai társadalmi berendezkedést összehasonlította, különbségeit tüzetesen megvizsgálta. Roppanó izgalommal figyelte, mi kavargó az új társadalom nagy kísérletének forgatagában. Végigutazta az akkori államokat, mindenütt figyelte az életmódot, a szokásokat, az emberek anyagi helyzetét és műveltségének jellemzőit. Szégyent és szánalmat érzett, amikor a rabszolgatartó földbirtokokon haladt át kocsijával. Bizonyosra vette, eljön az idő, amikor az emberi nemzet elsoptja ezeket az „ősöskori árnyékokat”. „Minden ember egyformán szabadnak és függetlennek születik... Minden hatalom eredetileg a népé és a néptől ered” — írta. Közlj a Függetlenségi Nyilatkozat teljes szövegét, melynek gondolatait roppant érdekesnek találja.

Már régi tudós olvasói megjegyezték, hogy amit leír „csak fényoldalakkal áll”. Szébbnek, ideálisabbnak mutatja az amerikai letét a valódinál. A gazdag új osztály egyes szokásait kifogásolta, de talált rá valamilyen magyarázatot. A polgári fejlődés negatív következményeiből itt jóval kevesebbet ismert fel, mint Angliában. Egyébként is, akkor még senki sem tudta, hogy ezek nem múlt jelenségek, hanem szerves részei, állandó tartozékai a polgári demokráciának.

Műveiben az volt a legfontosabb, hogy élő példáit sorakoztatta fel a polgári eszmények megvalósításának. Megjelölése idején könyvének példátlan sikere volt, „mint egy villám és mennydörgés futó végig a két hazát, velőt, csontot rázott” — írta róla egy kortársa. Sokak számára a politikai hitvallás forrása lett, népszerűbb, mint bármely annak számított mű, például Széchenyi írásainál is. A dicserettel óvatosan bánt Széchenyinek „kimondhatatlanul kellemes” olvasmány, amelynek „haszna honosinkra felszámíthatatlan”. Az Akadémia levelező tagjává választotta Bölönit, s nagydíjjal, 200 arannyal jutalmazta. (A megélhetés gondjával küszködő író a díjat azonnal alapítvány céljára, „a hazai oltárára” ajánlotta fel.) A könyv valóságos lázba hozta a korabeli olvasókat, különösen a reformokat sürgető fiatalokat, akik az akkori Amerikát a szabadság fiatal óriásának, a jólét új világának, a polgári átalakulás mintájának tekintették. „... ki olvasni tudott, e könyv olvasásáért égett” — jegyezte fel a kortárs szemtanú. Esméi mélyre hatoltak, erősítették a haladásért küzdők elszántságát és cselekvési vágyát. Hamarosan új kiadása is megjelent, de amit hatása felismerhető lett, a megtorlás nem maradt el, a cenzúra betiltotta.

Új irodalmi műfajt, az útleírás honosította meg művével Bölöni, amelyben szépprózai törekvések találkoznak politikai mondanivalóval s a publicisztika eszközeivel. E dúsan kivrívó műfajt itt Kelet-Európában a polgári haladás mintáinak felmutatásával a hazai viszonyok éles bírálata lett és sokat tett a reális nemzeti önismeret nevelésért. Bölöni műve gazdag tartalma, művészi erejű prózája, az élőbeszédhez közeli stílusa révén a műfaj egyik legjobb hazai alkotása. Újra és újra feltámad a feledésből, immár hetszáz évvel ezelőtől kezdve, s lefordították idegen nyelvekre is. Nemrégiben az amerikai kutatás is rátalált s értékes történeti forrásműnek tekinti. Történetét egyetlen hallgatók Amerikában kötelező olvasmányként tanulmányozzák. (Helikon, 1984.)

Kis Albert

A LÁTHATÓVÁ LETT „LÁTHATATLAN”

Művészet és mesterség

Hosszú évek tatarozási munkái után a 112 éves Iparművészeti Múzeumban megnyitott az állandó kiállítás. Ismét a látogatók elé tárta a múzeum kincseit, üvegeket, kerámiákat, porcelánokat, börművészetet, textíliákat, famunkákat, fémműves remekeket. Természetesen lehetetlen kívánság, hogy a múzeum hovatovább százezer-nyi műtárgya mind láthatóvá legyen. Nagy részüket továbbra is raktárak mélye őrzi a tudós keresők számára, s hogy ne maradjon „láthatatlan” a múzeumi látogatóknak száma, ha egyszer ez a Lechner Ödön és Pártos Gyula párizsi mintára épített, szecessziósnak a valóban elsők között álló magyar múzeumi kultúrát, azt múzeumunk föld-

a befogadásra alkalmas szintjén álló órákiállítás jelzi, s hogy milyen kincsek birtokában vagyunk, azt a most megnyitott Művészet és mesterség címet viselő állandó kiállítás. Sajnos, félszárnyán otthont kapott csodálatos anyag sem fog megfelelő visszhangot találni fogékony értelem és tárgyalkutúra iránti érzékenység híján. Tárgykultúrát írunk, hiszen nem csupán a mi örökségünk, de a kerek világgal együtt van tárlóinkban. Már a múzeum sorsa azzal kezdődött, hogy 1873-ban megvásároltuk a bécsi világi kiállítás egy részét, s az 1900-as párizsi világi kiállítás csaknem minden jelentős alkotójától jutott tárgya a mi múzeumunknak

is. S kiegészült ez a már alapnak eléggé emlékeztető és nagy hírű anyag a pécsi Zsolnay-gyár majolika- és fajansz-, majd Wartha Vince kerámiagyűjteményével, az Esterházy-kincsekkel, a kaukázusi és kelet-ázsiai szőnyegekkel, a Medicikárpitokkal, nagymértékű vásárlásokkal és áldozatos ajándékozók értékelve.

A Finn Nemzeti Múzeum finnugor termeiben gyakran láttam diákokat, amint ész vagy lapp vagy éppen magyar figurák népviseleteinek rajzával közelítik meg az ábrázolás fortélyait és ismerik meg rokonuk népművészetét.

A Művészet és mesterség termel jeles alkotások mellett igen jó kezdeményezéssel, bemutatják a kézművesszázadokat, lehetőség szerint az alkotó folyamatokat. Bútorok, épületbelső, puszpángból faragott szobrocskák között ott találjuk a gyalupadot, vesőket, gyalukat is, a bőrnagy mellett a házátkában oly nagy múltú könyvkötő tevékenység részleteinek dokumentumait. S ez nem csupán tanító szempontból fontos, de ugyanakkor megjegetti, hogy a jó és hasznos munkaeszköz egyben műtárgynak is maggasrendű, és felhívja figyelmünket arra, ami meg a felvilágosodás kora nagy francia enciklopédiájában egyet jelentett: a művészet és mesterség egysége, a kézműves munka és munkaeszköz művészi elemre. Amíg megy el a kiállítás, amíg a művészet megmesterség volt s a mesterség művészet. A helyszűke elkerülhetetlenül tette a bemutatás zsúfoltságát, de kárpótlásul adta felbecsülhetetlen értékeinek garmadáját.

Koczogh Ákos

Rózsafa írószekrény berakásokkal XV. század stílusban. Franciaország, XIX. század

Asztali óra talpazattal Meissen 1900 körül

SZIKSZAI KÁROLY:

A látogatás, avagy egy délután anatómiája

Dolgoznom kéne, de napok óta képtelen vagyok akár egyetlen sort is leírni. Csak ülök, egyik cigarettát a másik után szívom, s már a harmadik fekvéssel próbálom agysejtjeimet munkára serkenteni, persze eredménytelenül. A sűrű, rám nehezedő csöndben pillantásom időnként az asztalon levő vázára téved. A hasára festett búzavirágokat bámulom, de tudatomig nem jut el a látvány — valami jóleső tepedtséget érzek magamban. Nem tudom meddig maradok így. Már sötétedik, amikor egyszer csak rájövök: homlokom mögött végre elindul valami...

Branda Jánossal sohasem találkoztam, a nevét is csak véletlenül (talán különleges hangzása miatt) jegyeztem meg. Alacsony, kopott ruházatú, hetven év körüli embernek képelem, kicsit hosszúkás, barázdákkal szabdalta arccal, melyet az egész életében végzett kemény munkának köszönhet. Horpadt mellkasán lötyög a zakó, s kockás flanelingé fölött csikós nyakkendővel, ami ékes bizonyítéka annak, hogy nem sokat ért az úri divathoz. Tekintete viszont (ellentétben a divatot értő ficsúrokkal szemben) nyílt, és gyermekien őszinte. Szakmája szerint asztalos, de már évek óta képtelen a kalapácsot a kezébe venni: ujjait ízületi gyulladás támadta meg, s a kór akutta változott.

Felesége apró, hízásra hajlamos asszonyka, vonásaiiban a valamikori szépséget lehet felidézni. Hosszú, hófehér haját kontyban viseli. Kezeit jócskán megdolgozta az idő: sűrű, kidudorodó erek hálózata be, s visszseres lábai kidagadnak olcsó posztócipőjéből. Ezekilencszázharmincötben házasságát össze, azóta egy Százados úti szoba-konyhában élnek, kettejük nyugdíja összesen háromezer-kétszáz forint.

A Rádiókabaré szerzői nyilván az ilyen, és ehhez hasonló emberekre utalnak, amikor rohögést várva megkérdeik: „Miből tudnak ezek megélni?”

Gereben doktor magas, kisportolt alakú, kreol bőrű férfi (göndör, divatosra vágott barna hajjal, egészséges fogorral), abból a típusból, akiért megvesznek a nők. Ezt a tulajdonságát már a gimnáziumban is kihasználta, emlékszem, jó néhány osztálytársnőnknek capta a szelet, mondhatni százszázalékos eredménnyel. Sosem kerültünk baráti viszonyba, de valahogy kölcsönösen tiszteltük egymást. En az eminens tudásáért, ő a fene tudja miért. Az iskola befejezése után évekig nem találkoztunk, mígnem tavaly ősszel — mivel észrevettem, hogy erőteljesen romlani kezd a szemem — elzarándokoltam a lakóhelyem szerinti illetékes szemészeti klinikára, s leültem a rendelő ajtaja elé. Hál' istennek nem kellett sokáig várakoznom: mihelyt helyet foglaltam a színtét vesztett fapadon. Gereben doktor (persze akkor még fogalmam se volt róla, hogy doktor) suhant el előttem fehér köpenyben, s amikor meglátott, túl az örvendezésen, fölívitt az emeleti kezelőszobámmal szembeültetett ragyogó szemüveggel lettem gazdagabb. Pénzt nem fogadott el, bár nem tagadta, hogy az orvosi pálya társadalmi jelentőségét leszámítva, elsősorban az anyagiak miatt választotta ezt a hivatását. „Tudod, még a gimiben elhatároztam, hogy meg fogok gazdagodni, s ehhez az orvosi terület a legalkalmasabb.” Ahogy tüzetesebben megnéztem, szemében valóban észrevettem a pénzzel foglalkozó emberek különös csillogását. Az illem kedvéért még azon a héten meghívtam magamhoz, elbeszélgettünk, elszógtattunk, később szereztem neki néhány beszerezhetet-

len könyvet, ezzel honorálva a valóban alapos szemvizsgálatot.

Emlékszem, rettentő meleg délután volt. Nem is kíváncsítottam az utcára, két ókból: plusz harmincket fokban a közlekedésen kívül minden emberi tevékenységre alkalmatlan a város, a másik ok pedig, hogy mellettem fekvő Gizi. Fél 5-kor érkezett, ledobaltuk magunkról a göncöket, az ágy mellé készítettük a jeges vizzel teli kancsókat (az egyetlen íható valami ilyen forróságban), és végigterültünk az ágyon. Békén hagytuk egymást az el-sötétített szobában, hiszen amúgy is dőlt rólunk a víz. Megpróbáltunk beszélgetni, de hamar rájöttünk, hogy minden egyes mondat a szó szoros értelmében fizikai fájdalmat okoz. (Nyilván az is közrejátszott ebben, hogy már túlságosan hűvös a szobánk, így tehát hallgattunk, és vártuk a megváltó alkonyatot.)

Aztán megszólalt a csengő. Gizi felém fordította arcát, s alig hallhatóan kiperéselte magából: „Vársz valakit?” Megráztam a fejemet, és nem mozdultam. A csengőszó megismétlődött. Ha lehet, még élesebben, még agresszívebben, ahogy az előbb. Aprókat nyögve lekászálódtam az ágyról, magamra kaptam a nadrágomat, és ajtót nyitottam.

Gereben doktor állt a küszöbön. Fehér ingben, fehér nadrágban, fehér cipőben, hóna alatt barna csomagot szorongatott.

— Ismerd meg Gizit — mondtam neki, miután beléptünk a szobába. Gereben doktor helyet foglalt a ruhákkal telihajigált fotelok egyikében. Gizi ekkorra már egy kockás pokrócba csavarta magát, s kedvesen Gereben felé intett.

— Lehet, hogy elveszem feleségül — hazudtam, mert tudtam, hogy soha senkit nem fogok elvenni feleségül, ráadásul ezt Gizi is tudta.

Gereben csettintett a nyelvvel, majd elégedetten járta végig tekintetét Gizi formás alakján. — Akkor fogadjátok nászajándékunk — mondta, és a barna papírral kezdett zörögni: rési porcelán vázát hámozott elő, nyakán és hasán festett búzavirágokkal. Erre végképp nem számítottam. Nyilván nagyon buta képet vághattam,

Száz

Arany F...
ben 1885...
letett Ego...
világ egyi...
ságitója. N

A REDL

A száza...
fel a prága...
fiatal újsá...
gatta a sz...
hölgyzenek...
gal... A...
titkai...
Nagy beto...
sebbek...
Svejk maj...
kitalált his...
a Moldva...
juszú csece

Az ifjú...
vallotta, h...
a mestersé...
ahová tilos...
írja meg...
titkolni. C...
nik remek...
társadalmi...
portjaival...
Egon Erv

A VÉLET

Egon Erv...
évvél késő...
mondotta...
net folytat...
— A hiva...
szerint a p...
nöke ideg...
vált meg...
térre kész...
dinánd tró...
volna az ur...
len, a kivá...
rencse segít...
megtudjam...
Futballcsap...
kosa, aki la...
egy magasra...
„A házkuta

EGY KO

Az első...
naplójában...
örökítette...
köztük azok...
magyarorszá...
rán jegyezt...
— Az Orso...
hírlapíró lak...
egy szűz...
térre figye...
lomnak érde...
van. 1848 au...
ben a kisvár...
hazai földön...
ját Kossuth...
nappal késő

mert Gereben...
tett: — A m...
látam menn...
cséd van, így...
hogy meglep...
netet tartott...
hangjába má...
— Tudod, te...
aki ilyeneket...
a polcomon...
majdnem oly...
— Majdnem...
menyt alkot...
szehasonlító...
— Rádásu...
kacsintott h...
tudja vissza...
nevetést.

— Komolya...
és szemét fok...
zára tapaszt...
Gereben ell...
alábbi Brand...
Gizi kérdőe...
Gereben fá...
mosolyodott...
hozzá, minth...
mindent elaru...
ról. — Az egy...
díjas tata, na...
pénztárcával...
be, megoperál...
helyett... —
szét a szobá...
Lassan becsu...
kom mögött m...
érezem a kór...
van, a surrog...
lyett monoton...
lyiséget, látom...
feleségéhez ha...
szólal: — An...
ez az orvos...
mennyit...

Az asszony...
körülygördök...
— Miből? —
hét múlva lesz...
meg otthon lesz...
geket adtam el...
venni sűtemény

— Tudom, an...
tatja Branda...
Olyan rendes...
Mindennap elbe...
kérdi, hogy érz

FEJEZETEK A SZÁGULDÓ RIPORTER KALANDOS ÉLETÉBŐL

Száz éve született Egon Erwin Kisch

Arany Prága régi negyedében 1885. április 29-én született Egon Erwin Kisch, a világ egyik leghíresebb újságírója. Nem életrajzát és

találkozásaink történetét mondom el, hanem kalandos pályafutása néhány fejezetét.

korona megtalálása helyén. Az emléktáblán az uralkodó mint Ausztria császára szerepel.

NEM TUD MAGYARUL?

Amikor Bécsben bemutatkoztam, Kisch tréfásan megjegyezte: „No lám! Ketten vagyunk itt magyarok!” Aztán a társaság felé fordulva elmesélte, mi történt vele kadet őrmester korában, amikor Magyarországon szolgált:

— Egyik riportomban valamelyik katonai alakulatról adtam beszámolót. Ezért hadrend elárulása címén indult ellenem eljárás. Tizennégy-napi laktanyafogságra ítélték, amelyet Gyulán kellett letöltenem. Püspökladányban szálltam vonatra. Kék egyenruhás huszárornagy ült

a fülkében. Előírászerűen jelentkeztem: „Örnagy úr! Kisch hadapródörmeister alázatosan bemutatkozom.” Ezt németül mondtam. A Kisch, Kissnek hangzik. Az őrnagy rámrivallt, hogy miért nem magyarul mutatkoztam be... Más szakaszba mentem át... Ott is baj lett a „Kiss” hangzással. „Hogy lehet, hogy egy magyar németül mutatkozik be?”... Végül is úgy Békéscsaba táján már a Wechtmeyer hadapródörmeister nevet mondtam. A szakaszban pihenő honvédekre des kezet nyújtott. „Kiss ezredes vagyok!”

HORTHY TETOVALÁSAI

A következő történet is magyar vonatkozású. „A legszebb tetoválást — írja a riport — Horthy admirálison láttam. Zöldbenaranyban pompázó sárkány borította be mellkasa bal felét. Naponta mutogatta és magyarázta tetoválását a pólai tengerészfőnökök. Testének egy itt meg nem nevezhető részén is volt tetoválás. 1918. június 18-án a Viribus Unitus csatahajón megkértem, hogy mutassa meg.

Pár órával később torpedótalálatot kapott és elsüllyedt a Szent István, a legnagyobb csatahajó. Horthy megtagadta a segítséget a hajótörött legénységétől. Sokan elpusztultak.

— Nem kellett volna megmutatnom a rajtot, főhadnagy úr — mondta —, mert valahányszor megteszem, mindig nagy szerencsétlenség támad.”

Kisch még számos más magyar vonatkozású naplójegyzetet és riportot írt. Így Belgrád és a Kárpátok közti utazásáról. Érdekesek a bácskai, bánáti és Ungvári környéki feljegyzései.

ÉLETMŰVE: 35 KÖTET ...

Egon Erwin Kisch sokezer riportjának témájából mutatunk be néhányat. Publicisztikai írásaiban, riportjaiban a polgári világot bírálta. Ostorozta a fasizmus minden megnyilvánulását. Védte — a nehézségeket sem titkolva — a szocialista rendszert, és vívmányait. A szocialista irodalmi riportalkotója harcos kommunista volt, ezt igazolják írásai.

A Levélváltás Hitlerrel című cikkében megírta: a Führer hazudik, amikor azt állítja, hogy az első világháború idején, tizenhat francia katonát foglyul ejtéséért, I. osztályú vaskeresztet kapott.

A száguldo riporter életműve harmincöt kötet és sokezer publicisztika, inter-

jú, riport. Ezek közül a Cárok, pópák, bolshevikok, a Száguldo riport, a Csillaglobogó Amerika, a Prágai kalandok, az Ázsia újjászülése, a Kinai titkok, az Íme, Ausztrália!, az emigrációban írt Ezt láttam Mexikóban, valamint a spanyol polgárháború idején, a helyszínen látottakkal szóló riportorozatát említjük azzal, hogy a többi is a kiváló írásművész értékes alkotása.

A világegés után hazatért Prágába, ahol 1948. március 31-én elhunyt.

A forradalmár riporter életműve ma is időszerű, mert érdekesen, hitelesen tükrözi azt a kort, időszakot, amelyet megörökített.

Ritter Aladár

Bach- és Händel-emlékhangverseny

Rendhagyó helyre, a Debreceni Orvostudományi Egyetem elméleti tőmbjének aulájába invitálta a szerény meg hívó Debrecen komolyzene-kezelő közönségét április 22-én este. Eddig kiállítások színhelye volt a puritán aul hangverseny most először rendeztek itt. A kockázatos vállalkozásért dicséret illeti a szervezőket, a DOTE köznevelési bizottságát és a közreműködőket: a Kézalkalmazott Szakszervezete Szimfonikus Zenekarát és a Kőlcsey Ifjúsági Kórust. A próbalközség sikert aratott, az aul akusztikája megfelelő volt, s hasonló zenés estek rendezésére máskor is lehet itt vállalkozni.

A közönség hétfőn 19 órakor J. S. Bach és G. F. Händel emlékhangversenyére érkezett, ugyanis a barokk muzsika két legnagyobb mestere születésének 300. évfordulóját ünnepezzük az idén. A gazdag műsorban Bach és Händel az ő művei szerepeltek, amelyek 1730–1740 között születtek, a zeneszerzők életének legtermékenyebb szakaszában. Nem úgy közülük vallási ünnepre, uralkodói születésnapra, hanem ünnepi eseményre íródtak. A spontán válogatás így akaratlanul egyfajta szerzői korszakot is idézett, s természetesen azt a célt is szolgálta, hogy a zenekar és a kórus meg tudja oldani a vállalt feladatot.

Elsőként két Bach-művet, a Szimfónia a Húsvéti oratóriumból címűt és a d-moll kettős versenyt szólaltatta meg a Kézalkalmazott Szakszervezete Szimfonikus Zenekara. Előadásukban szigorúan a partitúra szerint hangzottak el a művek úgy, ahogyan azt szerzőik megalkották. Az utóbbi években sok vitát kavart a barokk zene előadómódja, s ezen az estén ez a zenekar Tóth László vezetésével azt bizonyította, hogy korhű instrumentumok nélkül, a ma használatos hangszerekkel is vissza lehet adni a barokk muzsika jellegzetességeit. Ez elsősorban a kettős verseny előadásánál a hegedűkíséretnél érződött. A kettős verseny két közreműködője Gömöriné Gellén Judit és Sántha Zoltán voltak. Egyforma felfogásban, jól együtt muzsikáltak, szép hangon játszottak. Sántha Zoltán különösen a lassú tételeknél, a lágyan áradó dallamokat szólaltatta meg zivihéz szólan.

Händel Vizi-zenéje az ismertebb és többet hallható darabok közé tartozik. E műből többféle válogatás van forgalomban. Amit ezen az emlékhangversenyen hallottunk, ugyancsak egyedi válogatás volt, kilenc tétel a nagyméretű alkotásból. A Vizi-zenét a Concerto grosso követte, oboán Gellén László játszott. Ő a tőle megszokott biztonsággal, nagy tudással kezelte hangszerét, ügyesen rajzolta meg a lírai dallamokat. A Debreceni Fúvósos tagja, a MAV-zenekar szólamvezető oboása méltán aratott nagy sikert.

A kézkalkalmazott zenekara már többször szerepelt kórossal, de a Kőlcsey Ifjúsági Kórus először énekel a zenekarral. A két együttes személyes jó kapcsolata mutatkozott meg ezen az estén a közös zenélésben. Az ifjúsági kórus kimagasló teljesítményt nyújtott egy olyan műsorral, mely először szerepel repertoárjában, Bachot és Händelt ilyen nagy „mennyiségben” most énekeltek először. A korábbi Bartók-kórusversenyeken előkelő helyezést ért kórus tagjai nagy átélessel, tisztán, kedvvel és odaadással énekeltek. Különösen észrevehető volt a szoprán telt, tiszta, jó vivő ereje. Az alt szólamon érződött, hogy — életkori sajátosságának megfelelően — nem volt olyan sötét, mint ahogyan azt megszoktuk egy felnőtt együttesnél. De már most érződik, ígéretes kórust kovácsol szívsz munkával, nagy feyvelmet tartva a karigazgató, Tamási László. A második részben a zenekar és a kórus Händel-oratóriumokból adott elő duettek és részleteket Bach-Parasztkantata című művéből.

Tóth László a tőle megszokott nagy rutinnal és igényességgel, jól összefogta, magas színvonalon irányította a zenekart és a kórust. Az emlékműsor május 27-én a Kőlcsey Művelődési Központban még bemutatják — már a szokott körülmények között —, bár csak ismételni tudjuk: sikeres volt a vállalkozásuk a DOTE aulájában.

Balogh Júlia

ÉRTSÜNK SZÓT!

A fennkölt szakkifejezés

Nemely tudós szakember hibája, hogy választékos, kétféle ízlésű akkor is, ha a sertésenyésztésről vált szót.

„Szülésre készül az anyakoca” — hallom áradni a kora reggeli rádióból a fennkölt szakkifejezést, s már akartam is csavarni el a gombot, ám dült bennem a kíváncsiság, hátha csak egy finom botlás volt.

Nem.

A falu műsorában újra előálltak vele.

Volt időm szétszedni a nyelvi manikűr jelenségét.

Amit közölni akar, abban ép és egészséges, mert hisz így se mond mást, hogy: „Fialni készül a koca”.

Mi fán terem hát az emberiesítés?

Nem hinném, hogy az álszemérem termi az ilyen „humanizációt”, de valószínű a különbözőn akarás szándéka munkálkodik, abban a hiszemben, hogy ami népi, az csak repedt fazékként kondul s nem cseng szakmai tekintélyvel.

De túl népi-e ahogy a nép századok óta fogalmaz?

A szókészletnek ebben a körében a ló, a tehén, a birka, a kecske (hogy ne soroljam tovább) ellik, mert csupán egyiket csikaja, borja, báránya, gidája van. A sertés, a disznó fial, s nem azért, mert malacnak hívják szaporulatát, hanem mert jóval több a szaporulata. Tehát, a szóhasználatnak (ellik, fial) jelentésmegosztó szerepét sem kölcsönadni, sem elvitatni nem lehet. A szülés szép fogalmát a fialással összecserelni értelmi büntény a minden ízében pontos, épp ezért sohasem védtelen paraszti, népi szóalkulatokkal szemben.

(Mások azon botránkozhatnak meg, ha azt hallják, főleg Hajdú-Biharban: süldő legény, süldő lányka. A kormegjelölésen megütődünk aligha kell, mert ősi: az már igaz, hogy kiveszőben.)

Az anyakoca már nagyobb bökkenő, érthetünk rajta tenyészállatot is, ám hogy anya és koca is...? Jólval többet mond a tenyész jelző, a koca elé téve. Így már különbözik az első fiastól. Misképp mondhatnánk „apakant” is. Mily neveléses volna!

Szalai Csaba

A REDL-ÜGY

A század első éveiben tűnt fel a prágai hírbörzén egy fiatal újságíró. Ámúlv hallgatta a szennzációkat. Egy hölgyzenekar viszontagságai... A kettős gyilkosság titkai... Foszformérgészés... Nagy betörés... Legérdekebbek Jaroslav Hasek, a Svejk majdani szerzőjének kitalált történeti: Oriáscápák a Moldva folyóban. Nagybaszú csecsemő született.

Az ifjú újdondász, aki azt vallotta, hogy a kíváncsiság a mestersége; oda megy be, ahová tilos a bemenet, azt írja meg, amit el akarnak titkolni. Csakhamar feltűnik remek, izgalmas, érdekes tarsadalmi és bűnügyi riportjaival.

Egon Erwin Kisch 28 éves

A VELETLEN ÉS A KIVÁNCISÁG

Egon Erwin Kisch húsz évvel később Bécsben, így mondotta el nekünk a történet folytatását:

— A hivatalos közlemény szerint a prágai vezérkar főnöke idegösszeomlás miatt vált meg életétől. Dísztemetésre készültek, Ferenc Ferdinánd trónörökös képviselte volna az uralkodót. A véletlen, a kíváncsiság és a szerencse segített abban, hogy megtudjam az igazságot. Futbalcsapatom egyik játékos, aki lakatos, nyitotta fel egy magasrangú tiszt lakását. A házkutatás után a nyo-

mozó bizottság vezetője — mondotta a futballista —, így szól a többiekhez: Itt vannak a bizonyítékok, hogy kém volt.” Azonnal rájöttem, hogy Redl ezredesről van szó. A lakás címe is bizonyított volt. Kitaláltam, hogy cáfolat formájában írom meg a valóságot. „Magas helyről felhívtak ama hírek cáfolatára, hogy a prágai vezérkar főnöke, aki tegnapelőtt Bécsben öngyilkosságot követett el, katonai titkokat közölt volna, és Oroszország javára kémkedett.”

EGY KORONA KALANDOS ÚTJA

Az első világháború idején naplóiban és riportjaiban örökölte meg élményeit, köztük azokat, amelyeket magyarországi szolgálata során jegyzett fel.

Az Orsován katonáskodó hírlapíró lakásával szemben egy pusztuló kápolna épülete figyelt fel. A kis templomnak érdekes története van: 1848 augusztusában ebben a kisvárosban töltötte hazai földön utolsó éjszakáját Kossuth Lajos. Néhány nappal később, augusztus

20-án, Szent István napján Szemere Bertalan volt belügyminiszter és négy társa itt ásta el egy vasládába rejtve a magyar koronát, valamint a koronázási ékszereket. Pár nap múlva császári lovasok keresték Kossuth Lajost, Szemere Bertalant és a kincseket. Négy év múlva ásták ki a koronát és a koronázási ékszereket. Varga István egykori miniszteri tanácsos árulta el a kincsek rejtékhelyét. I. Ferenc József kápolnát emeltetett a

mert Gereben doktor halkan fölnevetett: — A múltkor, amikor itt jártam, láttam mennyi frinc-franc csecsebecsed van, így aztán arra gondoltam, hogy megleplek vele... — Hatásszünetet tartott. Amikor ismét megszólalt, hangjába már nem gyűnt is vegyített:

— Tudod, te vagy egyetlen ismerősöm, aki ilyeneket gyűjt. Nézd — mutatott a polcomon álló köcsögök egyikére —, majdnem olyan, mint az!

— Majdnem — egyeztem bele véleményét alkotva magamnak a doki öszszehasonlító képességéről.

— Rádásul több mint százéves — kacintott hozzá; éreztem, nehezen tudja visszatartani a torkából föltörő nevetést.

— Komolyan? — szólalt meg Gizi, és szemét fokozott érdeklődéssel a vázára tapasztotta.

Gereben elhúzta a száját: — Leg-alábbis Branda János szerint.

Gizi kérdően a doki felé pislantott. Gereben fáradt nagyképpésséggel elmosolyodott, kezével még legyintett is hozzá, mintha ezzel a mozdulattal mindent elárult volna Branda Jánosról. — Az egyik betegem. Öreg, nyugdíjas tata, nagy igényekkel, vékony pénztárcával. Szürkehályoggal hozták be, megoperálták, és ezt adta hálápenz helyett... — hangja színtelenül áradt szét a szobában...

Lassan becukom a szemem, homlokom mögött már látom a kórtermet, érzem a kórházzagot, látogatási idő van, a surrogó, ropogós köpenyek helyett monoton zsongás tölti be a helyiséget, látom Branda Jánost, amint feleségéhez hajol, és csendesen megszólal: — Anyukám, olyan rendes ez az orvos. Adni kéne neki valamennyit...

Az asszony bólogat, csak a szája köré gyűrődik néhány ránc.

— Miből? — sóhajt végül. — Két hét múlva lesz csak nyugdíj, addigra meg otthon leszel. Már a befőttes üvegeket adtam el, hogy tudjék neked venni süteményt.

— Tudom, anyukám, tudom — folytatja Branda János —, de mégis. Olyan rendes ember ez a doktor úr. Mindennap elbeszélget velem. Megkérde, hogy érzem magam, aztán meg

biztat... Azt mondja, jobban fogok látni, mint gyermekkoromban.

Az asszony elmosolyodik, megsimogatja férje homlokát.

— Talán nem fog megsértődni, ha nem adunk neki. Biztosan tudja, hogy kisnyugdíjasok vagyunk...

— Talán tudja... De mégsem engedhetjük meg magunknak, hogy nem adunk egy fillért sem... Mit fog akkor rólunk gondolni? Itt mindenki ad... Az a szokás.

— A Koltaynérol már nem merek kölcsönkérni. Hatszáz forinttal tartozom neki — sóhajtja az asszony. — Lesz mit letakarítanom nála. Na, egyél már egy kis süteményt!

Az öreg kezébe veszi a mignont, beleharap. Hallgatnak.

— Anyukám, mi lenne, ha odaadnánk a vázát?

Az asszony felkapja a fejét, gyorsan körülnéz, majd egészen közel hajol a férjéhez.

— Ugye nem gondoltad komolyan? — sutogja.

— De hát valamit adni kell! Az a váza biztosan megér ötszáz forintot.

— Ki tudja? — mondja az asszony. — Még szegény nagyanyámé volt. Az egyetlen emlék.

— Megleszünk nélküle.

— Gondolod? — kérde sokára Branda Jánosné.

— Erre a pár évre, ami nekünk még hátravan, igazán megleszünk nélküle... Nekünk már csak porfogó, a doktor úrnak meg talán örömet szerzünk vele. Még tán jobban is örülne neki, mint a pénznek...

Az asszony a félig leeresztett spalletta résein becsgoló napsugarakat figyelve, ahogy vékony csikokban megvilágítják a linóleumot. Képeletében lassan megjelenik a régi ház, a régi szoba, a régi asztal, ahol már akkor is ott állt a VÁZA, orra régi szagokkal, illatokkal telítődik meg, érzi, amint átjárják testét, és észbe jut a régi nap (talán hatéves lehetett), amikor először vehette kezébe a vázát, emlékszik, mennyire óvatosan fogta meg, de nagyanyja még így is alátartotta kötélynét, s néhány perc múlva gondolattal már a kis falusi temetőben járnak...

Branda János tudja, mi játszódik le most a feleségében.

Arcát előlnti a pír (miközben igyekszik megbarátkozni a gondolattal, miszerint bármennyire is rendes ember a doktor, de hálápenz nélkül fogja elhagyni a kórházat), amikor ismét megérzi homlokán feleségének az ujjait.

— Hát nem is tudom — hallja a hangját.

Lassan kinyitom a szemem. Gereben már régés-rég befeljezte a történetet: kicsit előrehajolva ül a fotelben, s éppen egy orvosi vécél szórakoztatja Gizit.

Vagy félóraig marad még. Ebbe a röpke harminc percbé jó néhány dolog bele tud süriteni: leginkább az orvosok alacsony béréről tart kiselőadást, a szünetekben pedig néhány régi anekdotát is elűt kettőnkkel kapcsolatban.

Már az ajtóban állunk túl a búcsúzáson, és a köszöneten, a mikor hűvelykujjammal a váza felé bökkve megkérde tőle: — És miért nem vitted el a bizóba?

Arcában rándul egy ideg; szeméből most könnyű kiolvadni gondolatait. Valóban, ez a lehetőség észbe se jutott! Titokban szídni kezdi magát, amiért nem a Kossuth Lajos utca felé vette az irányt. Elvégre miért is hazudott volna az öreg? Ha azt mondta, hogy több mint százéves ez az ocsmánya darab, biztosan igazat mondott. Akkor meg adtak volna érte néhány százast... Talán még többet is. Aztán a feleségére gondol, aki számtalanszor megmondta neki, hogy ne vigyen haza mindenféle szirt-szart, amit a betegktől kap...

A következő pillanatban tekintete már ismét egy magabiztos férfi benyomását kelti: — Mondom, azonnal rád gondoltam — hangja elegáns, könnyed. — A régi barátságunkra, a gyűjtőszénvedélyedre... — Hiszen tudod — és puha, finom ujjait felém nyújtja.

Tekintetem leveszem a vázáról, és az ablakra pillantok. Odakint már teljesen besötétedett. Fölülök, behúrom a függőnyt, aztán lassan fölémelem a tollat, és írni kezdek.

A Debreceni Akadémiai Bizottság pályázati felhívása az 1985-86. évre

A Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Akadémiai Bizottsága Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyékben folyó tudományos tevékenység hatékonyabbá tételére, a tudomány és a gyakorlat kapcsolatának erősítésére — részben saját anyagi erőiről, részben a régió megyéiben levő tanácsok, intézmények és területek által rendelkezésre bocsátott anyagi támogatás révén — öb témakörből hirdet pályázatot.

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGOK

1. Debrecen, Nyíregyháza, Szolnok városok irodalmi életének egy-egy mozzanata, vagy még eléggé ki nem kutított alkotó egyénisége.
 2. Névtudományi vizsgálatok a Tiszántúli területéről.
 3. A régió megyei művelődési központjai működési modelljének összehasonlító vizsgálata.
 4. Debrecen-történelmi kutatások.
 5. Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyék múzeumi szervezeteinek, múzeumi munkájának története.
- Szabadon választott témaként:
- A régió néprajzából bármelyik terület feldolgozása. A tömegkultúra kutatásának témaköréből.

MATEMATIKAI—FIZIKAI SZAKBIZOTTSÁG

6. Ipari probléma megoldása fizikai módszerek alkalmazásával.
 7. Ipari probléma megoldása számítástechnikai, illetve alkalmazott matematikai módszerek felhasználásával.
 8. A számítástechnika fejlődése a régió területén (elemzés).
 9. A számítástechnika oktatásának helyzete a régió területén működő középiskolai oktatási intézményekben.
 10. Új algoritmusok és számítógépes alkalmazásai.
- Szabadon választott témaként:
- Mikroprocesszorok alkalmazásával kapcsolatban választott bármely terület.

MEZŐGAZDASÁGI SZAKBIZOTTSÁG

11. A térség ökológiai adottsága, jelenlegi kihasználásának helyzete és fejlesztési lehetőségei a mezőgazdasági, erdőgazdasági területeken.
12. Korszerű tenyésztési és tartástechnológiai megoldások az állattenyésztésben.
13. A juhágazat jövedelmezőségének növelési lehetőségei különös tekintettel a tejtermelés bevezetésére.
14. A takarmányozás fejlesztésének lehetőségei az állattartásban.
15. A mezőgazdasági termelőüzemek, a felvásárló és feldolgozó vállalatok közös érdekeltiségű alapú kapcsolatának fejlesztése.
16. A konzervgyárak kertészeti nyersanyagellátásának feltételei és lehetőségei Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyékben.
17. Szabolcs-Szatmár megyei almafajták szortimentjének helyzete, lehetőségei, különös tekintettel a tárolásra és értékesítésre.
18. A térségi komplex mellőrázó gazdaságossága, mérési módszereinek kidolgozása.
19. A gépüzemfenntartás és vevőszolgálat hatékonyabb rendszerének kidolgozása a mezőgazdaságban.
20. Megújuló és természeti energiaforrások hasznosításának lehetőségei a mezőgazdaságban.
21. Energiatakarékos eljárások kidolgozása a szalaktakarmányok betakarításában és tárolásában.
22. A tápanyag-gazdálkodás és a kémiai anyagok kijuttatásának hatékonyabb módszerei.
23. Az intenzív gabonatermesztési program (IGP) megvalósításának és fejlesztésének lehetőségei a Tiszántúlon.
24. A termés minőségét befolyásoló agrotechnikai eljárások hatásának értékelése.
25. Kettős termesztés szerepe a racionális földhasználatban.
26. A hatékonyság fokozásának lehetőségei a mezőgazdaságban.
27. A fejlesztési források és a műszaki fejlesztés összefüggései a régió termelőszövetkezeteiben.
28. A kasszavittek a mezőgazdasági vállalatvezetés szolgálatában.
29. A termelés struktúráváltozásának vállalati és népgazdasági összefüggései Szabolcs-Szatmár megyében.

ORVOSTUDOMÁNYI ÉS BIOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁG

30. A nem specifikus immunvédekezés jelentősége és mechanizmusának vizsgálata daganatos és egyéb betegségekben.
31. Histocompatibilis antigének jelentősége különböző betegségekben.
32. Béta-laktám vegyület target és bontó enzimekre kifejtett hatásának vizsgálata.
33. Citosztatikumok és más gyógyszerek hemopoetikus rendszerre irányuló hatásának vizsgálata.
34. Az újszülöttkori körkórfolyamatok jelentősége és kezelésük a csecsemőhalandóság szempontjából.
35. A sejtciklus a növényi tumorokban és hipertrófiás képződményekben.
36. A vese alaphártyarendszerének patológiai jelentősége.
37. Az elmúlt évtizedben előfordult daganatos betegségek összehasonlító analízise a régió területén.
38. Pajzsmirigy-megbetegedések epidemiológiája.
39. A hormonterápia mellékhatásai, különös tekintettel a hormonális fogamzásgátlásra.
40. A diabetes mellitus aktuális problémái a régióban.
41. Endokrin eredetű megbetegedések problémái.
42. Élettani és körös hormonális változások egyes életszakaszokban.
43. Modern sebészeti módszerek sértült parenchymás szervek korszerű ellátása.
44. A postoperatív gastrointestinális vérzések
 - a) stresszhatások, diffúz vérzések
 - b) mechanikus eredetű vérzések
 - c) gyógyszerek okozta vérzések.
45. Foglalkozási és rehabilitációs lehetőségek a régió elmebeteg otthonaiban.
46. Az öngyilkossági kísérletek szociálpszichológiai hátterének vizsgálata a régióban.
47. Kiválasztott községek és városok alkoholista betegeinek epidemiológiai és szociálpszichológiai háttere.
48. Mozgáshiány és izomműködés.
49. A tanulói-függő kondícionálóképességének és mozgáskoordinációjának fejlesztési lehetőségei.
50. Az edzhetőség, a teljesítményszerkezet változásainak mérése és tesztrendszerének kialakítása.
51. Gyógytorna és mozgásterápia a belgyógyászati megbetegedések rehabilitációjában.

KÉMIAI SZAKBIZOTTSÁG

52. Termékek gyártásközi és tárolási (átmeneti korrózióvédelmi) fejlődése, illetve átmeneti korrózióvédő anyagok kifejlesztése és gyártása.
53. Energiaszolgáltató rendszerek (pl. távfűtés) korrózióvédelmi fejlesztése.
54. Biotechnológiai eljárások újabb alkalmazási területeinek felkutatása a népgazdaságban.
55. Originális gyógyszer-, peszticid- és növényvédőszer-molekulák tervezése és előállítása.
56. Javaslati ipari melléktermékek és hulladékok gazdaságos felhasználására.
57. Ipari melléktermékek (hulladékok) mezőgazdasági hasznosításának lehetőségei.
58. Új nagy hatékonyságú mikroelemtrágyák és alkalmazástechnológiájuk.
59. Új nyomelem-analitikai módszerek a mezőgazdasági kémiában.
60. Egyes antibiotikumok, illetve származékaik fémionokkal való kölcsönhatásának jelentősége.
61. Mikroelemtrágyaként használható fémkomplexek kutatása.
62. Nehézfémek eltávolítása ipari szennyvizekből.
63. Ritka elemek kinyerése ipari hulladékokból.

KÖRNYEZETTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

64. Növény- és állatökológiai vizsgálatok a DAB-régióban.
65. Északkelet-magyarországi biotópok florisztikai és faunisztikai vizsgálata.
66. Javaslatok készítése vízrajzi, vízkémiai és vízbiológiai adatok rendszerbe foglalt mérésére, gyűjtésére, feldolgozására és értékelésére.
67. Mikrobiológiai folyamatok gyakorlati felhasználásának új lehetőségei.
68. Az ökológiai ismeretekre épülő környezetvédelmi tudatformálás új módszereinek a kimunkálása.
69. A környezet- és természetvédelem fejlődése a régió területén a felszabadulás óta.
70. Mezőgazdasági hulladékok hasznosításának lehetőségei.
71. A régió levegő-, víz- és talajszennyezettségi helyzetének elemzése.
72. A hévizek hasznosításának lehetőségei és problémái a régió területén.
73. Természetközeli és ültetett erdők ökológiai vizsgálata.
74. Időszakos mocsári élőhelyek természetes állapotának megőrzési kérdései.
75. Híglénés vizsgálatok Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megye településein.
76. Fermentációs folyamatok szabályozása a hozam növelése érdekében.
77. A természetvédelmi kezelési módszereinek fejlesztése a Hortobágyi Nemzeti Park területén.

A DAB, A HAZAFIAS NÉPFRONT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGA, A TIT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI SZERVEZETE, A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA ÁLTAL KÖZÖSEN MEGHIRDETÉSRE KERÜLŐ PÁLYATÉTELEK

1. Eletmódváltás a debreceni munkásság körében a felszabadulást követően.
 2. Debrecen vagy a hajdúvárosok agrártársadalmának átrétegződése 1945-49. között.
 3. A két világháború közötti progresszív értelmiség szerepvállalása a felszabadult Magyarországon (különös tekintettel Debrecenre és Hajdú-Bihar megyére).
- A pályázat meghirdetésében részt vevő társadalmi szervezetek és intézmények az értékes és színvonalas dolgozatok díjazására 45 ezer forintot biztosítanak. A meghirdető szervek fenntartják a jogot arra, hogy pályadíjakat megosztanak vagy kollektívákat díjaznak.

A DAB ÉS AZ MTA ATOMMAGKUTATÓ INTÉZETE ÁLTAL KÖZÖSEN MEGHIRDETÉSRE KERÜLŐ PÁLYATÉTELEK

1. Az ATOMKI-ban kifejlesztett műszerek, vagy módszerek ipari alkalmazásai, ezek jelentősége a technológiai színvonal, illetve a termelékenység emelésére (ipari szakemberek pályázatát várjuk).
2. Az ATOMKI-ban szerzett tapasztalatok felhasználása a középiskolai oktatásban (pedagógusok pályázatát várjuk).
3. A megfelelő színvonalú és hasznosítható pályamunkák díjazására — pályatételként külön-külön — az ATOMKI 10-10 ezer forintot ajánl fel.

A DAB ÉS A MAGYAR KOMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSEG HAJDÚ-BIHAR, SZABOLCS-SZATMÁR ÉS SZOLNOK MEGYEI BIZOTTSÁGAI ÁLTAL KÖZÖSEN MEGHIRDETÉSRE KERÜLŐ PÁLYATÉTELEK

1. Az ifjúság — vagy egy-egy rétegének — politikai tudata, arculatának jellemzői, beilleszkedése a társadalom, a környezet életébe.
 2. Az ifjúság kultúrája, viszonya a kulturális értékekhez (szabad idő tevékenységek jellemzői).
 3. A munkaköri feladatokon túli vállalt munka hatása a közösségi, az ifjúsági munkára.
- A színvonalas és felhasználható dolgozatok díjazására a meghirdető szervek 12 ezer forintot biztosítanak.

Pályázati feltételek

A részvétel lehet egyéni és kollektív. A pályázaton eddig nem publikált és más pályázatra még be nem nyújtott, olyan tanulmányokkal lehet részt venni, amelyek a feldolgozott témák eddigi gyakorlatához vagy irodalmához képest eredeti, új gondolatanyagot tartalmaznak. A pályázatokat három példányban, A 4-es formátumban kell benyújtani a Debreceni Akadémiai Bizottság titkárságához (4015 Debrecen, Pf.: 7.). A pályamunkák terjedelmét a bizottság nem korlátozza. A tanulmányokhoz azonban egy-két oldalas összefoglalót kell csatolni, és a pályázónak meg kell jelölnie a gyakorlati felhasználhatóság szempontjából számba jöhető területeket, intézményeket, illetve termelőegységeket. A megfelelő színvonalú és a gyakorlatban is hasznosítható pályamunkákat 5—10 ezer forintig, az egészen kiemelkedőket pedig 12 ezer forintig díjazzuk. (Az Akadémiai Bizottság és a külső szervek által közösen meghirdetésre kerülő pályatételek díjait külön is közöljük.) A különféle pályaműveket a Debreceni Akadémiai Bizottság szakbizottságai, az MTA osztályainak illetékesei, valamint a közös meghirdetésben részt vevő intézmények, termelőüzemek szakemberei bírálják el, s tesznek javaslatot azok díjazására. A kiírt konkrét témákon kívül benyújtható szabadon választott pályamű is, ha az a DAB-régió — Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár, Szolnok megye — valamely jelentős gazdasági, társadalmi vagy kulturális kérdésének tudományos feldolgozására és megoldására irányul. Ilyen esetben a beküldő kísérőlevélben jelezze, hogy a pályázatot szabadon választott témaként kéri kezelni. Tekintettel hazánk felszabadulásának 40. évfordulójára, örömmel fogadjuk az ehhez kapcsolódó dolgozatokat is. A pályázat jellegű, ezért a pályázók(z) zárt borítékban közölje nevét és pontos címét. A pályázatok beküldésének határideje: legkorábbi: 1985. szeptember 1., legkésőbbi: 1986. szeptember 1. Az eredményhirdetésre minden év december 15-ig kerül sor. Bővebb felvilágosítást az egyes pályatételekkel kapcsolatban a DAB titkársága és a közös meghirdetésben részt vevő partnerek adnak. Az itt közölt pályatételek csak a Hajdú-Bihar megyei érdekltségűek.

Debreceni Akadémiai Bizottság

PILLANTÁS A VILÁGRA

Fotópályázatunkra érkezett

Füük egy csoportja játék közben a hajdúhadházi gyermekvárosban, 1947-ben. Fotó Charles Falus. Beküldte: Csuka Lajosné, Debrecen

Falujáró csoport a negyvenes évek végéről. A társaság Földesen egy tanjai iskolát épített fel a Debrecen, Belváros III. pártszervezet kezdeményezésére. Beküldte: Sós István, Debrecen

A Független Kisgazda Párt hajdúhadházi Ifjúságának szüreti napja 1947. október 5-én. Beküldte: Gábor Lászlóné, Hadháztéglás

Cséplés az ötvenes-hatvanas évek fordulóján. Beküldte: Fábán Magdolna, Debrecen

Vajda külön

Csokonai egykori Lilla Anna 1798. évi zasságot költözött, gazdagnak, más fater, küvöt Ghy „dispensati me, tehát előzetes leami azt b esküvő kör den a legn Szana T la nem sok nált a dolo den vonak totta át (ti Szendrey nyugtalan e maga sürge házasságát” erősítette nának Csok hangzott ki rint Lévaiv zseről. Nem is bán tek róla!

Itt meg pillanatra, lianna hatá szíós kijel más értelm Julianna „vart” a állás után így Csokonai gondolta, h mét, Lilláj László, Csok majd barát Csokonainé tosa volt, írta: „Csok tapasztalás vagy talán arról soha értettem, de volt Lilláját el is tartha tudom.”

A költő erősen sérte ságát (nap van...) és zetes szót: N

Vajda Ju kijelentése: róla”, azt tehet semmi bás, most ma sen mindegy később kide szülei siette való házassá tését. A fonc dig elfogdos veleit...

A sze

A szennyvíz gazdálkodás sebb területe szerte keresik tösegeket és amelyekkel a mét e téren nák. Ilyen m között a sz szennyvíziszap lyezése és ha zőgazdasági t lamint fás k különféle t nyekből össze szerkezet az időben lehet nyos mennyi folyamatos e hasznosítás, mennyiség azonban kizár di növényekke hoz hasonló szonyok közö megvalósítani. figyelem egy kultúrák felé bizonyosodott, fajok nemcs lik, de jórész is a szennyvíz anyagokat, seg kintéyes mer anyagot termel. A kutatók t kísérletsorozat végre a szent

Vajda Julianna és Lévai István különös házassága és móringlevele

Csokonai Vitéz Mihály egykori Lillája, Vajda Julianna 1798. március 30-án házasságot kötött Lévai István gazdagnak mondott dunaalmási fakeskedővel. Az esküvőt Ghyecz József alispán „dispensatiójával” tartották meg, tehát sietve, minden előzetes kihirdetés nélkül, ami azt bizonyítja, hogy az esküvő körül nem volt minden a legnagyobb rendben.

Szana Tamás szerint „Lilla nem sok lelkiismeretet csinalt a dologból, s kezét minden vonakodás nélkül nyújtotta át (ti. Lévai Istvánnak). Szendrey Imre szerint „a nyugtalan és büszke leány ő maga sürgette Lévaival való házasságát”. Az előbbieket erősítette meg Vajda Juliannának Csokonai előtt elhangzott kijelentése, miszerint Lévaival történt eljegyzéséről így nyilatkozott: Nem is bánom! Nem is tehetek róla!

Itt meg kell állnunk egy pillanatra, mert Vajda Julianna határozott és depressziós kijelentésének más és más értelmezése van. Vajda Julianna közel egy évig „várt” a költőre, amíg az állás után futkosott, éppen Csokonai is komolyan gondolta, hogy nagy szerelmet, Lilláját elveheti. Gaál László, Csokonai tanítványa, majd barátja, aki később Csokonainé debreceni kosztosa volt, a következőket írta: „Csokonai Kesztelyre tapasztalás végett indult-e vagy talán tanulás végett, arról soha bizonyosat nem értem, de hogy teljes célja volt Lilláját elvethetni, és azt el is tarthatni illendően, azt tudom.”

A költő gyakori távolléte erősen sértette a leány hitűségét (napjainkban is így van...) és kimondta a végzetes szót: Nem is bánom!

Vajda Julianna második kijelentése: „nem is tehetek róla”, azt jelentette, nem tehet semmiről, nem ő a hibás, most már minden teljesen mindegy. Ugyanis mint később kiderült, Julianna szülei sietteték a Lévaival való házasságának a megkötését. A fondorlatos apa pedig elfogadta Csokonai leveleit...

Az elmúlt években előkeült egy levéltári anyagból Vajda Julianna és Lévai István „Móringlevele”, mely a két „szerelmes” egymáshoz való szívszességéről és „szerelemük megmutatásáról” tesz említést. A móringlevél

másolta a móringlevelet, a következő megjegyzéssel: „Az eredetivel megegyezik.”

1851. évben Vajda Julianna, most már Vég Mihály helyi református esperes felesége nyolc évig tartó perben állott a Lévai család tagjaival. A per lényege az volt, hogy a Lévai család tagjai követelték Vajda Julianna első férje (Lévai István) által reájuk hagyományozott rész kiadását. Lévai István ugyanis volt felesége, Vajda Juliannára végrendeletben semmit sem hagyott, annál többet testvéreinek családtagjaira és az idegenekre...

Az 1851. december 20-i bírósági előterjesztmény 9-ik bekezdésében az olvasható, hogy a „beperesített Móringlevél erejét pedig önmaga alperesné a férji végrendelet aláírásával megszüntette”. A végrendelet Vajda Julianna is tanúként aláírta ugyan, de erről a tényről később úgy nyilatkozott, hogy „azt sem tudta, mit cselekszik”, és „zavart elmével” írta alá. (Részletesen foglalkozik ezzel a kérdéssel a sorok írója „A Lilla-per” című könyvében.) Mindenesetre semmivé vált Lévai emléke iránt a „szíves szeretet”, és csak végnapjaiban lehetett igazán lelemni, hogy lelke legmélyén mennyire Csokonai emlékeinek él.

A hagyatéki tárgyaláson a Lévai testvérek mint felperesek a következőket mondták neki:

„Tisztelt Alperesné! Kitégyszorú költőnk méltónak vélt örök emlékü klassicus lantjával a feledés örvényéből kiragadni...”

Ez volt az elégtétel Csokonaié? A Lévaiak is elismerték tehát Csokonai Lillájának Vajda Julianna felesége — és biztos volt a dolgában. Megnyerte a nyolc évig tartó pert. Eddig meg nem tisztázott okok miatt otthagya második férjét Hétyben, és hazajött az egykori Dunaalmásra — meghalni. Ezután mindössze három évig élt még Gyerekei nem születtek. Meghalt 1855. február 20-án. Hetvenkilenc éves volt. A halott mellett megtalálták Csokonai búcsúlevelét, gyűrűjét, Domby Márton: Csokonai Vitéz Mihály életrajzát és imakönyvet. Sirkövezén az szó olvasható: Lilla.

Dr. Ferenczy Miklós

Diákok barátsági szerződése 1853-tól

A múlt esztendőben láttuk a pataki diákok baráti hűségének szép példáját Mikszáth Kálmán Különös házasság című regényének tv-feldolgozásában. Buttler János gróf és Bernáth Zsuzsa tőretlen barátságához hasonlóan az indulása körül élénk három ifjú 1853. szeptember 12-én kelt Szövetséglevél című iratból.

Szükség volt akkor sűrű tartó barátság-ra. Az abszolutizmus sok barátságot megpróbált és számos nem állta ki a próbát. A feljelentések és besúgások korszaka volt az. A szabadság visszaszerzése érdekében szervezett öszezűkűvek elbuktak. Részben árulás következtében. Természetesen voltak kockázatos vállalni tudó baráti kapcsolatok, sőt azok jellemezték inkább a barátságokat. Ezt tükrözi a következő Szövetséglevél is.

„Mi aláírtak, megszilárdítani óhajtván baráti szövetségünk, egymásközti bizalmasan elintéztett tanácskozmány után e' következők határoztuk:

1. Nem zárva ki az évenkénti találkozhatóság edes reményét, jövendőre nézve egy bizonyos időpontot tűzünk ki elmulasztathatlan baráti találkozás napjával.
2. E' napra tartozunk megjelenni, bárholon is; egyedül azon esetet véve ki, ha súlyosan s' ágybasmennő beteg lenne ez időpontban valamelyikünk.
3. Bármily hivatalban s' rangfokozaton álljunk is, a' megszólítás barátságos „Te” szóval történendik. Az „Ön” s' minden más nemű címzés semmiesetre sem használatlan.
4. E' végzéshez mindaz járulhat, ki mindhármunknak barátja, ha a' szerződés példányokat aláírja, s' magáét — melyet valamelyikünkötől kapni fog — aláírás vagy is hitelesítés végett mindegyikünknek kézbesítendő, és e' szövetség-levélet a becsület néven kötelezőndök ismerendik.
5. Addig is frigyünk állandó fentartására a' fojtonos levelezést határozzuk.

Mely végzés pontokat tekintetbe véve, felbonthatatlan — a köztünk létező barátság és saját becsületünk nevében — megállapítottuk: miszerint ha az Isten életünket kegyelmesen megtartja, hét éveken át, 1860-ik év Szeptember 10-ikén mindenkünk elmulasztathatatlannal kötele megjelenni baráti találkozásra egy közönös, egyikünk által sem lakott helyen, mire nézve Sárospatakon a' reformált Főiskola s'enióri lakát jelöltük ki, vagy ha e' város bármelyikünknek lakóul szolgálja azon esetbe a' Liskán túl szinte Zemplén megyébe fekvő Long helységbe tüzetik ki. — A fojtonos levele-

1853 Szeptember 12-én

Szeremlei Mihály mk.
Gonda László mk.
Balogh Gyula mk.

Anmerkung (Megjegyzés): Ezután ittunk.”

A szerződő felek mindegyike elkészítette saját példányát, elsőnek aláírta és neve után viaszpecséttel ellátta. A Debreceni Református Kollégium levéltárába Szeremlei példány került valamikor. Ő meg feljegyezte rá Gonda Lászlónak 1872. február 7-én és Balogh Gyulának 1855. november 1-én bekövetkezett halálát. Balogh Gyula nevet hiába keressük az 1852—53. tanév I. és II. félévére beiratkozott főiskolai hallgatók debreceni kollégiumi névjegyzékében. Találgatásnak nincs értelme. Annyit megkockázhatunk, hogy talán előbb járt oda.

Gonda László viszont abban a tanévben a hittanszak III. évfolyamán hallgatott. Akkor az volt az utolsó évfolyam. Ő tehát a szerződés megkötésekor már végzett. Megelőzően esküdti tisztet viselt és igen ügyesen vezette esküdtársával azt a kihallgatást, amelyet Ferenc József merénylőjének éltetése miatt tartottak. Gonda halála bejegyzésekor ugyanazzal az írónnal jegyezte rá a megjegyzést.

Szeremlei Mihály kettő is beiratkozott a Kollégiumba az 1852—53. tanév II. félévére. Az egyik II. éves hittanhallgató volt, a másik III. éves bölcsész. Eketörök egyaránt 21 év. A teológus azonban Miskolcon, a bölcsész Kisperegén született. Gyámjuk nevének különbözősége is mutatja, hogy két személyről van szó. A szerződést a miskolci Szeremlei kellett, hogy kösse.

Dr. Csóhány János

KAVICS A TENGERBŐL

A hegyseket alkotó kőzetek belső és külső erők hatására összetöredeznek, s a törmelék a lejtőkön lefelé vándorol. Miközben a lezúduló felhőszakadatok vize egyre alacsonyabba juttatja a törmelékot, annak részei sűrűdnak, csiszolódnak, ütözkönek, töredeznék, aprózódnak és kopnak. E törmelék egy részét azután a vízfolyások ragadják magukkal. A folyók hordalékának szemcséi minél hosszabb utat tesznek meg, annál finomabbá őrölődnek, s annál simábbá kopnak. Eközben a hordalék összetétele is megváltozik. Az út során a hasadásra hajlamos kőzetek széthasadnak, a mállásra, bomlásra hajlamosak szétbomlanak, a kopásra hajlamos kőzetek pedig — egy bizonyos út megtétele után — teljesen elkopnak. Így azután a hordalékban a legkeményebb és a legellenállóbb anyagok feldúsulnak. A 20 cm-nél kisebb és a 2 mm-nél nagyobb szemcsékből álló hordalékokat — függetlenül koptatottságának fokától — kavicsnak mondjuk.

Kavicsra — világszerte egyre növekvő mennyiségben — elsősorban az építőiparban van nagy szüksége. Földünk kavicskészletei azonban végesek. Az egykori ősfolyók helyén nyitott szárazföldi kavicsbányák ugyan is már többnyire kitermelés alatt állnak, a mai folyók medréből pedig jóval nagyobb ütemben folyik a kavicskotrás, mint amilyen mértékben pótlódik a készlet. Számítani lehet még ugyan a sivatagi kőzetekből szétaprózódott és szél csiszolt sivatagi kavicsra, és a gleccserektől lehorodott és felhalmozott morénakavicsra is, ám ezek mennyisége is véges. Viszont jókora kavicsvagyonnal lehet számolni a tengerek és óceánok partmenti szakaszain, ahol folyóbeömlések vannak. (KS)

A szén jövője?

A hetvenes évek elejéig, a nevezetes energiaár-robbanásig a világon a legtöbb szakértő szerint az olaj volt a jövő. A sokszorosán megnövekedett olajár, valamint az arra való ráfordítások, hogy a világ olajkészletei belátható időn belül ki fognak merülni, új irányzatokat teremtettek. A megemelkedett olajárakkal elvégzett számítások már azt tanúsították, hogy a korábban drágának tartott atomenergia versenyképessé vált. Az is kiderült, hogy az emberiségnek vissza kell térnie a korábban korszerűtlen energiahordozóknak ítélt szénhez. A szénnek az utóbbi évtized során való mind nagyobb mértékű felhasználása vitákat váltott ki. Sokan az atomkorszak küszöbén korszerűtlen energiaforrásoknak tartják, amiben van is valami igazság. De tény, hogy a jelenlegi árak mellett sok országban egységnyi energia előállításához a harmadik részét, mint nyersanyagként, mint szénből a harmadik részét, mint nyersanyagként. Hatvanszázalékos árcsökkenés pedig bizonyára nem fog bekövetkezni a közeli és távolabbi jövőben...

A szén helyzetét az is erősíti, hogy az egyszerű szilárd energiahordozóra átváltított berendezések olajra meglehetősen nehezen szerelhetők át. A kérdés másik oldala is igaz persze: amíg az iparnak olajfűtésre készült kazánokból és kemencékből jelentősebb készlete van, addig csak „félgőzzel” érdekelte a széntüzelésre való átváltásban. A szakértők úgy vélik, hogy mindenekelőtt a kohászatban, az alumíniumiparban, a cementgyártásban, a textiliparban és a vegyiparban lehet viszonylag problémamentesen átváltani a szén használatára.

A szénvagyon fokozottabb kihasználása természetesen hazánkban is folyik, ennek során új szénmezők feltárására, új áknak nyitására kerül sor. Képünkön is ezzel kapcsolatos felszíni földmunkálatokat láthatunk Borsod megyében. (KS)

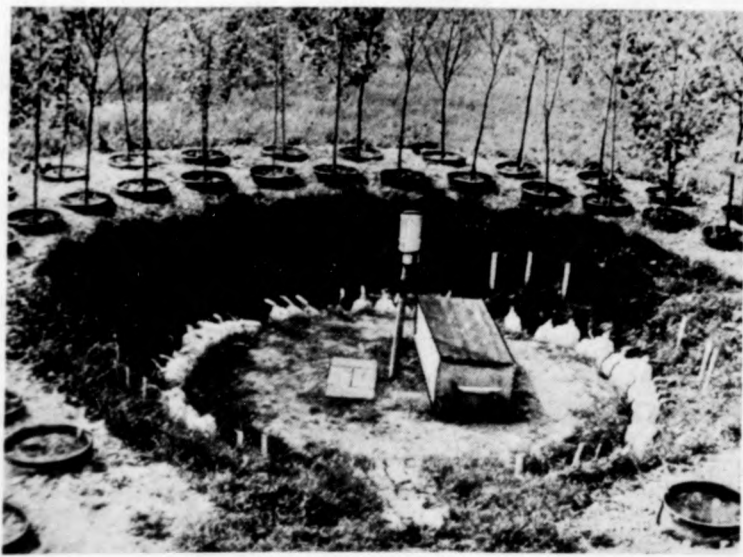
A szennyvíz hasznosítása

A szennyvíztisztítás a vízgazdálkodás legköltségesebb területe, ezért világ-szerte keresik azokat a lehetőségeket és eljárásokat, amelyekkel a fejlődés útjén a téren gyorsítani tudnák. Ilyen módszer a többi között a szennyvíz és szennyvíziszapnak az elhelyezése és hasznosítása mezőgazdasági területeken, valamint fás kultúrákban. A különféle takarmánynövényekből összeállított vetés-szerkezet az egész tenyészidőben lehetővé teszi bizonyos mennyiségű szennyvíz folyamatos elhelyezését és hasznosítását, az egész évi mennyiség „felemésztését” azonban kizárólag szántóföldi növényekkel a hazánkhoz hasonló klimatikus viszonyok között nem lehet megvalósítani. Eppen ezért a figyelem egy idő óta a fás kultúrák felé fordult. Bebizonyosodott, hogy egyes fafajok nemcsak jól elviselik, de jó részt hasznosítják is a szennyvízben levő tápanyagokat, segítségükkel tekintélyes mennyiségű faanyagot termelnek.

A kutatók több országban kísérletsorozatokat hajtottak végre a szennyvízzel öntöz-

ott és szennyvízzel kevert különböző fajtájú csemeték terhelhetőségének, valamint a szennyvíz fás kultúrára és talajokra gyakorolt hatásának megállapítása érdekében. Egyértelműen igazolódott, hogy a faültetvényekben lehetőség nyílik nagy mennyiségű szennyvíz elhelyezésére és hasznosítására. Különösen a nyár- és fűzfák transzpirációja (vízelpárolgatása) erőteljes, ezek hasznosítják leginkább a talaj által a szennyvízekből kiszűrt szervesanyagokat. A nagy víz-igényű nyár- és fűzfák tehát hosszú időszakon keresztül üzemeltethető (tehát nem kell évente kialakítani, mint a mezőgazdasági kultúrák esetén).

Képünkön: a tenyészede-nyekben végzett szennyvíz-hasznosítási kísérlet elrendezését láthatjuk. (KS)

Akiről utcát neveztek el Debrecenben

FIÁKERES

„Döcög, döcög az ócska tónflis, / És mi sápadtan reszketünk, / írja Ady Endre egy ócska konflisban c. versében, majd „rossz fiákkeren bandukolva”, dühös arccal nézi Rothschildék palotáját.

A 19. sz. utolsó harmadában jelent meg „a taxi egy lóerős elődje”, az egylovos berkocsi: a konflis. A szó a komfortábilis szónak a lerövidítése, a bécsi német Komfortabel latinos alakja volt, végős soron az angol comfortable (kényelmes) szóból ered. A fiáker, fiákker (kétlovos zárt berkocsi) német jövevényszó, de francia eredetű. 1640-ben egy francia postahivatalko kezdett el Párizsban 2 lovas berkocsikat járatni a saját fogattal nem rendelkezők számára. Jármeve patronusának Szent Fiacre-t választotta, innen a berkocsi fiáker neve. Az első berkocsialomás a Szent Fiacrus (fr. Fiacre) képevel díszített ház előtt volt. Az egy- és kétlovos berkocsik a mai utasszállító taxik szerepét töltötték be egy-egy város területén.

Debrecenben 1855-ben jelentek meg az első berkocsik. Fiákeres, konflisok szállították az állomásra vagy állomástól az utasokat, vitték esküvőkre a násznepet, temetésre a végtisztességtöveket, zárt kocsiokban rangrejtve járhattak keresztül-kasul a várost titkos szerelmeseik. A viteldij nagysága a megtett úttól függött, a sétakocsikázásoknak, külsőségre szállításnak magasabb tarifája volt. A berkocsiárral kapcsolatos ügyekben a tanács által kiadott szabályrendelet volt irányadó. 1909-ben a tanács a berkocsik számát százban állapította meg. A berkocsi számát a kocsiállvány tüntették fel. Az egyfogatú kocsi 2-3, a kétfogatú 4 személyt szállíthatott. 15 évesnél véncbb lovat tilos volt befogni. A szabályrendelet előírta a berkocsis öltözetét, magatartását. A berkocsi az Aranybika, Angol királyi előtti, a Rákóczi, Péterfia utcán, a mai Petőfi téren állomásozott, s vonatkezeléskhez meghatározott sorrendben hajtották az állomásra.

Eros fizikumot kívánt a berkocsiság. A fiákeres csaknem egész életét a bakon töltötte el, kitéve az időjárás viszonyosságainak, a nyár hetvének, a tél hidegének, esőnek, viharoknak, s az utasok szeszélyeinek egyaránt. A szolgálat nyáron reggel 6 órától éjjeli 12 óráig, télen reggel 7 órától este 9 óráig tartott, aztán következett még otthon a lovak ellátása, a kocsiakaratás stb. A család számára a berkocsisnak igen kevés ideje jutott. A berkocsisok Berkocsi Társulatba tömörültek. (Sopronban már 1669-ben, Budán 1700-ban, Pesten 1808-ban berkocsisok alakultak.)

A jeles debreceni író-költő: Oláh Gábor atya is berkocsis volt, akinek nagy bánatot okozott, hogy fia nem ült mellé a bakra. A táltos fiú c. regényében Oláh Gábor Bakó Mihályt apjáról mintázta, de megörököltette verseiben is: „Látlak, mint fent ülsz bálványzoborként roppant kocsiid bakján” (Apám, látlak), vagy: „Vad volt apám, Szilaj lovak bakója... Gördült a föld alóla” (A berkocsis fia).

1942 májusában Oláh Gábor öccsének, Mihálynak a berkocsián még kivitette magát a Nagyerdőre. Életének utolsó útja volt ez, egylovos fiákeren. Júniusban már gyászkoesi vitt a sírhoz. 1912-ben megjelnt Debrecenben az első taxi, száma 1930-ra 27-re nőtt. A második világháború után a fiákeresek kapituláltak a modern technika vívmánya előtt. A Fiákeres utca a Vasút utca a Létei útalt köti össze.

Dr. Nyakas László

A pszichológus válaszol

„FOKOZÓDÓ FESZULTSÉG” ... „Soha sem voltam kellemes társalgó partner, főleg az idegekkel — szűkebb családomon kívüli személyek — folytatott beszélgetés keltett feszültséget bennem. Amikor beszél hozzám valaki, egyre erősebben zavarba jövök. Mire befejezi mondanóját, én már azt sem tudom, hová nézsek. Úgy érzem, miközben a beszélőt hallgatom, hogy szemem, tekintetem olyan lesz, mintha nem érteném az illetőt, s hogy partnerem ezt észre ne vegye, fejem jobbra-balra forgatásával igyekszem tekintetét elkerülni. Emiatt a társaságot is kerülni szoktam, beszélgetést lehetőleg nem kezdeményezek senkivel. Ha elkerülhetetlen, igyekszem a legszükségesebbek közlésére szorítkozni, vagy valami közömbös témát találni. Legszívesebben azt sem tudom, hová nézsek. Úgy érzem, rendkívül bamba arcot vágok. Gyógyszerrel próbáltam erőt venni magamon, de nem segített. Állapotom egyre romlik, egyre feszültebbnek érzem magam, egyre kevésbé tudom elviselni, ha beszélnek hozzám.”

Ugy tűnik, az önre irányuló tekintet, és beszélgető partnere személyesen önnek szóló közlési szándéka az átlagnál erősebb izgalmi állapotot idéz elő idegrendszerében. Ennek külső jelei: a partner tekintetének kerülése, közömbös téma keresése, mondanója lehető legrövidebb formában való közlésére irányuló törekvése, a társalgás kerülése. A szándék és elvárás feszültségének elviseléséhez fokozatosan hozzászoktatható a szervezete. On is kipróbálhatja az egyik ilyen módszert. Ahhoz, hogy megtudja, milyen érzés valakihez beszélni, átélje a másik ember mint beszélgető partner élményét, aprólékosan és alaposan figyelje meg az önhöz beszélő külső reakcióit. Testtartását, arckifejezését, arcizmai játékát, szemöldökét, szempillái mozgását, szemét, szájának mozgását, kézmozdulatait, hanghordozását, hangképzését. Ezután mikor egyedül van, tükör előtt próbálja őt utánozni arcajával és beszéddel is. Jó lenne, ha közben egy magnót is bekapcsolna, s később visszahallgatná, hogyan sikerült a gyakorlat. Naponta kb. fél óráig végezzen ilyen gyakorlatokat, négy-öt héten át, majd ugyanilyen módon saját beszédét figyelje tükör előtt és magnetofon mellett. A gyakorlati mód és idő megegyezik az előzővel.

„BESZÉLNI NEHÉZ...” ... „Új munkakörbe kerültem, ahol gyakran kell nyilvánosság előtt beszélnem. Azelőtt soha semmi problémám nem volt a hangadásommal, sőt igen jó beszédképességűnek tartottak a munkatársaim. Diákkoromban a tanárain mindig megdicsérték szép feleleteim. Most elakad a szavam, dadogok, elfelejttem a következő mondatot, nem tudom befejezni, amit elkezdtem. Nagyon megdöbbentett ez a változás, de gondoltam, átmeneti dolog, majd megszokom. Sajnos ebbéli reményem meghiúsult. Orvoshoz is elmentem, azt mondta, „majd kinövöm”. Lassan eltelt egy év, s állapotom nemhogy javulna, szinte napról napra rosszabb. Beszélni kénytelen vagyok, munkám és beosztásom kötelez. Szörnyen szenvedek...”

Új munkakörbe került, ahol eddigi tudásához, szakértelméhez pluszként még régebbi jó előadóképessége is kipróbálásra került, sőt folyamatosan használnia kellene. Ebbeli szándéka, erőfeszítése érezhető. Talán a hajdani osztálytársak, a tanítványai

teljesítményével elégedett tanár előtti szereplés nem jelentett akkora „veszélyt”, mint a jelenlegi munkatársak, kollégák éber, kritikus füle és szeme. Előadása előtt vegye alaposan szemügyre a terem berendezését, a jelenlevők ruháját, elhelyezkedését, az arckokat, a tekinteteket. Ezután kezdjen csak beszélni. Előgyakorlatként társasági összejövetelen, esetleg családja körében is, magnetofonról vagy lemezjátszóról szóló zenét, vagy beszédhangokat próbáljon túlbeszélni. A hangerőt úgy állítsa be, hogy önnek némi erőfeszítésbe kerüljön a saját beszédének megértése. Erre a célra televízió- vagy rádióműsört is használhat. Legelőször négy-öt hétig naponta végezzen ilyen gyakorlatokat.

„ALKOHOLISTA?” ... „Fiatalon, szinte gyermekként házasodtunk össze a férjemmel. Annak idején az anyámnak is megmondtam, és így van ez ma is: engem még nem hallott, és nem is fog senki hallani panaszkodni. Férjem rendes ember, nem bántott még soha engem. Inni is csak ritkán szokott, igaz, akkor kiadósan. Tulajdonképpen nem is szereti az italt. Összerázkódik, mikor az első pohár pálinkát megissza. Az a baj, hogy utána aztán nem tudja abbahagyni. Úgy két-három havonta „rájön”, és akkor úgy berög, hogy két-három nap is eltart, míg kijózanodik. Részegen szokott hözöngeni, hogy mindjárt idevág nekem, meg hogy kihajít, és roppant csodálkozik, hogy nem félek. Meg is kérdezi ilyenkor, hogy mi az, nem felek tőle? Nem vagyok ijedős természet, igaz, nevetni se igen látott még engem senki. Sokszor előfordult már, hogy ott helyben, ahol beszélgettünk, elterült, és másnap délig fel sem ébredt. Az ágyig én ugyan el nem vonzolódom, de ahol fekszik, betakarom. Mire kijózanodik, magától elmegy az Idegrendszere, és kiírja magának a gyógyszerét. Kocsival jár dolgozni, így aztán nem iszik újabb három hónapig. En már megszoktam ilyennek... Ugye nem alkoholista az én férjem?”

Ugy érzem, ön nem szívesen beszél az érzelmeiről. Mintha félne a gyengéd, meleg érzésektől. Bátorságát hangsúlyozva mintha védekezne valakitől, vagy valamitől — talán éppen a szeretettől. Védekezik és támad, támadja éppen azt, aki önnek társa, s akinek — úgy tűnik, ön nagyon fontos. Ugy érzem, férje haragszik önre, s mikor felgyűlnek sérelmei, bátorságért az alkoholhoz folyamodik, és végre hangot ad haragjának, ha szándéka megvalósításához abban az állapotban nincs is ereje, illetve az elfogyasztott alkoholeménységgel már előre gúzsba is köti magát, mintegy megakadályozva a végrehajtás lehetőségét. Férje mintha hiányolna önből valamit. Ha férjével együtt családterápiában venne részt, talán megismerhetné, s pótolhatná azt az emberi együttéléshez alapvetően szükséges valamit, aminek hiányában ön boldogtalan, s elkeseredésében azt bántja, akitől mindezt megkapathatna.

„Segítsen” jellegű levélírómnak problémájára levélben tudok válaszolni, kerem írja meg a címét, Hajdú-bihari Napló szerkesztőségé, Debrecen, Tóthfalusi tér 10. Pf. 72. A borítékra írja rá: A pszichológus válaszol.

Katona Zsuzsanna Sarolta
klinikai szakpszichológus

Századik születésnapját ünneplő vasutas

Századik születésnapján köszöntötték VassJózsefet, a MÁV volt dolgozóját Gyöngyösön. A nyugdíjas vasutas négy évtizedet töltött szolgálatában, és idős kora ellenére is jó egészségre örvend. A képen: Vass József köszöntése.

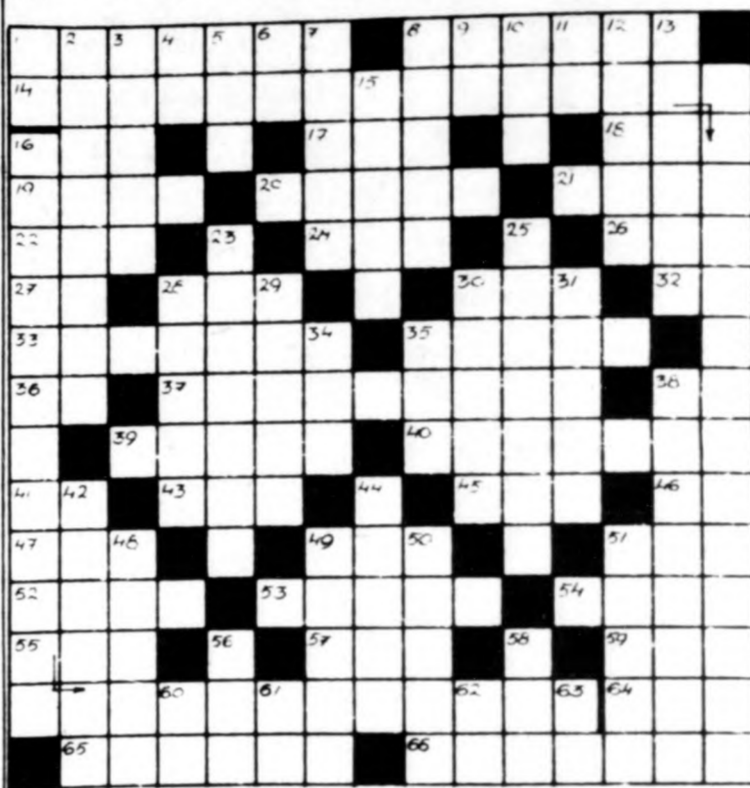
(MTI-fotó: Szabó Sándor felvétele — KS)

KERESZTREJTVENY

CSÖNDES ÉJ

Ah csöndes éjjel enyhe balzsama!
Lágy ujjaidal érinted könyörűlve...

A függőleges 44. vízszintes 37. című verséből idézünk. Folytatása a rejtvény vízszintes 14. és függőleges 16. számú sora. (Kosztolányi Dezso fordítása.)

VÍZSZINTES: 1. Ilyen királynak gúnyolták a magyarok II. József császárt. 3. Sadoveanu, román író regénye. 14. A versidőzet első folytatása (zárt betűk: I, S). 16. Big... (londoni toronyóra). 17. Kopasz. 18. Vatikáni, osztrák és máltai gépkocsijele. 19. Olajzöld. 20. Ovják. 21. Helyezé. 22. A Szaturnusz egyik holdja. 24. Helyez. 26. Város Algériában. 27. Öt hónap nevének végződése. 28. Francia aprópénz. 30. Kacat. 32. Dorgál. 33. Férfinév. 35. Új seprő. 36. Nagy meseirónk nevéje. 37. Az idézett vers címe. 38. Hátrész! 39. A küzdelem. 40. Község Kazincbarcika közelében. 41. Asztronóm név képző. 43. Torzó. 44. Verseskötetnek címe. 46. A számarium vegyjele. 47. Énekhang. 49. Tenger, angolul. 51. A szív költője neve. 52. Becézett férfinév. 53. A vadon... (Jack London írása). 54. Hirt küld. 55. Rábab... győri sportegyesület. 57. Az SZTK elődje. 59. Község Heves megyében. 64. Kanaliz. 65. Szövetkezetek vezetői. 66. Hoci.

BEKÜLDENDŐ: Az idézett vers címe és költője. A beküldési határidő: május 10. Beküldés és az ittrium és az.

E. B.

A. BARKOV: Tavaszi varázslat

Dili-dili-don-don! — a fűzfa vékony ágairól és hosszú fűrtjeiről cuppogva csepeg a földre a megolvadt jég.

Din-din-don! — örömteli melódia ez! S mintegy szemvilág alatt a varázslatos tavaszi csepegés hatására minden megváltozik, megtelik hangokkal, színekkel, illatokkal. A vizmosás oldalán megered egy kis ér. Az olvadó hó táplálja és növeszti pataká. Egyre duzzad a horpadásban, míg élő áradattá nő. Fjuty-fity! — hetykén fűtül a fenyőfán az égszínké madarakrobata. Fejjel előre lesiklik a fatörzsön, és a vízbe toccsan. Verdes szárnyaival — jó ez a tavaszi fürdő!

Becurgott az olvadt hó az öreg cédrus gyökere alá, a burunduk üregébe. Kiugrott a kis vad a köré, megrázkódott, aztán a lábával megtörölgette a pofácskáját. Szeme mint a fekete ribizke. Csikjai feketés-vörösen csillognak a bundáján. Megmosakodott és megszépült.

A hólelárastolta a rétet is, s ott találta a kecskét gidáival. Örülnek a napsütésnek, a friss fűnek, vígan lengetik farkukat, aztán irány a forrás. Ki bírja tovább, ki lesz ott előbb?

Elérte a víz a medvebarlangot is. A medveanyát és a bocokat felköltötte téli álmából. A széltől, az édes illattól szinte megrészegedtek. Először bukfeneket hánytak, aztán felmászta a tölgyfára. Olyan magasra, hogy szinte nem is látni már őket.

Beáradt az olvadt hó a folyóba, és feliasztotta a hódokat. Azok elhagyták házaikat, gallyakból töltést kezdtek építeni.

Az erdőben még minden csupasz. És hirtelen a szombék alól kinőtt kis facska, mint egy ünnepi csokor, rózsaszín és lilá virágokkal pompázik. Az erdő szélén feleledtek és megelevenedtek a múlt őszi levelek. A meleggel felröppenetek, körözni kezdtek a hóvirágok felett az első pillangók. Minden vídám. Ahogy a népi szólás mondja: a tavasz színei csodákkal vannak teli.

HALL

— Rossz gyitok.

— De feleségem

— Haz

— Igen,

— A ba

— De b

— Igen,

Egy ka

ja:

— Ebb

Terézia, G

— Az egyi

az időben

— Képz

életbiztos

— Nagy

miatt az o

— Megt

lált nálad

— Nem,

— Vala

Mit ajánl,

— A sze

— Ez a g

receptet, S

— Egy k

— Megt

got teljesít

ben.

— Sajnos

grill-hangy

rendben a

— Honna

— A konz

— Ugyan

Jó ha tu

A tisztálkod

ban jó minős

ra van szük

álló választé

ben, ismerjük-

szappan mily

ki a bőrkör

lőnség van

panfésések

milyen szem

nek szem el

szappanok vás

hez kívánun

nyújtani rövid

teszt-ismereté

MOSÓSZAP

Ez a leggyes

a szappanokna

adalékanyagot

maz. Szilárd h

sárga színű, 6

zsírsavat tartal

igen szárító

szappant a há

tekben lehet

mosáshoz kivál

(Példaul Flóra.

GYÓGYSZAP

Különféle

kivonatokat tar

bőrrre semmily

tást nem fejte

nyire illatany

tartalmaznak.

Sandelholz, Spe

Levendula.)

KRÉMSZAPP

Ennél a szap

a bőr zsírszüksé

féle adalékanya

ják. (Zsírsavtar

száralék.) Ezért

annyira, mint a

nok. A mosakod

szükséges a pu

használat. Töb

HALLOTTUK VALAHOL

— Rossz helyre jött, uram. En női bántalmakat gyógyítottok.

— De éppen ezért jöttem ide, doktor úr. Engem a feleségem bánt.

...

— Hazavihetem, Anita kisasszony?

— Igen, nem bánom. Hol lakik?

...

— A barátnóm mindig Udo Jürgenszel hasonlít össze.

— De hiszen semmiben sem hasonlítasz rá.

— Igen, ő is ezt mondja.

...

Egy kastély látogatásakor az idegenvezető elmondja:

— Ebben az ágyban feküdt Frigyes király, Mária-Terézia, Goethe és Napóleon.

Az egyik látogató megszólalt: Hihetetlen. Már abban az időben is volt csoportos?

...

— Képzeld, Mária, több mint 300 000 márka értékű életbiztosítást kötöttem.

— Nagyszerű. Most már nem kell minden apróság miatt az orvoshoz szaladnod.

...

— Megtörtént már, hogy a férjed idegen férfit talált nálad a hálószobában?

— Nem, soha. Mindig csak az ő barátait.

...

— Valami igazán finomat szeretnék enni és inni. Mit ajánl, főúr?

— A szemben levő éttermet.

...

— Ez a gomba egyszerűen fenséges. Honnan vetted a receptet, Susanne?

— Egy krimiből.

...

— Megtörtént már, hogy nem tudtak egy kívánságot teljesíteni? — kérdezte egy vendég a híres étteremben.

— Sajnos — válaszolja a főúr — egy vendég egyszer grill-hangyamellet kért, és éppen aznap nem volt rendben a grill-sütők!

...

— Honnan ez a nagyszerű házi egytálétel?

— A konzervdobozból.

— Ugyan, ne mondd! Magad is nyitottad ki?

Jó ha tudjuk a szappanokról!

A tisztálkodáshoz elsősorban jó minőségű szappanokra van szükségünk. Van-e kellő választék az üzletekben, ismerjük-e, hogy melyik szappan milyen hatást fejt ki a bőrünkön. Milyen különbség van az egyes szappanfélések között? Hogy milyen szempontokat tartanak szem előtt a külföldi szappanok vásárlásakor, ehhez kívánunk segítséget nyújtani rövid kis szappanteszt-ismertetésünkkel.

MOSÓSZAPPANOK

Ez a legegyszerűbb válfaja a szappanoknak. Semmilyen adalékanyagot nem tartalmaz. Szilárd halmazállapotú, sárga színű, 60–63 százalékos zsírsavat tartalmaz. A bőre igen szárító hatású. Ezt a szappant a háztartási üzletekben lehet megvásárolni, mosáshoz kiválóan alkalmas (Például Flóra.)

GYÓGYSZAPPANOK

Különböző gyógynövény-kivonatokat tartalmaznak, a bőre semmilyen igazító hatást nem fejtenek ki, többnyire illatanyagokat sem tartalmaznak. (Zarte Gáser, Sandelholz, Speick, Kamilla, Levendula.)

KRÉMSZAPPANOK

Ennél a szappanféléseknél a bőr zsírszükségletét különféle adalékanyagok biztosítják. (Zsírsavtartalma 78–80 százalék.) Ezért nem habzik annyira, mint a mosószappanok. A mosakodás után nem szükséges a puhító krémek használata. Többnyire enyne-

illatanyagot is tartalmaznak. (Például Nivea, Crem—21, „4711”, Fenjala türkis, Krém kamilla.)

ILLATOS SZAPPANOK

Az illatosított szappanok alkalmasak a testápolásra, de erős szárító hatást fejtenek ki. Jól habznak, ezért alaposan le kell öblíteni a bőrünkről, zsírtartalmuk alacsonyabb, mint a krém-szappanoké. Kellemes illatukat sokáig megőrzi a bőr. Szekrény illatosítására is használhatók. (Például Lux, Zöldalma, Fa, Rexona.)

DEZODORÁLÓ SZAPPANOK

Olyan adalékanyagokat tartalmaznak, melyek a baktériumok által okozott és az izzadság bomlása során keletkező kellemetlen szagú anyagok képződését megakadályozzák. (Például 8×4, Bac, CD, Palmolive.)

PARFÜMSZAPPANOK

Értékes parfümszármazékokkal gazdagon dúsított szappanok. Tisztító hatásuk megegyezik a krém- és illatos szappanokéval. Esetleg bőralergiát okozhatnak, így használatukat nem mindenkinek javasoljuk. Ezek a szappanok a luxuskategóriába tartoznak, így elég drágák. Csomagolásuk igen esztétikus, ezért ajándéknak is adhatók. Többnyire butikokban és dolláros üzletekben kaphatók. (Például Janine D. Nonchalosice. Brut 33, Mi-rette.)

HAJDÚSÁGI FARSANG

A Napló ételrecept-pályázatára érkezett

Olaszos szelet (4 személyre)

Hozzávalók: 8 szelet karaj, 35 dkg makaróni, 20 dkg reszelt trappista sajt, 1 nagyobb fej hagyma, 2-3 babérlevél, 2 gerezd fokhagyma, 1 doboz süritett paradicsom, 1 dl paradicsomlé, 8–10 dkg zsír, piros arany, só, bors, liszt.

A húsokat kiverjük, besózzuk és liszthe forgatjuk. A hagyma nagyobb részét kb. 6 dkg zsírral üvegesre pároljuk, rátesszük a húsokat és fehérre sütjük. Ezután nagyon kevés víz hozzáadásával lassú tűzön kb. 50–60 percig pároljuk. A makarónit apróra tördelve sós vízben megfőzzük. A maradék hagymát a zsíron üvegesre pároljuk, ráöntjük a süritett paradicsomot és a paradicsomlevet. Beletesszük a babérleveleket, a zúzott fokhagymát, sóval, borsal, piros arannyal ízesítjük. Állandó keverés mellett 4–5 percig főzzük. Ezután beletesszük a leszűrt tésztát és a húsokat megszórujuk reszelt sajttal. A hús zsírja hidegen kenyérré kenve kitűnő borkorcsolya.

Töltött hús gombával (4 személyre)

Hozzávalók: 1 dagadó, 3–4 zsemle, 4 kemény tojás, 1–2 nyerstojás, 5–10 dkg gomba, 10 dkg füstölt szalonna, 1 fej hagyma, fél csomó petrezselyemzöld, 2 dl tej, só, bors, ételízesítő, majoránna, 3–4 dkg zsír.

A húst hosszú pengéjű késsel óvatosan felszűrjük, kívül-belül megsózzuk. A hagymát kevés zsíron üvegesre pároljuk, hozzáadjuk az apróra vágott gombát is. A zsemleket tejben áztatjuk, majd jól kicsavarjuk. A zsemlet, a hagymás gombát (esetleg kevés kapart nyers májat), a nyers tojásokat, 1 apróra vágott kemény tojást, keves megsólt majoránna, apróra vágott petre-

zselemzőldet a sóval, borsal, ételízesítővel jól eldolgozzuk. A húst úgy töltjük meg, hogy a 3 egész keménytojást egyenletesen elosztva a töltelék közé tesszük. Fehér cérnával bevarrjuk a húst, s tepsibe füstölt-szalonna-szeletekre helyezzük. Közepes lángon fóliával letakarva sütjük, kb. 50 percig, majd a fóliát levéve, kb. 10 perc alatt pirosra sütjük. Ekkor az alul összegyűlt zsírral időnként meglocsoljuk. Sült burgonyával kínáljuk. A szeleteleskor ügyelni kell, nehogy a keménytojás-szeletek kiessenek. Hidegen is nagyon ízletes.

Gombás rakott csirke (4 személyre)

Hozzávalók: 1 kg egyforma nagyságú burgonya, 8 csirkesomb, 1 doboz gombakon-zerv (esetleg sampinyon frissen), fél csomó petrezselyemzöld, 3 dl tejföl, 1 hagyma, 1 dl olaj, liszt, zsemlemorzsa, só, bors, piros-paprika.

A burgonyát lesóroljuk, és sós vízben héjában megfőzzük. A combokat kettévágjuk, sózzuk, liszthe forgatjuk, forró olajban hirtelen átsütjük. Az apróra vágott hagymát olajon üvegesre pároljuk, hozzáadjuk a szeletelt gombát, pár percig együtt pároljuk. Hozzáadjuk az apróra vágott petrezselyemzöldet, sóval, borsal, kevés pirospaprikával ízesítjük. Legvégül a tejjel elkeverjük. Olajjal kikent, zsemlemorzsaival megszórt tálzárba karikázzuk a megtisztított burgonyát, ráhelyezzük a combokat. Leöntjük a gombás mártással. Sütőben közepes lángon kb. 20–25 percig lefedve, majd fedő nélkül kb. 5–10 percig sütjük.

Beküldte: Éles Csabáné Lányi Mária Debrecen, Vörös Hadsereg útja 79.

TAKÁCS IMRE:

Csont Ferkó rakoncátlankodik

Először el kell mondanom, hogy a rakonca a szekérnek az a vasalása, amellyel az oldalakat a hátsó tengely-vánkosfájához rögzítik. Ha rakoncátlan lenne a szekér, akkor a lovak futásakor minden lecsúszna hátul — és elveszne. Ezért hasonlították régen a rakoncátlan szekérhez a rossz gyerekeket, akik — ugye — nem fegyelmezték magukat.

Csont Ferkó egy vasárnap déjelőttjén nem akart ugyan rosszat cselekedni, hanem inkább az istállóba zárt lovakkal, csikókkal, tehénekkel, borjúkkal és ökrökkel, vagyis a jámbor állatokkal jött művelni.

A gazdák és gazdaasszonyok mind a templomba mentek a misére, más szóval az istentiszteletra, bár ezzel az istentisztelettel tulajdonképpen magukat tisztelték meg, a maguk jó viselkedését szabályozták.

Az üres udvarokra leragogott a májusi nap. Virágoztak az orgonák, bár Kövecsesen szelencebokornak neveztek minden orgonabokrot. Kellemes illatot terjengtek a kizöldült fák hézagai között a langyos levegőben.

Csont Ferkó játékmérese raptyúra törött előtte nap, Kiss Gergő pedig, akinek a

játéka volt ő, nem ment misére, mert beteg volt. Vagy inkább csak hőemelkedése lehetett. Bözsi néni megmérte lázmerővel.

Következésképpen ők ott-hon unatkoztak. És Csont Ferkó azt javasolta Gergőnek, hogy eresszék ki minden istállóból az állatokat. A rét gyönyörűen zöldelt és virágzott... — Jobban tesszük az nekik — mondta Ferkó —, mint azok a félhomályos istállók, mert azok budócsok is, vaksi embernek valók, nem a szép állatoknak. Gergő erre megitta a pipitér-teát, vagyis a klottgatájára húzott nadragot is, az atlétatrikójára meg inget, aztán az édesapja, név szerint Kiss Benedek bácsi istállójában kezdtek meg az állatok kieregetését. A lovak fölnyeritettek a fenyésségbe, a tehenek szagolgatták a friss levegőt, a borjúk bacán ürgándoztak a nagy udvaron. A kapu kinyitása után mind a rétre mentek.

Következtek ezután más istállók, más udvarok és kapuk, így aztán egy felóra leforgása alatt a falu minden egészséges állata a réten legezészt és ugrándozott. Csont Ferkó pedig nagyon örült. Nem érezte magát

rossz csontnak, mert meg volt bizonyosodva benne, hogy most jót tett. Egy külső istentisztelettel is fölért az istállóból kiszabadított állatok gyönyörű viselkedése a napsütésben.

Csak hogy aztán jöttek haza a gazdák és gazdaasszonyok, a lányok, a legények. A templom kiürült, a falu megett. A ministráló gyerekek is levetették a csipkés inget, és mindjárt billicskének volna a főtéren

— Hogyan tudjuk kiválogatni a kiszabadított állatokat? — kérdezte egyik gazda, aki bizony aggódott, hogy a legszebb csikója akár el is veshet.

— És ha a lábukat törték volna? — mormogta Kiss Benedek bácsi Csont Ferkónak.

— Rakoncátlan vagy, Ferkó! — így szólott a megjámborodó csontozó Bözsi néni.

Nem lehetett már jobbat tenni: minden gazda csalógan kezdte az állatait, és mire a csirkepaprikások elkészültek, az állatok újra csak száraz szénát ettek, víz-zet vödörből ittak rend lelt.

Csont Ferkó a paitakapuban állt és búslott: Miért nem lenne úgy szabad — mondta sírva —, ahogy én kigondoltam...?

Lesz, ami lesz! Taktikát változtatok. Már a legelején be kell húznom neki, hogy legyen időm szép kényelmesen lefeküdni... Az első (és egyben az utolsó) menet elején szinte egyszerre ütöttük meg egymást. Egyszerre döntünk a padlóra is. A bíró csak futkosott... és számolt. Egyikünknek sem volt mersze fölkelni. Csak most értettem meg, hogy ellenfelem is ugyanolyan bunyós, mint én vagyok.

Mind a ketten vesztettünk. „Egyedüli eset a praxisomban!” — morogta a bíró. Most egyetemi előkészítőre járok, s közben a sakk-klubban is tevékenykedem. Minden lehetőségre számítva. Ez mindenesetre veszélytelenebb.

Fordította: Salga Attila

Bélyeggyűjtőknek

ELTE

A legrégebben működő magyar egyetemet, az Eötvös Loránd Tudományegyetemet 350 éve alapította Pázmány Péter. Májusban a jubileum köszöntésére 2 forint névértékű szelvényes bélyeget ad ki a Magyar Posta. A bélyeg az alapító arcvonásait idézi fel Zombory Éva grafikusművész tervrajza szerint. Pázmány Péter 1616-ban nyerte el az esztergomi érseki széket. Magas egyházi méltósága tette lehetővé az egyetem alapítását, amelyen kívül nevével pártolt stílusú és rendkívül nyelvi-készségről tanuskodó írásai örökök. A felsőfokú tanintézet eredetileg Nagyszombaton működött, alig 200 éve költözött át Pestre. Az alapító okmány aláírását is megismerhetjük bélyegről, ezt festmény alapján mutatja be az 1935-ben (a 300 éves jubileumra) kiadott bélyegsorozat. A Magyar Posta új bélyegéhez kapcsolódó szelvény a jubileum alkalmából vert bronz emlékérem képét tárja elénk. A bélyeget a budapesti Pénzjegynyomda készíti 452 300 fogazott és 4800 vágott példányban ofszet eljárással.

Az ELTE — a bevezetőben említették szerint — az ország leghosszabb idő óta folyamatosan működő felsőfokú tanintézete. Az első hazai egyetem azonban több mint 600 éve Nagy Lajos király uralkodása alatt Pécsen működött, amint erről az 1967. október 9-én kiadott magyar bélyeg is tanúskodik. A tudomány ezen fellegvárát azonban az idők vihara elsöpörte.

ÚJDONSÁGOK

Ausztria négy sch névértékű bélyeggel emlékezett meg Bregenz város létezésének 2000. évfordulójáról. A Bodenti-partján fekvő település már a rómaiak idején kereskedelmi központ volt. A bélyeg jelképes ábrája a múlt dicsőségét idézi, de utal a város jelenlegi kulturális életére is.

ITALIA '85 elnevezéssel Rómában rendezik az idei esztendő legnagyobb nemzetközi bélyegkiállítását. A rendezvény népszerűsítésére két 600 lírás bélyeget adnak ki, amelyet a kiállításra utal szelvényvel összekötve nyomtatnak. A bélyegeken reneszansz művészek, Raffaello és Peruzzi alkotásaiban gyönyörködhetünk.

Kioszkok bélyegen. A keleti eredetű, díszes kiképzésű árusítóhelyek a 19. században jöttek divatba Európában. A portugál posta most a liszaboni utcákat díszítő kioszkok közül négyet mutat be. Az újságos, illetve dohány árusító pavilonok bélyegre vitele új ötlet, az utcai üzletek változatos formái úde színtelot jelentenek az albumokban.

Április 9-én az Országos Széchényi Könyvtár új épületének megnyitására a helyszínen, a Budavári Palotában felállított alkalmi postahivatal az ott feladott küldeményeket különleges bélyegzővel látja el.

LABDARÚGÓ NB I ÉS NB II

A DMVSC Tatabányán, a D. Kinizsi Nagykanizsán vendégszerepel

A DMVSC labdarúgócsapata már ma, szombaton útra kel Tatabányára, soron következő bajnoki mérkőzésének színhelyére. Az utazást Budapestén megszakítják, ahol megtekintik a Népstadion kettős labdarúgó-rangadóját a Bp. Honvéd-Ujpesti Dózsa és a Ferencváros-Vasas mérkőzést. Ezt követően folytatják útjukat a bányászvárosba. A SZEOL-AK elleni győzelmet követően jó hangulatban, szorgalmasan készültek a csapat tagjai a tavaszi csorba további kiköszülésére. Dr. Puskás Lajos vezető edző ezt mondta:

— Segítő társammal, Szabó Béla pályaedzővel igyekeztünk a legmegfelelőbbben felkészíteni a gárdát. Sajnos, apróbb sérülések nehezítették a dolgunkat. Paróczai a combját fájlalta, Szabó Józsefnek a sarka sérült meg, míg Szigeti combhúzódással bajlódott a héten. Két fiatal játékosunkat, Till Lajost és Tokaji Csabát esütőtörténe a Sportkórházban megműtötték. Öröndetes ugyanakkor, hogy Kiss János és Supka Attila bekapcsolódott az edzőmunkába, és lassan javul

Magyar Balázs és Benyó Sándor állapota is. Lényeges változást az összeállításban nem tervezek, de gondolkodom még a végleges csapaton. A pontszerzést rendkívül megnyugtatónak, sikeresnek tartanám.

A mérkőzés játékvezetője Kóbból (Nagy M., Büki) lesz. A Debreceni Kinizsi a DMVSC-vel egy időben, azaz vasárnap délután 5 órától Nagykanizsán, az Olajbányász otthonában vendégszerepel. Makray Balázs edző játékoskeretében Szántó kivételével már mindenki egészséges, így az összeállítást tekintve kellemes gondjai vannak az edzőnek. Az elmúlt heti csapat fog szerepelni, minden bizonnyal, bár lehet, hogy a jobbhatvéd posztban Vajda játéka ismét szóba kerül. A debreceniek szombaton délelőtt még edzést tartanak, délután kelnek útra és Keszthelyen szállnak meg. A D. Kinizsi vezetői örülnének, ha a labdarúgócsapat tovább gyarapítaná pontjait számát; a Metripont ellen mutatott képest javuló játékot várják az együttessel.

XII. Simonyi óbester lovas emlékverseny

„A legvittebb huszár” nemcsak a harcok mezején tűnt ki bátorságával, hanem békeidőben is bátran küzdött az újért, környezetünk szobrá és gazdagabb tételéért. Szórakoztató műsorokat rendezett Debrecenben a Nagyerdőn — huszárszabóval a főszerepekben — és faszort telepített az odavezető út mellé. A Simonyi út elnevezés és az életművét jelölő márvány emléktábla a város hályájának kifejezője.

A debreceni Hunyadi SE által szervezett és évente megismétlődő kora tavaszi lovasversenyt a hagyományok ápolásának szép példaként Simonyi óbesterrel emlékeztek el. Ez a viadal 1983 óta a Magyar Lovas Szövetség országos militári versenyének első minősítő fordulójaként szerepel az országos versenyneptárban.

A rendezés előkészítő munkáját a területi lovaszövetség kitűnően végezte. A Vekerítő melletti pályán ezúttal a legizgalmasabb látványosság a bolt körzetében épített akadályok és a Kati-patak fölött ívelő ügyvezett fél híd ígéri a legizgalmasabb látványosságokat. Eddig tizenöt szakosztály nevezése érkezett, mintegy hetven ló és rekordidőszámú lovas áll majd rajthoz április 29-én, a verseny első napján. Ekkor nyolc órától a díjlovaglásra kerül sor, majd másnap, 30-án a terepversenyt, míg május 1-én 14 órától az ünnepélyes megnyitót, a díjugratást és a Simonyi óbester-emlékversenyt rendezik. Körülbelül 17 órákor tartják az eredményhirdetést.

KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS A DMVSC-NÉL Új elnököt választottak

Az elmúlt négy esztendő munkáját összegezték, értékelték, és a jövő feladatait határozták meg a DMVSC pénteken délután Debrecenben, az SZMT székházában megtartott küldöttközgyűlésén.

Az eseményen megjelent dr. Lévai Imre, a megyei pártbizottság osztályvezetője, dr. Gyarmati Kálmán, a megyei tanács elnökhelyettese, Körtvélyesi Gyula, a városi pártbizottság titkára, Borbély Miklós, a városi tanács elnökhelyettese, Balogh Gábor, az OTSH osztályvezetője és Pallós György, a vasutasok szakszervezetének osztályvezetője.

A közgyűlés résztvevőit Matkó Sándor levezető elnök köszöntötte, majd ezt követően Györfi Imre megbízott ügyvezető elnök fűzött szövebeli kiegészítést az elnökség írásbeli beszámoló jelentéséhez.

A DMVSC 13 szakosztályt működtet, ebből öt A, három B, három C kategóriába tartozik. A tömegsportot jelentő két szakosztály: a jégsport és a természetjáró D kategóriás. Az ügyvezető elnök és a beszámoló is részletesen

elemezte a sportegyesület és a szakosztályok sikereit és gondjait.

Ezt követően a számvizsgáló bizottság beszámolója, majd a hozzászólásokra és vitára került sor. Ebben tizenegyen fejtették ki véleményüket, bírálatukat és javaslatukat.

A küldöttközgyűlés elfogadta az alapszabály módosítását, majd kitüntetésekkel adták át a DMVSC legeredményesebb sportolója 1984-ben Leisz Antalné röplabdázó és Mező József labdarúgó lett. A jó tanuló, jó sportoló díjat Fekete Ildikó és Ötvös Gyula atléták nyerték el.

A küldöttek egyhangúan elfogadták az elnökség beszámolóját, majd megválasztották a DMVSC új, huszonöt tagú elnökségét. A sportklub új elnöke Nemes László, az MTSO eddigi osztályvezetője lett. Elnökhelyettesé Venczel Miklóst az egyesület eddigi módszertani előadóját, társadalmi elnökhelyettesé Volosinovszky Jánost, a vasutasok szakszervezete területi bizottságának titkárát választották meg.

A KÖNYVESPOLCRA AJÁNLJUK

Oltványi Tamás: A halál árnyékában

A Debrecenből származó és újságírói ismeretek elsajátítását is középkorok korában itt kezdő szerző jelenleg a Magyarország című politikai hetilapnál dolgozik. Nemcsak kül- és belpolitikai kérdésekkel, hanem a sportvilág érdekeségeivel is szívesen foglalkozik. Mivel egyetemi tanulmányait Bécsben végezte, így az osztrák és a nemzetközi autóselejt egyik legjobb ismerője is. Ezek óta olvashatjuk nagyserű beszámolóit a Forma-1-es versenyekről, a különböző gyártak „istállóiról” és a legismertebb versenyzők életéről, akiknek egynémelyikét személyesen is ismeri.

Igy többek között a háromszoros világbajnok Niki Laudát is, akinek életéről, versenyzői pályafutásáról és szentel egy fejezetet most megjelent, adatokkal és fényképekkel gazdagon illusztrált kötetében. Ebben szó van a Forma-1-es autóversenyzést támogató gazdag nyugati vállalatokról, a Forma-1-es autók konstruktív fejlődéséről, egy-egy viadal rendezőiről és a csillagokról egyaránt. De azokról is, akik a világ különböző részein csupán ilyen versenyek céljára megépített betonpályákon létek halálukat. A kiadvány egyúttal azt is jól érzékelteti, hogy az ebben a sportágban szereplők nap mint nap életüket kockáztatják, olykor háromszáz kilométeres száguldásukkal, de mindezt a gyors meggazdagodás reményében teszik. Egy-egy tragédia után dobbanek rá arra, hogy életük fontosabb a dollármillióknál. Így történt ez a legutóbbi világbajnok osztrák Niki Laudával is, aki korábban két évig felhagyott a versenyzéssel, de a civil életben tett és kudarcba fulladt üzleti kalandjai után mégis kénytelen volt visszatérni a volárhoz. A könyvben bőveges információt kaphatunk a legutóbbi évek versenyeiről és bajnokairól, hogy csak a világbajnokokat, az amerikai Mario Andrettit, az angol James Huntot, a brazil Emerson Fittipaldit vagy az osztrák Laudát említsük. Szó van benne a tavaly oly izgalmasan zárult világbajnokságról is és az idei előkészületeiről, amelyben a tavalyhoz hasonló kiegyenlített küzdelmet várhatunk az autósport legjobb „pilótái” között.

Oltványi Tamás A halál árnyékában című könyve a sportágról eddig megjelent kötetek közül a legelemzőbb, legstílusosabb, és ismeretbővítő, ezért nyugodt szívvel ajánljuk olvasóink könyvespolcára.

Eredmények

Kézilabda

Megegy bajnoki eredmények. Női I. osztály: Balmazújváros-BMSE 15-11. Hajdúszoboszló-Hajdúnánás 16-19. D. Vörös Meteor-Hajdu Vasas 19-13. Földes-Hajdúszoboszló 10-17. D. MEDICOR II. 13-16. Püspökladány-Hajdúsámson 15-15. Kaba-Berettyóújfalui ELZETT 13-14. Egyek-Derecske II. 8-8. Sárretudvari-Konyár 19-16.

Női II. osztály: D. Kinizsi II.-D. MEDICOR II. 13-16. Püspökladány-Hajdúsámson 15-15. Kaba-Berettyóújfalui ELZETT 13-14. Egyek-Derecske II. 8-8. Sárretudvari-Konyár 19-16.

Női ifi: Balmazújváros-BMSE 10-12. Hajdúszoboszló-Hajdúnánás 6-22. D. Vörös Meteor-Hajdu Vasas 21-14. Földes-Hajdúszoboszló 9-13. DSI-Komádi 30-1. D. Közút-Nádudvar 15-11. Bp. Spartacus-DSI NB-s női mérkőzés 15-16.

Férfi I. osztály: BMSE-Hajdúnánás 27-20. Balmazújváros-Dózsa II. 20-23. D. Spartacus-DUSE 29-26. Püspökladány-Hajdúszoboszló 31-32. Hajdúdorog-Derecske 25-17. Polgár-DEKO 31-33. Nyíradony-Földes 23-22. Létavértes-Gázláng 22-27. Biharkezes-DSI 35-16.

Férfi ifjúsági: BMSE-Hajdúnánás 32-35. Balmazújváros-DSI 14-33. D. Spartacus-Gépiari 24-29. Püspökladány-Hajdúszoboszló 18-24. Polgár-DEKO 22-21. Nyíradony-Földes 16-30. Létavértes-Gázláng 24-19. Biharkezes-Nádudvar 27-21. Bp. Spartacus-DSI NB-s fiú 22-30. D. MEDICOR-Fót NB-s fiú 18-21.

DMVSC-TFSE 37-21 (17-11)

Debrecen, 600 néző, vezető Dobos és Lovas. Női NB I-es kézilabda-mérkőzés.

DMVSC: Tóth I. — SZILÁGYI 7, Nagy Zs. 3, Medgyessy 2, Tóth R. 3 (2), Bojtó 4 (2), Dobóné 2 — csere: Pusztainé (kapus), GÁLFI 10, Szántó 3, SZUNYOGH 3, Törökne. Edző: Komáromi Akos. — TFSE:

Kerner — Antos 1, Pális 3, Szabó 2, Juhász, Bucsik 5, KOVÁCS 6 — csere: Szűcs (kapus), Kenessey 2 (2), Hunyadkúrti, Drigán 1, Pintér 1. Edző: Gódor Mihály.

Kiállítások: 4, illetve 10 perc. Hétméteresek: 5/4, illetve 5/2. Az eredmény alakulása: 2 perc: 0-1, 10 perc: 6-2, 18 perc: 8-6, 22. perc: 12-7, 35. perc: 20-12, 46. perc: 28-15, 53. perc: 33-18.

A magyar csapat

A bolgár Filippova

RSG-NAGYDÍJ

Az első nap után Taskova vezet

Pénteken délután Debrecenben, a városi sportcsarnokban dr. Kähler Frigyesné, a Debrecen megyei városi Tanács V. B. titkára nyitotta meg a VII. magyar-nemzetközi ritmikus sportgimnasztika bajnokságot, amelyet Debrecen város Nagydíjéért tartanak meg ezúttal is. A zsűri értékelte teljesítményüket, az első csoport 16 megölt nézők között foglalt helyet a verseny egyik fővédnöke, dr. Onosi László, a megyei pártbizottság titkára is. A Rákóczi-induló hangjaira 13 ország 32 versenyzője vonult fel, mint kiderült Ausztria és Svájc lemondta versenyzőinek részvételét. Viszont a korábbiakhoz képest új arcokat is fel lehetett fedezni, a belga, olasz, holland és norvég tornász lányok közül a legizgalmasabbak közül a magyar Muszil Zsuzsa. A második csoport tagjai fél órát kaptak a bevezetésre, majd egymás után olyan nagy nevek mutatják meg a versenyen, mint az EB összetett bajnoka, a Debrecen Nagydíj védője, a bolgár Bianca Panova, aki az elmúlt vasárnap megtartott

utolsó hazai felmérésen megsejtült és az utolsó pillanatban le kellett mondania az utazást. A tavalyi bécsi EB rendezési formáját követve egy más után mind a négy szerzetkai bajnokságot, amelyet Debrecen város Nagydíjéért tartanak meg ezúttal is. A zsűri értékelte teljesítményüket, az első csoport 16 megölt nézők között foglalt helyet a verseny egyik fővédnöke, dr. Onosi László, a megyei pártbizottság titkára is. A Rákóczi-induló hangjaira 13 ország 32 versenyzője vonult fel, mint kiderült Ausztria és Svájc lemondta versenyzőinek részvételét. Viszont a korábbiakhoz képest új arcokat is fel lehetett fedezni, a belga, olasz, holland és norvég tornász lányok közül a legizgalmasabbak közül a magyar Muszil Zsuzsa. A második csoport tagjai fél órát kaptak a bevezetésre, majd egymás után olyan nagy nevek mutatják meg a versenyen, mint az EB összetett bajnoka, a Debrecen Nagydíj védője, a bolgár Bianca Panova, aki az elmúlt vasárnap megtartott

jobbjai, Sinkó Andrea és Turák Zsuzsa, akiket tapsviharral köszöntött a néhány száz néző. Az összetett verseny első napja után úgy tűnik, hogy Turákot és Sinkót is beleértve a mezőny nagy része már csak a dobogó harmadik fokáért viaskodhat, hiszen a két bolgár versenyző kiemelkedik a tornász lányok között. Az összetett versenyben ma, szombaton minden résztvevő újabb két szerrel mutatja be gyakorlatát, és ezek alapján kialakul a vasárnapi szerenki döntők 6-6 fős mezőnye is. A verseny rangját és színvonalát tekintve érdemes tehát kilátogatni a városi sportcsarnokba, amelyben ma, szombaton délután 15.30 órákor folytatódna a küzdelmek, míg a befejező napi olyan nagy nevek mutatják meg a versenyen, mint az EB összetett bajnoka, a Debrecen Nagydíj védője, a bolgár Bianca Panova, aki az elmúlt vasárnap megtartott

HÉT VÉGI SPORTMŰSOR

Április 27., szombat
Kézilabda: Kézilabda, 14: D. Közút-Epítők-Pécsi MSC (női NB I-es mérkőzés). — Kinizsi pálya, 11: D. Kinizsi-Mátészalka (női NB II-es). — MEDICOR-pálya, 10: D. MEDICOR-Nyíregyházi VSSC (férfi NB II-es). — Kinizsi pálya, 9:15: D. Tartóóipari Kombinat-Nyíregyházi (férfi megyei, Mező, Szabó S.).
Videó: NB II. női: Derecske-Kazinbarcika (10.30). — Mezői bajnokság. Nők: Hajdúdorog-Balmazújváros (10.15). — Varga Zs. Nádudvar-Hajdúszoboszló Bozsai. (16.15). Kiss I. Simon). — Férfiak: Polgár-Hajdúszoboszló Gázláng (11.15). Katona, Nagy M.). Berettyóújfalui MSE-D. Spartacus (11.15). Gacsályi L. Tiba A.). Hajdúszoboszló Bozsai-D. Dózsa II. (11.15). Nadasdi, Pesti).

Kosárlabda: Nyomató utcai általános iskolai tornaterme, II: DUSE-Karcag (férfi). — 13.30: D. Universitas-Kisújszállás (női). NB II-es mérkőzés — Kossuth Lajos Tudományegyetem tornacsarnoka, 15: KLTZ-ZSP Labláb. — 16.30: D. Tanítóképző-Kassai UPJ Safarika Női nemzetközi torna másnapján, a Kossuth Egyetem testnevelési tanszékének rendezésében.
Labdarúgás: Egyetemi sporttelep, 16: D. Universitas-Mátészalkai MTK (Kovács S., Zvolenszki, Mátys). Területi bajnoki mérkőzés. — Kinizsi pálya, 16.30: D. Kinizsi-Kazinbarcika Végvesz (NB-s szerdai). Nyilas, Debreceni. Káder. — 17: D. Kinizsi-Kazinbarcika (NB-s ifjúsági). Nyéki. Nyilas, Debreceni).
Röplabda: Mörz Zsigmond körüli tornaterem, 16.30: DMVSC-D. Univer-

sitas. — Hajó utcai általános iskolai, 10: D. Sportiskola-Nyíregyházi VSSC. Női NB II-es mérkőzés.
Sportgimnasztika: Városi sportcsarnok, 15.30: Magyar nemzetközi ritmikus sportgimnasztika bajnokság Debrecen Nagydíjéért. Második versenynap.
Április 28., vasárnap
Asztalitenisz: Irinyi Elemiszerepári Szakközépiskola tornaterme, 8: Debrecen és környéke 1985. évi jubileumi újonc és serdülő versenye, lányok, fiúk részvételével.
Kézilabda: MEDICOR-pálya, 10: D. MEDICOR II.-Sárretudvari (női II. o., Domokos, Juhos).
Videó: Mezői bajnokság. Nők: Komádi-Földes (10.30). Gacsályi L. Sebők). Berettyóújfalui MSE-D. Vörös Meteor (10.15). Kiss I. Simon). Hajdu Vasas-D. Közút-Epítők II. (10.15). Kiss A., Mezőteleki). — Férfiak: Püspökladány-Balmazújváros (10.15). dr. Anderkó, Kecskés). Hajdúnánás-D. Universitas (10.15). Komáromi, Vass). Létavértes-Biharkezes (10.15). Katona, Nagy M.). Földes-Hajdúdorog (11.15). Erdel, Szabó S.). Derecske-D. Sportiskola (10. Mező, Nagy J.). — Női II. osztály: Konyár-Egyek (10. Nadasdi, Pesti). Hajdúsámson-Kaba II. (10. Gacsályi L., Varga R.).

Kosárlabda: Nyomató utcai általános iskolai tornaterme, 10.30: D. Universitas-Miskolci EAFK (női). — 12: D. Universitas-Miskolci EAFK (férfi). NB II-es mérkőzés.
Labdarúgás: Gázvezeték utcai sporttelep, 10.30: D. Universitas-Miskolci EAFK (női). — 12: D. Universitas-Miskolci EAFK (férfi). NB II-es mérkőzés.
Videó: Mezői bajnokság. Nők: Komádi-Földes (10.30). Gacsályi L. Sebők). Berettyóújfalui MSE-D. Vörös Meteor (10.15). Kiss I. Simon). Hajdu Vasas-D. Közút-Epítők II. (10.15). Kiss A., Mezőteleki). — Férfiak: Püspökladány-Balmazújváros (10.15). dr. Anderkó, Kecskés). Hajdúnánás-D. Universitas (10.15). Komáromi, Vass). Létavértes-Biharkezes (10.15). Katona, Nagy M.). Földes-Hajdúdorog (11.15). Erdel, Szabó S.). Derecske-D. Sportiskola (10. Mező, Nagy J.). — Női II. osztály: Konyár-Egyek (10. Nadasdi, Pesti). Hajdúsámson-Kaba II. (10. Gacsályi L., Varga R.).

16: D. Volán-Polgár (Pataki, Könyv, Szarka). — Debrecen-Jósa, 16: D. Haladás-Sárretudvari (Góz, Vilmányi, Nagy L.). Megyei bajnoki mérkőzések.
Videó: Területi bajnokság. Tiszta-csoport (16 óra): Hajdu Vasas-Baktalórántháza. (Balogh S., Székely, Balázs). — Megyei bajnokság (18): Nádudvar-Derecske (Veress, Antal, Cseh). Nagyrábé-Hadháztériás (Nagy F., Fazekas, Zsupos, Körszeges, Apáti-Kaba (Virágh, Csató, Rozsik). Hajdúszoboszló Bozsai-Létavértes (Szabó L., Nagy J., Bende). Hajdúnánás-Mikepércs (Fodor, Csicsódi, Meleg). Komádi-Tépe (Balogh, Németh V., Németh J.). — Körzeti bajnokságok. Berettyóújfalui körzet (16): BUSE II.-Pocsaj, Zsáka-Csökös, Mezőpeterd-Biharkezeses Esztár-Váncsod, Berekbőszőrmény-Berettyóújfalui SE, Körszakká-Kismarja. Mezősas-Magyarhomorog (11). — Debreceni körzet. Keleti csoport (16): Nyírostárpály-Nyíradony, Nyíregyháza-Almosd, Nyírábrány-S. Nyírmártónfalva, Fülöp-Hosszúpály, Bagamér-Kokad (11). Vámospercs-Ujléta (11). — Nyugati csoport (16): Hajdúsámson-Hajdúdorog, Egyek-Görbéháza, Sáránd-D. Universitas II., D. Kinizsi II.-Hajdúbagos (Debrecen). 10. Tiszacséze-Újszentmargita (15.30).

Modellezés: MHSZ modellezőbázisa (Bőszörményi út 212. sz.). 9: Sebesség Miklós-emlékverseny körreplő modellek részvételével, három kategóriában.
Sportgimnasztika: Városi sportcsarnok, 10: Nemzetközi ritmikus sportgimnasztika verseny a Debrecen Nagydíjért. Szerenki döntők.

Piaci árak

Table with 4 columns: Item, Debr., H.-bősz., H.-nán., B.-újf. listing various food items and their prices.

Vegyszeres gyomirtás a MÁV vonalain

A MÁV Pályafenntartási Főnökség Békéscsaba, értesíti a lakosságot, a vasúti mentő földtulajdonosokat, az érdekelteket...

Rejtvényfejtők figyelmébe!

A Napló 1985. április 13-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: „Az ébredő tavasz örömdalában ernyedjen el a faradt gondolat!”

Lobogózás

A Debrecen megyei városi Tanács Végrehajtó Bizottsága felhívja a vállalatok, üzemek, intézmények vezetőit és a háztulajdonosokat, hogy május elszejé tiszteletére vörös és nemzetiszínű zászlókat díszítsék fel a használatukban levő épületeket.

Fogászati rendelés

A Debrecen megyei városi Tanács Egészségügyi Intézmény felhívja a lakosságot, hogy a fogászati rendeléseket az egyes körzetekben április 29-étől az alábbiak szerint alakul: Béke útja 12-1, 2, 3, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 57, 58, 70, 73, 74, 41, 52, 67 számú körzetek...

LELKISÉGÉLY-SZOLGÁLAT. Éjjel-nappal hívható Debrecenben a lelkisegélyszolgálat a 12-165-ös telefonszámon.

Ideiglenes forgalomkorlátozás

A „Győzelem 40” elnevezésű nemzetközi autóstúra és a résztvevők kossutháznak zavartalan lebonnyolása érdekében ideiglenes forgalomkorlátozás lesz: Április 28-án 12 óra 30 perctől 13 óra 20 percig a Vörös Hadsereg útján a Kossuth utca - Széchenyi utca kereszteződésétől a Kálvin téri, a Kálvin téri, a Hatvan utcai, a Kálvin téri, a Bethlen utcai és az Aranybika Szálló előtti szervizút minden jármű forgalma tilos.

Április 28-án 7 óratól április 29-én 8 óráig az Aranybika Szálló előtti szervizút a szálló előtti várakozóhelyen várakozni tilos. Április 29-én 7 óratól 14 óráig Hortobágyon a csárda melletti várakozóhelyen várakozni tilos.

Április 28-án 06.00 óratól május 2-án előreláthatólag 20.00 óráig Debrecenben, a Vörös Hadsereg útján a Bajcsy-Zsilinszky utcára minden jármű forgalma tilos. Április 28-án 06.00 óratól május 2-án előreláthatólag 20.00 óráig Debrecenben, a Vörös Hadsereg útján a Simonyi utcáig a jobb szélső forgalmi sávban minden jármű forgalma és várakozása tilos.

Május 1-én 10.00 óratól előreláthatólag 12.30 óráig Debrecenben, a Hatvan utcai, a Bethlen utcai, a Perffy utcai, a Tanácsköztársaság utcai, a Bem téri, a Hunyadi utcai, a Simonyi úton és a Mester utcán minden jármű forgalma tilos. Május 1-én 08.00 óratól 24.00 óráig tilos megállni Debrecenben, a Nagyerdei körúton és a Pallagi úton, a Nagyerdei körúton a Vigadó téri Úgynevezett az időben az Ady Endre úton, az Oláh Gábor ut-

cán és a Pallagi úton a Nagyerdei körúttól a Vigadó téri minden jármű forgalma is tilos. Május 1-én 08.00 óratól 12.00 óráig elterelik a forgalmat a 4. szálg főútvonalról a Gázvezeték műfőútvonalra és vasúti felüljáró irányába. Április 30-án 08.00 óratól május 1-én 17.00 óráig Debrecenben, a Kötéscy Ferenc Művelődési Központ és Ifjúsági ház várakozóhelyén minden jármű forgalma és várakozása tilos.

A fenti időkben a tiltott helyeken csak a megfelelő engedéllyel rendelkező járművel közlekedhetnek, illetve várakozhatnak. Az engedély nélkül, szabálytalanul várakozó járműveket az üzemeltetők felelősségére és költiségeire elszállíttatják.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET. Debrecen város területén szombaton reggel 6 órától vasárnap reggel 6 óráig dr. Nagy Zsigmond (Laktanya utca 35., telefon: 24-402) lesz az ügyelő. Vasárnap reggel 6 óráig dr. Márkus István (Nagyerdei körút 24., telefon: 22-194) állatorvos lesz az ügyelő.

IFJU GARDA-SZEMLE. A megyei Ifjú Garda klubja a MÁV Járműjavító Üzem KISZ-bizottságának közreműködésével ma, szombaton a Veker-tónál szemlélt rendezést, amelynek keretében tízenkét kilométeres harciútjára, különböző honvédelmi jellegű feladatok végrehajtására kerül sor. Az esemény főzárja és sportprogram zárja.

1985. APRILIS 27., SZOMBAT ZITA NAPJA A Nap két 5.34 nyugszik 19.50 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS

szombat estig: Változóan felhős idő lesz több-kevesebb napsütéssel. Csak kisebb eső valószínű. Az északias szél időnként élénk, néhol erős lesz. A hőmérséklet éjszaka minusz 1, 4 fokig csökken. Szombaton napközben 10, 15 fokig emelkedik. (MTI)

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Százhátvan évvel ezelőtt, 1825. április 27-én született Eperjesen, és 57 éves korában, 1882-ben Agost meg Budapesten Gregus Agost író, esztéta és kritikus, egyetemi professzor, a Magyar Tudomány Akadémia tagja.

PROGRAMOK

Debrecen 9 óra: A Kossuth Lajos Tudományegyetemen a néprajzi tárlakozó mai programjának keretében a munkára nevelés hagyományairól és a kalendárius szokásokról hallható előadás. 10 óra: A Bősörményi úti tűzoltóságban az általános iskolások vöröskeresztesének elsősegélynyújtó versenyt tartják. 10 óra: Az Újkerületi Általános Művelődési Központ galériájában mekkor kerül sor a szabadság hajnalán című közművelődési pályázat jutalmátadó ünnepségére. 17 óra: A Kötéscy Művelődési Központ Hatvani termében a néptánc és folklórizmus címmel tartanak előadást. 20 óra: A Kötéscy Művelődési Központ színháztermében Kosztolányi hűség címmel irodalmi estet rendeznek.

A lottó nyerőszámai:

11, 14, 18, 31, 54

Az április havi tárgynyeremény-sorsolásán a 17. jártékhat szelvényei vesznek részt.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIO

MOZI

Esztétán (magyar). Apolló ma, vasárnap n. 10. n. 12. hn. 2. 4. Meteor ma, vasárnap 3. n. 6. Idegen szvendélyek (szovjet). Művész vasárnap 5. A kiskisacsa magaslésen (szovjet). Delta ma, f. 6, vasárnap f. 4, f. 6. Maraton élet-halála (amerikai). Apolló ma, vasárnap 6, 8. Tul nagy rizikó (amerikai). Vig ma, vasárnap n. 10. n. 12. hn. 2. Amit tudni akarsz a szexről (amerikai). Híradó ma, vasárnap f. 10. hn. 8. Az álarcos lovas legendája (amerikai). Klinika vasárnap 5. Egy zseni, két haver, egy balek (olasz). Horváth A. vasárnap f. 4, f. 6. Excalibur I-II. (fr. 16.) Alfa ma, vasárnap f. 4. Kacor király (magyar). Meteor mese ma, vasárnap 3. n. 6. Kóma (amerikai). Meteor ma, vasárnap n. 8. Misi mókás kalandjai (magyar). Delta matiné vasárnap de. 10. Szindbád (magyar). Vig kamara ma f. 5, f. 7, vasárnap f. 3, f. 5, f. 7. A tanú (magyar). Művész ma, vasárnap f. 8. Tilos a szerelem! (magyar). Híradó ma, vasárnap f. 12. hn. 2. hn. 4. hn. 6. Zártkörű: Művész ma 5.

SZÍNHÁZ

Csokónai: Április 29-től május 4-ig: 29., hétfő, 19 óra: Brankovics György - Újházi-b. 30., kedd, 19 óra: Szabad szél Thália-b. Máj. 1., szerda, 19 óra: Mágus Miska - bérletszünet. 2., csütörtök, 19 óra: Brankovics György - Thúr-b. 3., péntek, 19 óra: Szabad szél - Varsányi-b. 4., szombat, 10 óra: Hunyadi László - Kodály-b. 4., szombat, 19 óra: Szabad szél - Csokónai-b. Hungária: Április 30-tól május 4-ig: 30., kedd, 19 óra: Tudós nők - Szilágyi-b. 31., péntek, 19 óra: Tudós nők - Kossuth-b. 4., szombat, 19 óra: Tudós nők - Szentpéteri-b. Műv. Központ: Máj. 2., csütörtök, 19 óra: Egy szerelem... Jászai-b. 4., szombat, 10 óra: Egy szerelem... - bérletszünet.

MOZISZÍNHÁZ

Pódiumszínház: Apr. 29., hétfő, 15 óra: Kóc Gerson - Gyermekelőadás. Máj. 6., hétfő, 19.30 óra: Jászai Mari - KITE részére. TELEVÍZIÓ SZOMBAT BUDAPEST, 1. műsor: 8.23 Műsorismertetés. 8.25 Tévétorna. 8.30 Nasa Obrazovka. Szlovák nyelvű nemzetiségi műsor. 8.50 Aki mer, az nyer! 9.20 Tizen Tüliak Társasága. 10.10 Tüskevár. Ifjúsági tévéjáték-film-sorozat. VIII. 7. rész. 10.40 A halál archívuma. NDK tévéfilmsorozat. 4. rész (ism.). 11.40 Pulzus. 12.30 Nemesek nők. 12.45 Keresztkérdés. 13.15 Képzőművészet. 14.17 Műsorismertetés. 14.20 Kalandozás a nővérvilágban. Francia ismeretterjesztő rövidfilm-sorozat. XIII. 10. rész. Az utód védelme. 14.45 Idéssük! Ajánló-műsor gyerekeknek. 15.15 Reklám. 15.20 Zene-bona. 16.00 Hírek. 16.05 Az új rokon. Magyar film. 17.35 Telerama. 18.15 Képzőművészet. 18.20 Parabola. 18.50 Reklám. 19.05 Tévétorna. 19.10 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vers mindenkinnek. Bari Károly: Szeretem. 20.05 Két férfi egy eset. NSZK bűnügyi tévéfilmsorozat. A koccánás. 21.05 Atok és szerelem. Zenes ballada. 22.30 Tv-híradó, második kiadás. 22.40 Az éjszaka kapui. Francia film. 0.25 Himnusz. BUDAPEST, 2. műsor: 15.53 Műsorismertetés. 15.55 Képzőművészet. 16.00 Tévétörténet. Az ókori Hellász. 7. rész. 16.45 MA-FILM-magazin. 16.55 Jégkorong-világbajnokság. Szovjetunió-Csehszlovákia mérkőzés. 19.25 Angol nyelv. 19.40 Német nyelv. 20.00 Zenes beszélgetés. Virályné. Mihály eszlőművész-szel. 20.25 Jégkorong-világbajnokság. Kanada-Svédország mérkőzés. Az I. szünetben: Tv-híradó, második kiadás. 22.50 Képzőművészet. POZSONY, 1. műsor: 8.30 Úttörők magazinja. 10.00 A zöld völgy barátai. Tévésorozat. 10.45 Cseh film (ism.). 12.30-13.10 Mezőgazdasági magazin. 13.40 Utazó kamera. 14.00 Vízi gyerekek. Lengyel-angol film. 15.35 A fotós archívuma. 16.00 Találkozás Erabnye-ben. 16.40 Válasz a nézők leveleire. 16.50 Szovjetunió-Csehszlovákia VB-jégkorongmérkőzés. 19.30 Tv-híradó. 20.20 Kettőn egy városból. Zenes szórakoztató műsor. 22.20 Fűvésze. 23.00 Dr. Jekyll és Mr. Hyde. Angol tévéjáték. befejező rész. 24.00 Ana Belen énekel. BUDAPEST, 12.05 Hétfő. 13.40 Április politikai esemé-

MOZISZÍNHÁZ

nyel. 18.00 Tv-híradó. 18.15 Tvceniklopédia. 18.35 Tavaszli összejövetel. 19.20 Az éjszaka csodái. Szovjet film. 20.35 Kedvelt melódiák. 20.50 Tv-híradó. UNGVÁR: 16.25 Dokumentumfilm 17.40 Jégkorong-világbajnokság. Szovjetunió-Csehszlovákia. 19.00 Híradó. 19.35 Jégkorong-világbajnokság folytatása. 20.15 Filmpanoráma. 21.50 23.20 Találkozások Rajnánál. 23.10 Nemzetközi szemle. 23.25 Filmm koncert. VASÁRNAP BUDAPEST, 1. műsor: 8.28 Műsorismertetés. 8.30 Tévétorna. 8.35 Övodások filmstúdiója. 8.55 Csillagok kildötte. Cseh-szlovák film-sorozat. XIII. 8. rész. 9.25 Egy osztályba járunk. Kisiskolások Bulgáriában. 9.50 Idéssük! 10.20 Látogatók a berlini Úttörőpalotában. 10.50 Hírek. 10.55 Reklám. 11.00-12.00 „Engedjétek, hozzám jönni a szavakat...” Irodalmi összeállítás a magyar nyelv hete és Misztófalusi Kis Miklós Bibliája megjelenésének 300. évfordulója alkalmából. 15.07 Műsorismertetés. 15.10 Képzőművészet. A Közösségszolgálat tájékoztatója. 15.20 Régi magyar zene Franciaországból. 15.45 Műsorismertetés. 15.50 Reklám. 16.15 Ritmikus sportgimnasztika nemzetközi verseny. Szerenki döntők. 17.15 Reklám. 17.20 S. O. S. gyermekfalva. A Neoton együttes műsora. 17.55 Hírek. 18.00 Delta. 18.25 Reklám. 18.40 Tévétorna. 18.45 Esti mese. 19.00 A Hét. 20.00 Hírek. 20.05 Minden leben két kanál. Angol bűnügyi tévéfilmsorozat. Akkor és ott. 20.55 Arhazak ajánlata. 21.00 Kapcsolhat. Társasjáték. 21.40 A tanár úr. Egy óra Gáti Zsuffel. 22.45 Hírek. 22.50 Himnusz. BUDAPEST, 2. műsor: 19.53 Műsorismertetés. 19.55 Képzőművészet. 20.00 A tánc világnapja. Salome. Tánccsopár. 21.00 Török. Virágzó asztalok. III. 21.20 Telesport. Szabadforgású birkózó EB. Döntők. 22.30 Képzőművészet. POZSONY, 1. műsor: 8.30 Gyerekeknek. 10.40 Felszabadítás Szovjet film. 12.10 Honvédelmi műsor. 12.25 Zenes krónika. 14.05 Az okos bolond. Tévéjáték. 15.05 Zenes szórakoztató műsor. 16.00-18.15 Forr a bor. Cseh film. 18.30 Egy kis muzsika. 18.40-19.10 Az életünk krónikája. Sorozat. 19.30 Tv-híradó. 20.05 Vendégünk Karosszéke. 20.35 Az ötödik állomás. Tévésorozat. 21.30 Sport-hír. 21.45 Dokumentumfilm a Smetana kvartettől. UNGVÁR: 17.00 Közszöntünk. fesztivál. 19.00 Hír. 19.35 Labdarúgómeccs. 20.05 A Mozart - Esz-dür zongoraverseny.

RÁDIO

20.50 Hírek. 21.00 A madarász. Zenes tévéfilm. 23.00 I. Kozlovskij énekes művészet. SZOMBAT KOSSUTH: 4.30-7.59 Jó reggelt! 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Műsorismertetés. Kb. 8.15 Mai kulturális programok. 8.25 Családi tükör. 8.55 Reklám. 9.00 Színes népi muzsika. 10.00 Hírek. Időjárás. 10.05 Ismét - a javából! 12.00 Déli krónika. 12.30 Déli zenepárád. 13.00 Népzenei példatár. 13.30 Húso-termeles Győr-Sopron megyében. 14.00 Hírek. Időjárás. 14.05 Műsorismertetés. 14.10 A hét embere. 14.20 Mindennapi irodalmunk. 14.50 Régi híres énekes műsorából. 15.10 Új Zenei Újság. 15.45 Reklám-parádé. 16.00 168 óra. 17.30 szülőföld muzsikája. 18.15 Hol volt, hol nem volt... 18.25 Mai könyvajánlatunk. 18.28 Műsorismertetés. 18.30 Hírek. Időjárás. Sport. 18.45 A vádolt: Szálasi Ferenc. Történelmi dokumentumfilm-sorozat. 19.50 Beethoven: g-moll szonáta. 20.14 Nagy siker volt! Kőbánya. 20.50-21.14 Szerelmes Ede csónadjel. 22.00 Hírek. Időjárás. 22.10 Sport-hírek. 22.25 Európa hangversenytermeiből - 23.40 Kórusok. Közben: 24.00-0.10 Hírek. Időjárás. 0.25 Himnusz. 0.30 Magyar és idegen nyelvű vízelző szolgálat. PÉTEFI: 4.30-7.59 A Petőfi rádió reggeli zenes műsora. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Sztereobéallító műsor. 8.11 Népszerű muzsika - világhírű előadók. 8.50 Tízperc kultúrta (ism.). 9.00 Hírek. Utközben. 9.05 Töviskék virágok. Zenes irodalmi műsor. 9.10 Szombat délelőtt. 10.55 Futapest. 11.00-11.05 Hírek. Utközben. 11.30-11.40 Futapest. 12.00 Hírek. 12.05 Futapest. 12.10 Hírek. 12.15 Hírek. 12.20 Hírek. 12.25 Hírek. 12.30 Hírek. 12.35 Hírek. 12.40 Hírek. 12.45 Hírek. 12.50 Hírek. 12.55 Hírek. 13.00 Hírek. 13.05 Hírek. 13.10 Hírek. 13.15 Hírek. 13.20 Hírek. 13.25 Hírek. 13.30 Hírek. 13.35 Hírek. 13.40 Hírek. 13.45 Hírek. 13.50 Hírek. 13.55 Hírek. 14.00 Hírek. 14.05 Hírek. 14.10 Hírek. 14.15 Hírek. 14.20 Hírek. 14.25 Hírek. 14.30 Hírek. 14.35 Hírek. 14.40 Hírek. 14.45 Hírek. 14.50 Hírek. 14.55 Hírek. 15.00 Hírek. 15.05 Hírek. 15.10 Hírek. 15.15 Hírek. 15.20 Hírek. 15.25 Hírek. 15.30 Hírek. 15.35 Hírek. 15.40 Hírek. 15.45 Hírek. 15.50 Hírek. 15.55 Hírek. 16.00 Hírek. 16.05 Hírek. 16.10 Hírek. 16.15 Hírek. 16.20 Hírek. 16.25 Hírek. 16.30 Hírek. 16.35 Hírek. 16.40 Hírek. 16.45 Hírek. 16.50 Hírek. 16.55 Hírek. 17.00 Hírek. 17.05 Hírek. 17.10 Hírek. 17.15 Hírek. 17.20 Hírek. 17.25 Hírek. 17.30 Hírek. 17.35 Hírek. 17.40 Hírek. 17.45 Hírek. 17.50 Hírek. 17.55 Hírek. 18.00 Hírek. 18.05 Hírek. 18.10 Hírek. 18.15 Hírek. 18.20 Hírek. 18.25 Hírek. 18.30 Hírek. 18.35 Hírek. 18.40 Hírek. 18.45 Hírek. 18.50 Hírek. 18.55 Hírek. 19.00 Hírek. 19.05 Hírek. 19.10 Hírek. 19.15 Hírek. 19.20 Hírek. 19.25 Hírek. 19.30 Hírek. 19.35 Hírek. 19.40 Hírek. 19.45 Hírek. 19.50 Hírek. 19.55 Hírek. 20.00 Hírek. 20.05 Hírek. 20.10 Hírek. 20.15 Hírek. 20.20 Hírek. 20.25 Hírek. 20.30 Hírek. 20.35 Hírek. 20.40 Hírek. 20.45 Hírek. 20.50 Hírek. 20.55 Hírek. 21.00 Hírek. 21.05 Hírek. 21.10 Hírek. 21.15 Hírek. 21.20 Hírek. 21.25 Hírek. 21.30 Hírek. 21.35 Hírek. 21.40 Hírek. 21.45 Hírek. 21.50 Hírek. 21.55 Hírek. 22.00 Hírek. 22.05 Hírek. 22.10 Hírek. 22.15 Hírek. 22.20 Hírek. 22.25 Hírek. 22.30 Hírek. 22.35 Hírek. 22.40 Hírek. 22.45 Hírek. 22.50 Hírek. 22.55 Hírek. 23.00 Hírek. 23.05 Hírek. 23.10 Hírek. 23.15 Hírek. 23.20 Hírek. 23.25 Hírek. 23.30 Hírek. 23.35 Hírek. 23.40 Hírek. 23.45 Hírek. 23.50 Hírek. 23.55 Hírek. 24.00 Hírek. 24.05 Hírek. 24.10 Hírek. 24.15 Hírek. 24.20 Hírek. 24.25 Hírek. 24.30 Hírek. 24.35 Hírek. 24.40 Hírek. 24.45 Hírek. 24.50 Hírek. 24.55 Hírek. 25.00 Hírek. 25.05 Hírek. 25.10 Hírek. 25.15 Hírek. 25.20 Hírek. 25.25 Hírek. 25.30 Hírek. 25.35 Hírek. 25.40 Hírek. 25.45 Hírek. 25.50 Hírek. 25.55 Hírek. 26.00 Hírek. 26.05 Hírek. 26.10 Hírek. 26.15 Hírek. 26.20 Hírek. 26.25 Hírek. 26.30 Hírek. 26.35 Hírek. 26.40 Hírek. 26.45 Hírek. 26.50 Hírek. 26.55 Hírek. 27.00 Hírek. 27.05 Hírek. 27.10 Hírek. 27.15 Hírek. 27.20 Hírek. 27.25 Hírek. 27.30 Hírek. 27.35 Hírek. 27.40 Hírek. 27.45 Hírek. 27.50 Hírek. 27.55 Hírek. 28.00 Hírek. 28.05 Hírek. 28.10 Hírek. 28.15 Hírek. 28.20 Hírek. 28.25 Hírek. 28.30 Hírek. 28.35 Hírek. 28.40 Hírek. 28.45 Hírek. 28.50 Hírek. 28.55 Hírek. 29.00 Hírek. 29.05 Hírek. 29.10 Hírek. 29.15 Hírek. 29.20 Hírek. 29.25 Hírek. 29.30 Hírek. 29.35 Hírek. 29.40 Hírek. 29.45 Hírek. 29.50 Hírek. 29.55 Hírek. 30.00 Hírek. 30.05 Hírek. 30.10 Hírek. 30.15 Hírek. 30.20 Hírek. 30.25 Hírek. 30.30 Hírek. 30.35 Hírek. 30.40 Hírek. 30.45 Hírek. 30.50 Hírek. 30.55 Hírek. 31.00 Hírek. 31.05 Hírek. 31.10 Hírek. 31.15 Hírek. 31.20 Hírek. 31.25 Hírek. 31.30 Hírek. 31.35 Hírek. 31.40 Hírek. 31.45 Hírek. 31.50 Hírek. 31.55 Hírek. 32.00 Hírek. 32.05 Hírek. 32.10 Hírek. 32.15 Hírek. 32.20 Hírek. 32.25 Hírek. 32.30 Hírek. 32.35 Hírek. 32.40 Hírek. 32.45 Hírek. 32.50 Hírek. 32.55 Hírek. 33.00 Hírek. 33.05 Hírek. 33.10 Hírek. 33.15 Hírek. 33.20 Hírek. 33.25 Hírek. 33.30 Hírek. 33.35 Hírek. 33.40 Hírek. 33.45 Hírek. 33.50 Hírek. 33.55 Hírek. 34.00 Hírek. 34.05 Hírek. 34.10 Hírek. 34.15 Hírek. 34.20 Hírek. 34.25 Hírek. 34.30 Hírek. 34.35 Hírek. 34.40 Hírek. 34.45 Hírek. 34.50 Hírek. 34.55 Hírek. 35.00 Hírek. 35.05 Hírek. 35.10 Hírek. 35.15 Hírek. 35.20 Hírek. 35.25 Hírek. 35.30 Hírek. 35.35 Hírek. 35.40 Hírek. 35.45 Hírek. 35.50 Hírek. 35.55 Hírek. 36.00 Hírek. 36.05 Hírek. 36.10 Hírek. 36.15 Hírek. 36.20 Hírek. 36.25 Hírek. 36.30 Hírek. 36.35 Hírek. 36.40 Hírek. 36.45 Hírek. 36.50 Hírek. 36.55 Hírek. 37.00 Hírek. 37.05 Hírek. 37.10 Hírek. 37.15 Hírek. 37.20 Hírek. 37.25 Hírek. 37.30 Hírek. 37.35 Hírek. 37.40 Hírek. 37.45 Hírek. 37.50 Hírek. 37.55 Hírek. 38.00 Hírek. 38.05 Hírek. 38.10 Hírek. 38.15 Hírek. 38.20 Hírek. 38.25 Hírek. 38.30 Hírek. 38.35 Hírek. 38.40 Hírek. 38.45 Hírek. 38.50 Hírek. 38.55 Hírek. 39.00 Hírek. 39.05 Hírek. 39.10 Hírek. 39.15 Hírek. 39.20 Hírek. 39.25 Hírek. 39.30 Hírek. 39.35 Hírek. 39.40 Hírek. 39.45 Hírek. 39.50 Hírek. 39.55 Hírek. 40.00 Hírek. 40.05 Hírek. 40.10 Hírek. 40.15 Hírek. 40.20 Hírek. 40.25 Hírek. 40.30 Hírek. 40.35 Hírek. 40.40 Hírek. 40.45 Hírek. 40.50 Hírek. 40.55 Hírek. 41.00 Hírek. 41.05 Hírek. 41.10 Hírek. 41.15 Hírek. 41.20 Hírek. 41.25 Hírek. 41.30 Hírek. 41.35 Hírek. 41.40 Hírek. 41.45 Hírek. 41.50 Hírek. 41.55 Hírek. 42.00 Hírek. 42.05 Hírek. 42.10 Hírek. 42.15 Hírek. 42.20 Hírek. 42.25 Hírek. 42.30 Hírek. 42.35 Hírek. 42.40 Hírek. 42.45 Hírek. 42.50 Hírek. 42.55 Hírek. 43.00 Hírek. 43.05 Hírek. 43.10 Hírek. 43.15 Hírek. 43.20 Hírek. 43.25 Hírek. 43.30 Hírek. 43.35 Hírek. 43.40 Hírek. 43.45 Hírek. 43.50 Hírek. 43.55 Hírek. 44.00 Hírek. 44.05 Hírek. 44.10 Hírek. 44.15 Hírek. 44.20 Hírek. 44.25 Hírek. 44.30 Hírek. 44.35 Hírek. 44.40 Hírek. 44.45 Hírek. 44.50 Hírek. 44.55 Hírek. 45.00 Hírek. 45.05 Hírek. 45.10 Hírek. 45.15 Hírek. 45.20 Hírek. 45.25 Hírek. 45.30 Hírek. 45.35 Hírek. 45.40 Hírek. 45.45 Hírek. 45.50 Hírek. 45.55 Hírek. 46.00 Hírek. 46.05 Hírek. 46.10 Hírek. 46.15 Hírek. 46.20 Hírek. 46.25 Hírek. 46.30 Hírek. 46.35 Hírek. 46.40 Hírek. 46.45 Hírek. 46.50 Hírek. 46.55 Hírek. 47.00 Hírek. 47.05 Hírek. 47.10 Hírek. 47.15 Hírek. 47.20 Hírek. 47.25 Hírek. 47.30 Hírek. 47.35 Hírek. 47.40 Hírek. 47.45 Hírek. 47.50 Hírek. 47.55 Hírek. 48.00 Hírek. 48.05 Hírek. 48.10 Hírek. 48.15 Hírek. 48.20 Hírek. 48.25 Hírek. 48.30 Hírek. 48.35 Hírek. 48.40 Hírek. 48.45 Hírek. 48.50 Hírek. 48.55 Hírek. 49.00 Hírek. 49.05 Hírek. 49.10 Hírek. 49.15 Hírek. 49.20 Hírek. 49.25 Hírek. 49.30 Hírek. 49.35 Hírek. 49.40 Hírek. 49.45 Hírek. 49.50 Hírek. 49.55 Hírek. 50.00 Hírek. 50.05 Hírek. 50.10 Hírek. 50.15 Hírek. 50.20 Hírek. 50.25 Hírek. 50.30 Hírek. 50.35 Hírek. 50.40 Hírek. 50.45 Hírek. 50.50 Hírek. 50.55 Hírek. 51.00 Hírek. 51.05 Hírek. 51.10 Hírek. 51.15 Hírek. 51.20 Hírek. 51.25 Hírek. 51.30 Hírek. 51.35 Hírek. 51.40 Hírek. 51.45 Hírek. 51.50 Hírek. 51.55 Hírek. 52.00 Hírek. 52.05 Hírek. 52.